

România literară

În întâmpinarea Congresului al XII-lea
al PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Spre ținta supremă

MAI SEMNIFICATIV ca oricând întreaga națiune trăiește, în aceste zile, puternica efervescență de gând și de sentiment caracteristică în preajma unui eveniment istoric de neobișnuită amploare și adâncime.

Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român sintetizează de pe acum acea stare a conștiinței autentice revoluționare, larg deschisă receptării memorabilului document ce se va concretiza în Raportul Secretarului General, tovarășul Nicolae Ceaușescu, document pe baza și în lumina căruia se vor dezbate în prestigiosul forum problemele fundamentale ale României socialiste, ale poporului român pășind pe noi și noi trepte de civilizație și de cultură menite a-l înscrie pe spirala de progres a țărilor avansate în deplinătatea certitudinii sale de afirmare a geniului propriu vizînd culmile cele mai înalte ale destinului uman.

Indicii viitorului cincinal al construcției societății socialiste multilateral dezvoltate sînt expresia sintetizării energiei revoluționare declanșate, cu fiecare tot mai intens, prin cele trei congrese ale partidului: al IX-lea, al X-lea, și al XI-lea. Totodată, cincinalul 1981—1985 reprezintă pirghia dinamizatoare a noului flux de creație materială și spirituală menit a determina noi și noi parametri în dezvoltarea, pe cît de amplă pe atît de intensă, a României socialiste pînă în pragul anului 2000.

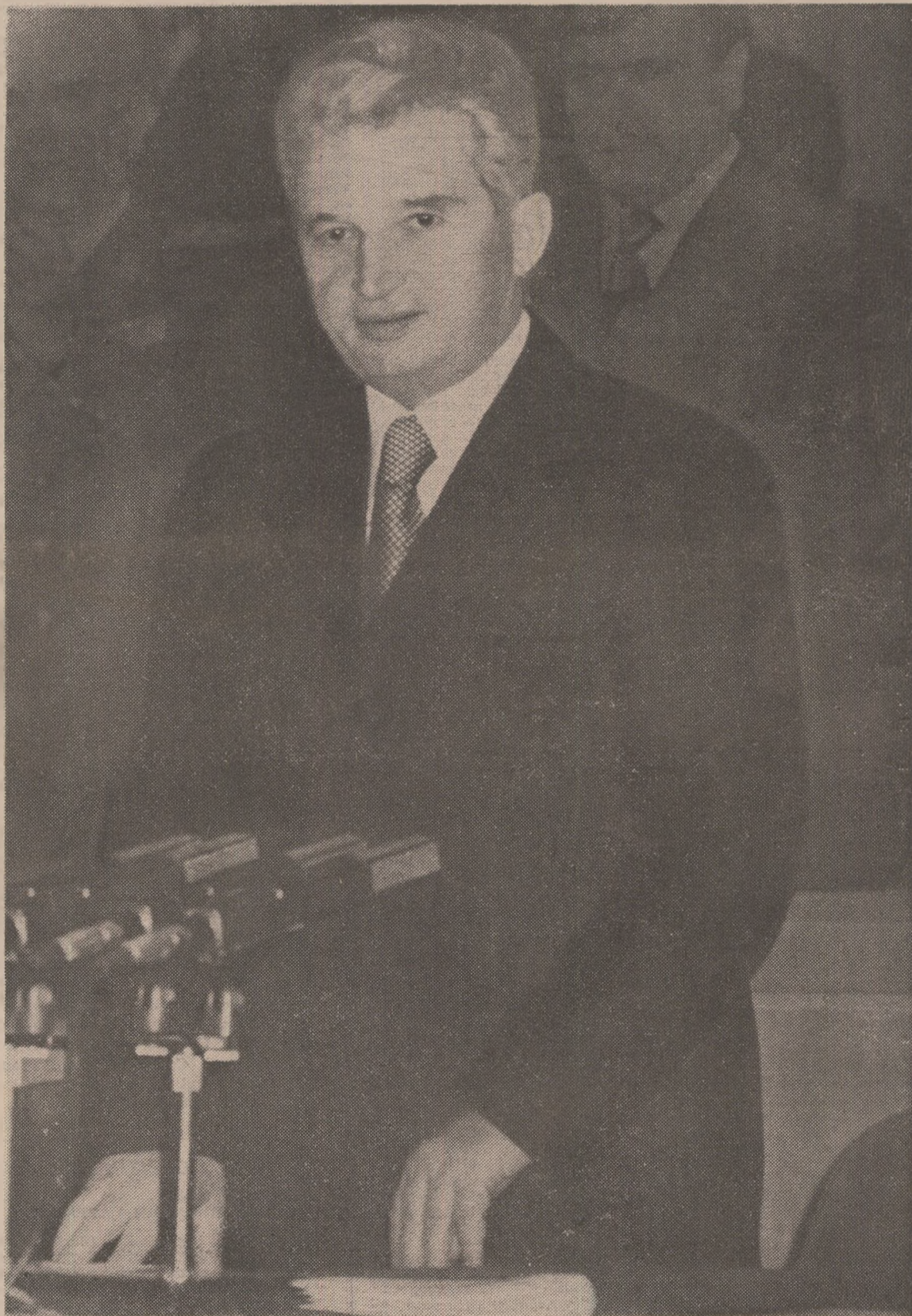
Fapt e că niciodată ca pînă acum nu s-a profilat în istoria noastră cu atîta îndrăzneală și cu atîta încredere **posibilitatea reală** de îndeplinire a unui asemenea program implicînd întreg nomenclatorul de priorități ale unei dezvoltări structurale științifice determinate pe ansamblul spațial al țării și într-un timp el însuși calculat în cea mai lucidă perspectivă de desfășurare. Rod al experienței acumulate în acești aproape 15 ani, implicînd nu puține aspecte de confruntare directă cu o realitate revelînd inerente contradicții în propria-i dialectică transformatoare, uriașul proces de arhitecturare a viitorului nostru pe următorii douăzeci de ani își va afla la apropiatul Congres al Partidului cele mai eficiente chei în soluționarea adecvată a vastei problematice a cărei definire exactă — prin ineseși proiectele de Directive supuse dezbaterii — va fi, astfel, **de pe acum** lucid călăuzitoare și eficientă. A lucra, adică, în deplinătatea cunoașterii acestei atît de complexe **realități-in-mers** înseamnă a angaja la maximum însăși asumarea construcției revoluționare pe toate planurile și la toți indicii potențialului creator.

Altfel spus, Congresul al XII-lea al Partidului se proiectează în conștiința unanimă ca un profund generator de mereu înprospătată energie a faptei și, totodată, ca un veritabil far, ca un luceafăr tot mai puternic reflectînd pe spirala timpului suitor imaginea mereu îmbogățită — prin forța unitară a convergenței tuturor capacităților noastre ca țară și ca popor.

Este — aceasta — expresia directă a uneia din cele mai cuprinzătoare viziuni asupra destinului însuși pe care avem a ni-l făuri. Viziune în a cărei irradiație de lumină înaintînd spre viitor ne simțim cu toții trup și suflet sub semnul a-toate-călăuzitor al concepției și practicii Partidului Comunist Român.

Al Partidului care — prin omul ce-l cîrmuiește, prin secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — insuflă această nouă dimensiune a istoriei noastre.

Istorie cucerindu-și, astfel, pe fiecare zi, îndreptățirea de a-și urma cursul spre ținta supremă: comunismul.



Cîntec din inima poporului

Trăim în viitorul frumuseții,
Lumina României ne e scumpă,
Din dorul timpelor din mîna noastră
Așteaptă fiecare ziuă să irumpă.

Pe drum zărit de-naintașii noștri
Însămînțăm pămînt cu bucurie
Văzduhul științei, griul, fructul, florile
În casa fiecărui om să fie.

Lucrăm lucizi, pînă în miezul depărtării
Aur de patrie,
Clarvăzător Conducător,
Ales între aleși
De acest timp
Și de întregul tău popor.

Ești glasul țării însorînd istoria
Oamenilor ce se vor naște rînd pe rînd,
Partidul Comunist te vrea să-i fii
Sufletul luminii lui, cuget vibrînd.

Violeta Zamfirescu

România literară

DIRECTOR: George Ivașcu. Redactor șef adjunct: G. Dimisianu. Secretar responsabil de redacție: Roger Cămpăneanu.

DIN 7 ÎN 7 ZILE

Primiri la tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

CA SEMNIFICATIVE, prin afirmarea consecventă a principiilor politicii internaționale a României, totodată prin interfezența continuă în contemporaneitate și, ca atare, prin manifestarea prestigiului deosebit de care se bucură secretarul general al Partidului și șeful Statului nostru pe eșichierul mondial, se înscriu și recentele primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu ale unor personalități reprezentative.

ASTFEL, în ziua de vineri, 9 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe François Mitterand, prim-secretar al Partidului Socialist Francez, care a făcut o vizită de prietenie în țara noastră. În timpul convorbirilor, oaspetele a dat o înaltă apreciere succeselor obținute de poporul român în propășirea economică și socială a patriei, experienței dobândite în edificarea unei Românie moderne și prospere. De ambele părți s-a manifestat satisfacția față de evoluția pozitivă a raporturilor de colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Francez, exprimându-se hotărârea comună de amplificare și diversificare a acestor relații constructive, în interesul prieteniei tradiționale dintre popoarele română și franceză, în spiritul principiilor noi ale vieții internaționale, pentru întărirea conlucrării dintre cele două țări în rezolvarea marilor probleme ale contemporaneității. O atenție deosebită a fost acordată edificării unei reale securități pe continentul european și, în acest scop, pregătirii temeinice a reuniunii de la Madrid, din 1980, menită să contribuie la consolidarea climatului de încredere și cooperare și în deosebi la adoptarea unor măsuri concrete de dezangajare militară, de dezarmare, fără de care nu pot fi concepute destinarea, pacea și securitatea în Europa și în întreaga lume.

TOT VINERI, președintele Nicolae Ceaușescu a primit pe Franco Maria Malfatti, ministrul afacerilor externe al Republicii Italiene, care a făcut o vizită oficială în țara noastră. Revenindu-se cu satisfacție, în cadrul întrevederii, cursul ascendent al relațiilor tradiționale de prietenie româno-italiene, s-a exprimat, totodată, dorința comună de a se acționa în continuare pentru o mai deplină valorificare a potențialului economic al celor două țări, în direcția sporirii schimburilor comerciale, intensificării cooperării industriale, științifice și tehnice, inclusiv colaborarea pe terțe piețe, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii, cooperării și înțelegerii între națiuni. S-a relevat, totodată, voința comună de conlucrare în vederea lichidării fenomenului subdezvoltării și edificării unei noi ordini economice internaționale.

LUNI, tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit pe tovarășul Huang Hua, ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Chineze, care a întreprins o vizită oficială de prietenie în țara noastră. În cursul întrevederii, s-a relevat faptul că bunele relații dintre partidele și popoarele noastre s-au extins și îmbogățit continuu în ultimii ani, pe baza principiilor stimei și respectului reciproc, independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, într-ajutorării tovarășești și solidarității internaționale. A fost evocată, în acest cadru, însemnătatea deosebită a întâlnirilor și convorbirilor pe care tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Guofeng le-au avut, în 1978, la Beijing și București, subliniindu-se că ele au reprezentat un moment remarcabil în cronică raporturilor româno-chineze, au impulsat puternic dezvoltarea colaborării bilaterale, pe tărâm politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte sfere de activitate. Cu privire la situația internațională a fost relevat interesul profund al României și Chinei pentru statornicirea unui climat de pace, cooperare și înțelegere în lume, indispensabil operei de edificare a noii orânduirii în cele două țări, reliefându-se necesitatea intensificării eforturilor pentru imprimarea unei evoluții democratice vieții politice mondiale, pentru consolidarea păcii și securității generale, pentru asigurarea independenței popoarelor, a egalității în drepturi între toate țările — indiferent de mărimea și potențialul lor economic și militar —, pentru excluderea forței și amenințării cu forța din raporturile dintre state.

MARȚI, 13 noiembrie, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit scrisorile de acreditare a noului ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Arabe Egipt în țara noastră, Mohammed Wafic Hosny. În cuvântarea prezentată de ambasador, cu acest prilej sint subliniate relațiile de strinsă prietenie și cooperare ce se dezvoltă continuu între Egipt și România, reliefându-se, totodată, rolul hotărâtor pe care-l au în stimularea acestor raporturi întâlnirile dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Anwar El-Sadat, întâlniri care au avut „o influență pozitivă pe plan mai larg, la nivel regional și internațional, pentru ajungerea la o pace globală, justă și trainică în Orientul Mijlociu, astfel încât să se asigure recuperarea teritoriilor arabe ocupate și toate drepturile legitime ale poporului palestinian”. În cuvântarea sa de răspuns, subliniind atenția deosebită acordată de România situației din Orientul Mijlociu, șeful statului român a spus: „Apreciem că, în actualele împrejurări, ar avea o însemnătate deosebită convocarea unei conferințe internaționale, sub egida sau cu participarea activă a Organizației Națiunilor Unite, la care să ia parte toate țările interesate, inclusiv Organizația pentru Eliberarea Palestinei, precum și cei doi copreședinți ai Conferinței de la Geneva — U.R.S.S. și S.U.A. — iar, dacă va apărea necesar, și alte state”.

La Națiunile Unite

LA Națiunile Unite, în Comitetul pentru probleme juridice al Adunării Generale asupra raportului Comitetului special pentru Carta O.N.U., și creșterea rolului organizației, printre propunerile de bază reținute de comitet figurează inițiativa românească de elaborare a unei declarații a Adunării Generale privind rezolvarea pe cale pașnică a diferendelor dintre state ca un prim pas spre elaborarea unui tratat în acest domeniu. Reprezentantul României a prezentat concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia Organizația Națiunilor Unite oferă cadrul organizatoric cel mai adecvat pentru dezbaterile democratice și soluționarea problemelor care confruntă lumea contemporană și pentru participarea activă a popoarelor la rezolvarea lor, la întreaga viață internațională. Vorbitorul a subliniat că România militează ferm pentru îmbunătățirea activității și ridicarea rolului O.N.U., pentru creșterea aportului organizației la promovarea cursului destinderii, la instaurarea unui climat de colaborare și pace pe planeta noastră.

Cronicar

Sedința Biroului Uniunii Scriitorilor

● MARȚI, 13 noiembrie 1979, la București, a avut loc ședința de lucru a Biroului Uniunii Scriitorilor, sub conducerea tovarășului George Macovescu, președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România. A fost prezent tovarășul Cristea Chelaru, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Președintele George Macovescu a făcut o informare asupra activității Uniunii Scriitorilor pe perioada iunie-noiembrie 1979, precum și o informare asupra desfășurării, la București, a lucrărilor celei de a XVI-a consfătuiri a conducătorilor de uniuni de scriitori din țări socialiste. În continuare, Biroul a

dezbătut asupra unor probleme curente, care vor fi supuse ratificării Consiliului Uniunii Scriitorilor, ce urmează să fie convocat în plenară pentru zilele de 11-12 decembrie 1979.

La discuții, în cadrul ședinței de lucru au participat: Alexandru Balaci, Teodor Balș, Ion Dodu Bălan, George Băliță, Ana Blandiana, Geo Bogza, Radu Bourceanu, Constantin Chiriță, Ovid S. Crohmălniceanu, Mircea Dinescu, Domokos Geza, Anghel Dumbrăveanu, Geo Dumitrescu, Laurențiu Fulga, Ion Hobana, Mircea Radu Iacoban, Traian Iancu, Eugen Jebeleanu, Ioanichie Olteanu, Franz Storch, Dan Tărcăliță, Constantin Țoiu.

Asociațiile scriitorilor

● La Ateneul tineretului din Aleea Alexandru nr. 38, a avut loc un recital de poezie patriotică organizat de C.C. al U.T.C. sub genericul: „Partidului și Patriei, omagiu”. Au participat poezii: Daniela Crăsnaru, Ioana Diaconescu, Carolina Ilica, Lucia Negoiță, Mara Nicoră, Grete Tartler, Liliana Ursu, Veronica Verona, Lucian Avramescu, Paul Balahur, Horia Bădescu, Mihai Bărbulescu, Gabriel Chițu, Mircea Dinescu, Dinu Flămînd, Dumitru M. Ion, Ion Mircea, Dușan Petrovici, Adrian Popescu, Mircea Florin Șandru, Dan Verona, Titus Vișeu.

● În cadrul manifestărilor prilejuite de „Decada cărții social-politice, științifice și tehnice”, la librăria „M. Sadoveanu” din Capitală, Mircea Sântimbreanu, directorul Editurii Albatros, a vorbit despre producția de carte destinată tineretului în anul 1980. Totodată,

Aurel Dragoș Munteanu a prezentat lucrarea „Trăind miracolul de fiecare zi” de Victor Bărlădeanu. De asemenea, scriitoarea Elis Busneag, cu prilejul „Zilei Editurii Eminescu”, a prezentat la noua librărie din Calea Victoriei nr. 16 (lingă Muzeul național de istorie), programul de perspectivă al editurii în domeniul creației literare, după care poezii Veronica Russo, Ion Văduva Poenaru, N. Grigore Mărășanu și Ion Roșu au citit poezii patriotice din volumele lor apărute recent.

● La librăria „M. Eminescu” din Brăila a avut loc lansarea volumului de poezii „Sarea neagră a nopților” de Aurel M. Buricea și a romanului „Iarna căzută-n genunchi” de Dan Claudiu Tănăsescu. Au prezentat Fănuș Neagu, Cornel Popescu, redactor șef al Editurii Cartea Românească, și

Profilul eroului revoluționar reflectat în dramaturgia românească

● În întâmpinarea Congresului al XII-lea al partidului, Teatrul Dramatic Galați, în colaborare cu Casa de cultură a studenților, a organizat o manifestare literar-artistică sub genericul „Profilul eroului revoluționar reflectat în dramaturgia românească”. Actorii Șerban Bogdan, Dan Andrei Bublucii, Leonard Calea, Grig Dristaru, Aurelian Georgescu, Ștefan Hagimă, Mitică Iancu, Radu Gheorghe Jipa, Liliana Lupan, Mihai Mihail, Eugen Popescu-Cosmin, Victoria Suchici Codricel și Leni Ștefănescu au prezentat fragmente din spectacolele Avram Iancu de Lucian Blaga, O șansă pentru ficcare de Radu F. Alexandru și Rugăciune pentru un disc-jockey de D. R. Popescu. Au cântat pe versuri patriotice de poezii contemporani Gheorghe Antistescu, Marian Corjos, Ion Vasile și Grupul vocal-instrumental „Exercițiu”, al Casei de cultură a studenților.

Au recitat poezii Viorel Dinescu, Paul Sințtru, Ion Trandafir și Romulus Vulpescu.

„Vechimea, unitatea și continuitatea poporului român și a limbii române”

● O fericită inițiativă a Editurii științifice și enciclopedice, sprijinită de Comitetul județean P.C.R. Bihor, prin biblioteca județeană, în cadrul manifestărilor dedicate celui de-al XII-lea Congres al P.C.R., a reunit, în zilele 4-6 noiembrie, în jurul unei mese rotunde cu tema „Vechimea, unitatea și continuitatea poporului român și a limbii române” o serie de istorici, lingviști și oameni de cultură din toată țara.

Au participat, alături de dr. Mircea Măciu, directorul Editurii și de prof. Traian Blajovici, directorul bibliotecii, acad. prof. Al. Graur, prof. dr. doc. I. I. Rusu (Cluj), prof. dr. Al. Niculescu, prof. dr. doc. Gh. Mihăilă, dr. Vasile Nețea, dr. Adolf Armbruster, dr. Tiberiu Bader (Satu Mare), conf. dr. Ion Bitoleanu (Constanța), precum și redactorii Editurii științifice și enciclopedice dr. Marica Petreanu și dr. Horia G. Matei. Cu acest prilej au avut loc și întâlniri cu studenții și cadre didactice ale Institutului de Învățământ Superior (Catedra de filologie), precum și cu elevii și profesorii Liceului de istorie-filosofie. Manifestările s-au bucurat de un deosebit de cald și de entuziast interes din partea publicului.

● Alexandru Ivasiuc — CUNOAȘTERE DE NOAPTE. Reeditarea romanului (editia I — 1969) în „Biblioteca de proză română contemporană” cu o Postfață de Gabriela Omăt. (Editura Eminescu, 304 p., 7.75 lei, 50 000 ex.).

● Horváth István — LA ZIDUL ALB. O selecție din lirica ultimilor ani ai scriitorului, prefăcută de Dan Deșliu și într-o bună tălmăcire din maghiară semnată de Paul Drumaru. (Editura Kriterion, 188 p., 21 lei, 1 695 ex.).

● Ion Brad — ORA ÎNTREBĂRIILOR. Apărut în colecția „Biblioteca pentru toți”, volumul cuprinde ciclurile: Copilul eărunt, Thalassa, Anotimp incert, Mater, Terra Mater și Humanitas. Prefața: Aurel Martin. Un tabel cronologic și: un indice alfabetic al poezilor; după titlu, completează această ediție reprezentativă din lirica poetului (Editura Minerva, 248 p., 5 lei, 32 120 ex.).

● Harry Braner — SA AUZI IARBA CUM CREȘTE. „Rădăcinile bogăției noastre culturi populare — reafirmă cercetătorul de peste două decenii al folclorului nostru (muzical, indeosebi) —, uneori adinec ascunse, câtă a fi nu doar aflate. Trebuie udate, spre a nu se usca, cultivate, plivite la timpul potrivit, spre a nu fi năpădite de buruienii”. (Editura Eminescu, 450 p., 11 lei, 7 000 ex.).

● Eugenia Zaimu — CER PĂRĂSIT. Redăm versurile de factură patriotică din Pe acest Everest al meu: „Urme de pași / ecouri ale cuvintelor spuse demult / și ale celor care se vor rosti, / drumuri însemnate de zimbră / firida în care vovodul a plins / cu asprime și grijă / drămuind veacurile spre îndestularea / celor nenăscuți / pe acest Everest al meu / unde am sădit neuitarea. / Ci închinându-mă cu sfială / voi numi locul Patrie.” (Editura Albatros, 74 p., 4,75 lei, 800 ex.).

● Radu Drăgan — MAREA TRANSPARENȚĂ. Din cele două cicluri ale plachetei (Invizibila ființă și Viața printre cuvinte) reținem Pădurea simbolurilor: „...Întinde-te deci / pe culcușul de frunze / în preajma simbolurilor / lângă arsele mele poteci. / Pe aproape sint marile / tainite, poștera mumelor / Ielele vor juca, nevăzutele / pină nu vei avea / ochi să le vezi / nici trup să le simți / voi avea / nici degete să le pipăi. / Cum să pipăi / Simbolurile, / nenăscutele, nefiinte / și nemeaivăzutele? // Ele doar goale dansează / și fosnește Ideea / unduind ca gonele ierbi.” (Editura Albatros, 54 p., 3,75 lei, 820 ex.).

● Petre G. Gorun — AMINTIRILE DE ACASA. Volumul de versuri este prezentat de Ion Dodu Bălan: „Frumusețile satului, ale țării nu ni se comunică numai ca niște elemente de pastel, ci și ca niște dimensiuni sufletești ale ființei noastre naționale, ca niște file vii de cronică străbună, care ne spune că ne-am născut aici și am rămas toată vremea la noi acasă, muncind și lupind pentru apărarea vetrei strămoșești. Această idee fundamentală este o coordonată de bază a liricii lui Petre G. Gorun.” (Editura Eminescu, 152 p., 9,25 lei, 3.000 ex.).

● ● ● — ARTA VIITORULUI. O fidelă și cuprinzătoare ilustrare „a principalelor tipuri de previziuni asupra viitorului artei și de atitudini prospective” este această antologie realizată de Victor Ernest Mașek. (Editura Meridiane, 250 p., 11,50 lei, 17 700 ex.).

LECTOR

Vizită la Uniunea Scriitorilor

● O delegație de ziariști austrieci compusă din Wolfgang Oberleitner, redactor responsabil la ziarul „Die Presse” — Viena, și dr. Hans Winkler, șef de secție la ziarul „Kleine Zeitung” — Graz, a făcut o vizită la sediul Uniunii Scriitorilor, unde au fost primiți de Laurențiu Fulga și Franz Storch, vicepreședinți ai

Uniunii, și poetul Romulus Vulpescu. Convorbirea care a avut loc, cu acest prilej, s-a referit la aspectele specifice organizației scriitoricești din România și la sarcinile ce revin scriitorilor din țara noastră în lumina documentelor ce vor fi aprobate de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român.

Concursul „Panait Cerna”

● Juriul celei de-a VI-a ediții a concursului interjudețean de poezie patriotică „Panait Cerna”, (dedicat celui de-al XII-lea Congres al P.C.R.), alcătuit din Ion Bădică, redactor șef al revistei „Tomis”, președintele juriului, Mihai Minculescu, redactor al revistei „România literară”, George Rotaru, redactor al revistei „Îndrumătorul cultural”, Marinescu Constantin, președinte al Comitetului municipal al culturii și educației socialis-

te Tulcea, și Vladimirov Olimpiu, președintele cenzurii literare „Panait Cerna” Tulcea, membri în juriu, a acordat următoarele premii: Premiul I: Ion Cărnă (jud. Neamț) și Liviu Popescu (jud. Suceava); premiul II: Gellu Dorian (jud. Botoșani); mențiuni: Ștefan Cucu (jud. Constanța), C. Dică (jud. Teleorman) și Ion Trif Pleșa (jud. Galați); premiul revistei „Tomis”: Marin Casapu (jud. Teleorman). Premiul I nu a fost atribuit.

Telegrame

Stimate și iubite tovarășe BERNARD CAPESSIUS,

Cu prilejul împlinirii a 90 de ani de viață, conducerea Uniunii Scriitorilor vă exprimă, din toată inima, sincere felicitări și vă transmite un mesaj tovarășesc, urindu-vă multă sănătate, viață lungă, pusă ca și până în prezent, timp de decenii, în slujba activității culturale multilaterale pe care ați desfășurat-o ca o personalitate de seamă a creației literare din țara noastră.

La mulți ani!

Președintele Uniunii Scriitorilor din R. S. România
GEORGE MACOVESCU

Stimate tovarășe PAVEL APOSTOL,

Cu prilejul celei de-a 60-a aniversări a zilei dumneavoastră de naștere, conducerea Uniunii Scriitorilor vă exprimă, din inimă, sincere felicitări, calde urări de sănătate, viață lungă și noi succese în activitatea dumneavoastră literară.

La mulți ani!

Președintele Uniunii Scriitorilor din R. S. România
GEORGE MACOVESCU



AP XII-lea Congres al P.C.R.

■ Programul partidului a sintetizat în mod minunat orientările de perspectivă în toate domeniile, inclusiv în domeniul creației literar-artistice. În acest spirit, așteptăm ca literatura să pună cu mai multă forță în evidență profunde transformări produse în structura socială a țării noastre, să reliefe convingător relațiile de tip nou dintre oameni, condiția umană de demnitate și egalitate deplină pe care socialismul o asigură tuturor cetățenilor patriei. Artă trebuie să înfățișeze universul spiritual tot mai bogat al constructorilor socialismului, efortul lor pentru autodepășire, să surprindă și să redea cu fidelitate diferite ipostaze în care se manifestă atitudinea înaintată față de muncă și societate, virtuțile și trăsăturile morale ale omului nou. Situându-se pe pozițiile înaintate ale socialismului, ale partidului, scriitorii trebuie să contribuie prin creațiile lor la perfecționarea continuă a societății, la lupta pentru mersul înainte al patriei.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Conferința Națională a Scriitorilor, mai 1977)

Spirit revoluționar

PROIECTUL de Directive ale celui de al XII-lea Congres al Partidului nostru este, înainte de toate, un ghid sigur, cu caracter lucid și vizionar, pentru mersul înainte al României socialiste pe calea progresului și civilizației, avînd drept scop suprem înflorirea țării și bunăstarea poporului român, într-un climat de pace și fecundă cooperare internațională.

Și dacă un rol important revine cercetării științifice, în vederea dezvoltării bazei de materii prime și a resurselor energetice și valorificării lor superioare, modernizării mijloacelor de producție, îmbunătățirii calității produselor și ridicării gradului lor de competitivitate în schimbul mondial de valori, — nu mai puțină atenție se acordă educării și formării omului nou, edificator al socialismului și comunismului, ridicării conștiinței socialiste a tuturor celor care intră în această vastă categorie, precum și activității politico-ideologice, afirmării concepției noastre filosofice despre lume și viață.

Potrivit proiectului de Directive ale Congresului al XII-lea, care reflectă, și de această dată, spiritul revoluționar creator novator, care animă, în permanență, gîndirea secretarului general al Partidului nostru, literaturii și artei în genere le revin misiunea, nicidecum de mîna a doua, de a înobilă omul, de a-i înfrumuseța viața, de a-l ajuta să privească mereu înainte, de a da glas aspirațiilor sale de dreptate, libertate și progres, de a configura imaginea perenă a marii epoci de avînt constructiv pe care o traversăm, — într-un cuvînt: de a contribui, din plin, la transformarea revoluționară a conștiinței umane.

Desigur, literatura, și mai întîi de toate poezia, care se recomandă și se caracterizează prin elementele sale constitutive, exprimînd epoca respectivă atât prin alianța și alternanța termenilor, cît și prin substanța fluxului imagistic, poate construi o bază de lansare în viitor, în timp ce parcurge epoca de la un capăt la altul.

SE POATE vorbi, așadar, de posibilitatea artei de a devansa epoca, interpretînd, în sens revoluționar, datele realității prezente și proiectîndu-le în viitor.

Cu alte cuvinte, suprastructura nu urmează cu întîrziere baza, așa cum s-a spus cîndva, ci, dimpotrivă, e capabilă s-o impresioneze și să-i furnizeze elementele de care are nevoie pentru ca, pe parcursul dezvoltării sale, să-și poată precipita ritmul și spori calitatea.

Ritmurile înalte în economie sînt, desigur, datorate în primul rînd procedeele moderne și aplicării lor superioare, dar și conștiinței so-

cialiste, gradului de responsabilitate conferit procesului de producție.

În acest sens, plecînd întotdeauna și fără rezerve de la datele realității, artistul revoluționar poate să-și devanseze epoca în care rădăcinile operei sale sînt adînc împlîntate.

Între el și epocă există un raport fundamental, care nu se mărginește la principiul vaselor comunicante, ci s-ar putea spune că intră în domeniul nutriției nemijlocite, reprezentat, în natură, prin cordonul ombilical. Existența acestui raport direct, permanent, inalterabil și ireductibil, absolut necesar, explică și faptul că în socialism (și mă refer la țara noastră) arta se bucură de un avînt fără precedent.

În urma relațiilor stabilite și într-un fel dictate de caracteristicile noii structuri sociale, între ritmul de dezvoltare a forțelor de producție și travaliul creatorului de bunuri spirituale, rolul acestuia capătă alte dimensiuni, întrucît el devine un factor de prim ordin în opera de plămădire și fortificare a conștiinței socialiste.

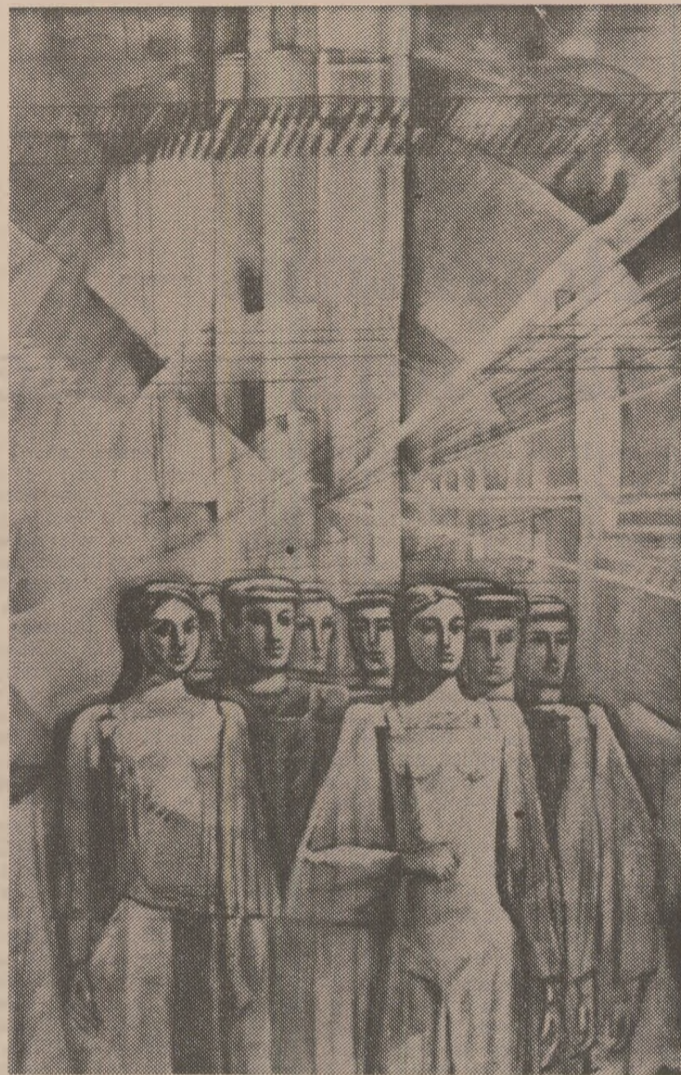
FIXÎND liniile directoare care vor traversa activitatea noastră practică și teoretică, în vederea unor acțiuni de mare amploare menite să prefacă în faptă temeinică principiile revoluționare ce dau viață politicii Partidului nostru, proiectul de Directive ale celui de al XII-lea Congres scoate în evidență o cerință imperioasă a vieții economice și anume: apariția și statornicirea unei noi calități corespunzătoare stadiului de dezvoltare al societății.

Apariția și statornicirea acestei noi calități, în decursul uriașei cantități de energie pe care o absoarbe impulsionarea procesului de dezvoltare a forțelor de producție, nu e mai puțin necesară în domeniul producției de bunuri spirituale, dacă ținem seama de unitatea dialectică dintre sferele de producție.

E de la sine înțeles, așadar, că accelerarea ritmului și apariția unei noi calități, în toate domeniile de activitate, furnizează și impune oricărui veritabil artist o viziune nouă, o viziune mai amplă, specifică acestui moment din istoria țării.

Iată de ce azi, mai mult ca oricînd, improvizarea și lucrul făcut de mîntuială nu au ce căuta în arta noastră, iată de ce nu e ne putem mulțumi cu rezultate mediocre, fiecare artist fiind dator să facă apel la resursele sale supreme pentru a da expresie epocii noastre, pentru a da strălucire idealurilor revoluționare pe care le înfățișează, cu atîta putere de convingere, documentele partidului nostru, inclusiv proiectul de Directive ale celui de al XII-lea Congres.

Virgil Teodorescu



CONSTRUCTORI — pictură de Geta Mermeze

Orga bucuriei

Din creșteri conturate cît e zarea
Răsună-n praguri orga bucuriei
Armonizînd cu holdele cîmpiei
Și galaxia țării și culoarea.

Ni-e dragă-ndătinata noastră zestre
De veghe și de cuget zămisliță
Și-o vom sui semeși spre alte creste.

Prezentul fără seamăn l-am zidit
Conduși de-al comuniștilor partid
Și nu vom osteni nici o clipită.

Părtași sîntem prefacerilor aspre,
Beton și constelații-n harta țării...
Din șesul bun pină pe țărîmul mării
Se-nșiră salba nemuririi noastre.

Al. Jebeleanu

Cîntec de sărbătoare

Privesc spre orizontul țării — iată :
în fața mea se-nalță-un viitor măreț,
ca printr-o limpede lumină văd
crescînd arborescentele orașe
și-n ele oamenii de-acum ducînd
în suflet și-n privire bucuria.
Privesc spre orizontul țării — iată :
văd cum se-aprînde-o stea pe zările alese
tot mai aproape și mai limpede și mai a
noastră ;

în ritm de grîu și-n ritm de șantier ne
scriem vrerea
și-o pasăre de cîntec ne măsoară mersul
pe cînd un prag de zbor ne facem din

congrese
și-acestor ani și-acestor zile și acestor vise
cu gîndul și cu brațul le zidim puterea !
Privesc spre orizontul țării — iată :
acum, la ceasul de-mpîlnire, la Congres
mi-e patria și liberă și mîndră și bogată
și tot mai mult ne-ntrecem, în zbor, cu

semeția
gîndind și ctitorînd alături — un trup și o
ființă :
poporul și partidul, România !

Florentin Popescu



România — azi, ieri, mâine

CIT de inspirat scrie Bălcescu: „Soarta părinților noștri a pregătit pe a noastră...” Orice generație este trăsătura de unire dintre ceea ce **va fi** și ceea ce **a fost**. Pe parcursul dinamicii noastre existențe, am avut privilegiul de a fi martorii multor evenimente politice majore care au bătut, cu justețe și hotărâre, în impunătoarea poartă a Istoriei. Aceste evenimente politice ne-au fost și ne sînt trepte de viață, devenind — cum se și cuvine — file de istorie în manualele succesorilor noștri. Reușitele unei generații sau alte altele, ca și îndatoririle fundamentale ce-i incumbă, își au sursa — semnificativă — în prezent, indestructibil legat de trecut și viitor. Triada prezent/trecut/viitor constituie, fără doar și poate, lumea tridimensională a acțiunilor, gândurilor, simțămîntelor, reușitelor și proiectelor prin care cinstim apropiatul Congres al XII-lea al Partidului Comunist Român.

Generația actuală, generația lui 23 August, generația celui de-al IX-lea Congres al partidului și a celorlalte, pot întîmpina cu fruntea sau paginile cărților de istorie, căci și-au făcut pe deplin datoria față de ei înșiși, față de colectivitate, față de urmași, ca și față de predecesori. N-a fost ușor și nici nu se poate să fie ușor! O asemenea operă complexă, de plămădire a unei noi societăți, a unui om nou, îmbracă adeseori forme contradictorii, mai ales atunci cînd **noul** nu tinde să înlocuiască orbește **vechiul**, ferindu-se să cadă în costisitoarea eroare de a se clădi pe un teren absolut viran. Datorită contribuției decisive aduse de clasa muncitoare și de partidul ei, Partidul Comunist Român, în strînsă alianță cu țărănimea și intelectualitatea, ritmul Istoriei s-a accelerat: într-un interval relativ scurt — judecînd lucrurile din perspectiva milenilor de cînd există, muncește, luptă și visează poporul român! — România s-a înălțat în ochii omenirii și în propriii ochi.

Documentele Congresului al XII-lea trasează în mod științific și temerar căile prosperității, și pe mai departe a națiunii. Hotărârile ce se vor lua în înaltul forum al comuniștilor jalonează drumul pe care noi și copiii noștri îl avem de urmat, pentru a turna în fapte de muncă, de creație, prevederile Directivei cu privire la planul cincinal 1981—1985 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pînă în 1990; ca și cele din Programul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic pînă în anul 1990 și orientările principale pînă în anul 2000; precum și cele din Programul de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pînă în 1990 și orientările principale pînă în anul 2000; toate acestea focalizîndu-se în țelul suprem al politicii consecvent duse de Partidul Comunist Român și exemplar ilustrate de Programul-Directivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții. Așa cum se arată în proiect: „Elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii, programul este conceput astfel încît cincinalul 1981—1985 să constituie o nouă etapă de ridicare a nivelului de civilizație a societății noastre, de sporire a bunăstării întregului popor și de afirmare deplină a personalității umane în țara noastră”. Înarmați cu asemenea fundamentale documente vom ști a ne stăpîni cît mai strict timpul existențial, cîștigîndu-ne — prin realizarea exemplară a tuturor sarcinilor ce ne revin — o bunăstare mereu sporită, demnă și multiplă. Tot așa cum demnitatea unei națiuni nu se discută, ci se afirmă, și personalitatea fiecăruia dintre noi, indiferent de generația din care facem parte, se cere a fi afirmată neconștient, prin punerea în valoare a resurselor personale, și, totodată, prin valorificarea, la un nivel superior, a uriașului potențial economic și productiv de care dispunem. Mîna-n mîna — potențial uman/potențial material — iată garanția preschim-bării cantității într-o **nouă calitate**,

Fiecare epocă își are bărbații pe care-i merită și de care are absolută nevoie. Epoca noastră socialistă l-a ales — cu înțelepciunea și intuiția care, de regulă, caracterizează Istoria — pe încercatul militant comunist, luptător înzestrat cu alese însușiri de conducător, om cu o desăvîrșită încredere în om, profund umanist: tovarășul Nicolae Ceaușescu. Răspunderile care a-pasă pe umerii săi privesc atît destinul țării în ansamblul ei, cît și destinul oricărui cetățean. Cu clarviziune și un excepțional simț prospectiv, cu ardoare revoluționară, cu fierbinte dragoste de patrie și popor, necîntit apărător al dreptății și echității sociale, cu remarcabila sa capacitate de analiză, sinteză și decizie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a îndeplinit — de la al IX-lea Congres al partidului încoace — eminent și cu imensă devoțiune, funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român. Unitatea de monolit dintre popor, partid și secretarul său general a constituit și constituie garanția strategiei dezvoltării pe care România o urmează cu consecvență și cu rigoare științifică. De aceea, într-un consens patriotic, entuziast, poporul, partidul susțin re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de cea mai mare răspundere, de secretar general al gloriosului Partid Comunist Român.

Muncim și creăm pentru prezent, pentru viitor, respectîndu-ne trecutul. Muncim și creăm pentru noi înșine și pentru copiii noștri, pentru copiii copiilor noștri: „Viitor de aur țara noastră are”... **Dinamism, echilibru, armonie** — iată coloanele trainice ale edificîrii socialiste.

Mihai Stoian

Cuvinte pentru patrie

Dimineață, vuiet albastru curgînd și riurile trezindu-se aproape de mare și munții ca niște bătrîni tăcînd și orașe aurind soarele. Și zarea ca o părere subțire. Și omul intrînd în haine de lucru, grăbindu-se spre împlinire.

iar departe, acolo, tu, așteptînd...

Aici sunt eu cel dintotdeauna: zeu înflorînd în arborii mari, pămîntul și cerul în mine: orgă și iarbă cîntînd și trupul din dealuri și văi și cetăți te așteaptă, pașii tăi setea să-mi stingă. Iată umerii și brațele și gleznelor mele înfrunzesc și innuri din degete-mi susură, vino!

Va fi o zi ca toate celelalte: către amiază va ploua. Răcoarea mă va pătrunde și ierburile trupului meu se vor bucura cu semințele întocmindu-se de taină, pentru toate cele ce mă cutreieră. Apoi va fi o mîngîiere lină, tu căutîndu-mă și genunchii tăi domol înclinîndu-se...

O, Patrie! rotîndu-mă te desenez, și iată duhul tău în trupul și sufletul meu. Și ea, dragostea pentru tine, patimă lungă — aici inserările vin din strămoși; ceață albastră și stelele deasupra: ochii lor sărutîndu-ne, iar între adînc și cer, tu frumusețe, chip sculptîndu-te, fericind toate de jur împrejur...

Radu Cărneci



VIOREL MARGINEAN: Piața Universității

Marile sensuri

SINTEM în preajma deschiderii Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român, moment politic dintre cele mai importante în viața țării noastre. Proiectul de Directive, precum și toate documentele pe care partidul le-a făcut cunoscute încă din vara acestui an, stau mărturie pentru marile sensuri pe care Congresul le conferă timpului trăit astăzi de noi, dar și celui viitor pregătit generațiilor copiilor noștri.

Documentele de partid au, înainte de toate, un sens politic deosebit. Dezvoltarea impetuoasă a României socialiste, ritmul ei rapid de înaintare pe calea civilizației, perspectivele unor realizări de-a dreptul extraordinare pe care anii următori le vor avea, toate acestea sînt chezașia unei idei politice: forța și justețea concepției partidului nostru asupra drumului pe care România trebuie să meargă pentru a ajunge acolo unde o țară reprezintă gradul înalt de cultură și civilizație. N-avem decît să privim înapoi, spre acel trecut încă foarte apropiat, și ne dăm seama ce salt formidabil am făcut datorită prefacerilor revoluționare petrecute în structura adîncă a societății noastre și în întreaga noastră dezvoltare a mijloacelor de producție de bunuri materiale și spiri-

tuale. Dintr-o țară rămasă în urmă față de multe țări europene, am ajuns să ne putem mîndri cu orașe noi construite modern, cu sate care au și început să devină orașe, am ajuns să ne construim o bază civilizatoare necesară oricărei porniri adevărate spre împlinirea unei civilizații.

Documentele Congresului al XII-lea au, pe lîngă sensul lor politic, și unul etic. Citindu-le și analizîndu-le, ai în sinea ta acel sentiment puternic și profund al încrederii în partid, în oamenii din jurul tău, în propriile tale puteri, acel sentiment al încrederii în viitor. Dacă acum treizeci și cinci de ani am arătat lumii că vrem să fim liberi și independenți, că știm să ne jertfim pentru acest ideal, astăzi arătăm aceleași lumi încrederea noastră deplină în calea pe care ne-am ales-o, socialismul, iar această încredere se demonstrează cu forță de convingere prin documentele de partid. Soldatul român nu ar fi putut porni și învinge în marile și lungile bătălii din 1944—45 fără încrederea că lupta și sacrificiul lui vor salva țara, după cum muncitorul de astăzi din marile întreprinderi, de pe ogoare și de pe șantier știe că munca lui creează în fiecare zi viitorul. Încrăzător în propriile puteri și în necesitatea unei lumi mai bune și mai drepte, ca singura soluție de conviețuire pe pămînt, sîntem gata să pornim mai departe pentru înfăptuirea acestei lumi cu care ne simțim solidari de pe acum. Partidul nostru, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a pornit să cucerească viitorul. Avem încredere în el, în principiile lui, în concepția lui despre o nouă ordine economică a lumii, despre o lume nouă a păcii și fericirii umane.

Dar Documentele Congresului al XII-lea mai au și un sens în ordinea filosofică contemporană. Istoria, această înlănțuire a faptelor omenești, a început să fie fundamentată pe baze științifice de abia în vremea noastră. Noi nu o mai considerăm o curgere întîmplătoare a vieții popoarelor, în care evenimentul are o explicație ce ține de fortuit. Dimpotrivă, noi descifrăm în istorie o idee călăuzitoare a spiritului și voinței maselor din care se nasc acei vizionari și conducători pe care îi numim eroi. Nu capriciile unui rege sau diplomat au hotărît pînă la urmă soarta unei colectivități umane, deși o anumită doză de imprevizibil e amestecată în declanșarea acțiunilor omenești. În general, însă, istoria omenirii stă sub zodia idealului de dreptate socială și națională, în numele căruia s-au înscris cu litere de foc cele mai importante etape ale umanității. Ceea ce aduce nou concepția materialistă este ideea posibilității omului de a-și pregăti singur propria istorie, prospectînd viitorul și creîndu-i premisele. Această putere de a-și modela soarta, de a o stăpîni, a popoarelor stă la temelie istoriei contemporane. Congresul al XII-lea și Documentele de partid ce sînt altceva decît concretizarea exemplară a concepției noastre despre istorie? Nu așteptăm cu brațele încrucișate decizia unui destin orb, implorîndu-l să fie îngăduitor cu noi, ci ni-l concepem noi înșine așa cum ni-l dorim și trecem cu hotărîre la împlinirea lui. Ne împărțim viitorul în epoci, în perioade și în cincinale, prevedem cu exactitate ce și cît vom produce, ce și cît vom construi, cînd și unde vom ajunge. Avem viziunea României de mâine. Avem puterea de a o pregăti. Avem convingerea că o vom înfăptui.

Dan Tărchilă

Ritmuri înalte

DESIGUR că, în ultimă instanță, depinde de obște modul în care își valorifică și își administrează condițiile pe care orînduirea i le pune la dispoziție. Desigur că prevederile unui plan de perspectivă creează cadrul, iar obștea este cea chemată să vină și să-l desăvîrșescă prin creația ei atît pe plan material cît și pe plan spiritual, prin inițiativele ei, prin dăruirea ei față de cauza materializării acestor prevederi. Și dacă obștea românească, societatea noastră socialistă în întregul ei, își află superb cîmp de afirmare și de dezvoltare în științifică polivalență a prevederilor din fiecare capitol al proiectului de Directive, obștea scriitoricească, în conștiința ei de parte constituantă a fenomenului românesc contemporan, are la dispoziție prin aceste prevederi și sursa inspirației, și mijloacele materializării ei în opere artistice cu largi posibilități de circulație. Pentru că, în perfecțiunea viziunii sale de ansamblu, proiectul de Directive prevede în fiecare dintre capitolele sale dezvoltări din punct de vedere economic, perfecționări din punct de vedere social, structuri noi din punct de vedere organizatoric, toate subliniind aspecte proaspete ale societății românești despre care avem de șeris, iar acolo unde ajunge la baza materială a creației spirituale, prevede un uimitor salt, „creîndu-se condiții pentru ca în 1985 să se realizeze 50—60 filme de lung metraj”, pentru a preciza mai departe că „va fi dezvoltată în continuare producția editorială și a presei, asigurîndu-se modernizarea bazei tehnice a producției poligrafice”.

Iată așadar cum, cu înțelepciunea de făuritor al României moderne, partidul nostru, care se află în fața celui de al doisprezecelea congres al său, vine să pună de acord marile surse de inspirație din dezvoltarea economico-socială a țării cu posibilitățile practice, materiale, de manifestare a rodului acestei inspirații. Astfel, pentru noi, oamenii de artă, proiectul de Directive capătă o dublă valoare: el prevede tabloul impresionant al dezvoltării țării, care va provoca în creația noastră noi lucrări și, în același timp, prevede crearea condițiilor optime pentru punerea în valoare a acestor viitoare opere de artă.

Aceleași documente, deci, fiind gîndite ca un plan de ansamblu al creșterii țării, devin și stimuli de subiecte pentru noi opere de artă, dar stabilesc și cadrul economic în care aceste opere se vor putea afirma și consacra.

Pentru noi, oamenii de artă, care ne-am convins tot mai mult pe parcursul activității noastre de faptul că dezvoltarea țării constituie cele mai sigure premise pentru dezvoltarea culturii și îmbogățirea creației artistice, dialectica riguroasă a legăturilor dintre aceste prevederi provine cu evidență de la cel cărui a se datorează creșterea întregii țări în anii ei de modernă dezvoltare socialistă, de la cel care, prin înalt patriotism și fierbinte dăruire comunistă, și-a pus amprenta luptei și gîndirii sale asupra acestei epoci de progres românesc, omul pe care îl dorim în continuare în fruntea partidului nostru, ca un chezaș al progreselor viitoare, realizate în ritmuri tot mai mari.

În aceste zile, conform democratismului vieții noastre — democratism pe care tot secretarul general al partidului ne-a ajutat și ne-a îndrumat să-l desăvîrșim —, în întreaga țară s-au rostit cuvinte de adeziune privind re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al P.C.R. Desigur, această rostire s-a făcut și se face în spiritul deplinei noastre democrații; eu, însă, ca om al cuvîntului, mi-aș permite să spun că, în acest context de entuziasm național, termenul de „adeziune” nu mai exprimă pe de-a-n-tregul voința maselor de comuniști întrunite în adunările organizațiilor lor. Pentru că nu este vorba doar de simpla adeziune la propunerea cuiva, ci de dorința noastră fierbinte de continuare în toate domeniile a aceleiași politici căreia secretarul general al partidului i s-a consacrat în fața națiunii și a națiunilor lumii, drept simbol și cîrmaci.

Deci, încrederea noastră hotărîtă în această politică ne face nu numai să ne dăm adeziunea, ci să dorim fierbinte ca ea să continue. Iar garanția continuării ei, chezașia continuării acestei politici este, categoric, re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al P.C.R.

Corneliu Leu



TRECUT ȘI PREZENT LA TIRGOVIȘTE — tapiserie de Gh. Spiridon (Casa de cultură a Sindicatelor din Tirgoviște)

Istorie

Să nu mă blestemi, țară, că nu pot
Intr-un cuvînt să-ți spun trecutul tot.
Care-ar putea să fie, dacă-l vrem
Mult mai presus de ură și blestem?
Să fie lupta? Biruința ei?
In virf de lăncii tu ai pus idei...
Nu doar cu săbii și-ai răpus vrăjmașii,
Nu singele-ți măsoară ție pașii.
Dar cînd a fost să fie, într-adevăr,
Să-ți deie nimeni singe de-mprumut.
Cînd toți credeau că nici nu mai sperezi
Tu veghea și-o-nfloreai pe meterez.
Care-i acel cuvînt care se zbate
La țărmlu tău de stînci eliberate?
O fi curajul? Setea de-adevăr,
Te-au stăpînit și ele, într-adevăr,
Te-au pîrjolit din inimă-n rărunchi,
Dar nimănu-i n-ai vrut să ingenuchi.
Chiar de și-au ars, orbiți de răzbunare,
Nu numai vetre, grîne și altare,
Ci ochii pruncilor, să-i facă orbi,
Tu din mocirlă tot n-ai vrut să sorbi!
O fi, atunci, cuvîntul vitejiei?
Și el și-e scris pe frunte, Românie!
E-o rană, ori un semn, o cicatrice
Făcute și de gloanțe și de spice?
Mănunchiul lor e stema ta solară
Pe dinăuntru și pe dinafară!
Care-ar putea să fie, deci, cuvîntul
Dac-am lăsa deoparte doar pămîntul?
Răbdarea? Cumpăna? Puterea minții?
Eroii ce-s totuna cu părinții?
Ori sintem noi, sporindu-ți pururi zborul
În aripi, să fii însuși viitorul?
Unde-mi ascunzi aste cuvinte, țară,
Ca boabele de griu într-o comoară?
Ori vrei să-mi zici că într-un lan sînt toate
Chiar dac-au fost cîndva carbonizate?
Aceasta e minunea care-o scrii
În boabe, în cuvinte, în copiii...

Ion Brad

Datorie patriotică

CONGRESUL al XII-lea al Partidului Comunist Român, eveniment de seamă în viața țării, prilejuiește o seamă de bilanțuri și reclamă o aplecare atentă asupra perspectivelor de dezvoltare ale României.

Literatura, expresie a umanismului și omeniei specifice românilor, își face de asemenea bilanțul. Scriitorii meditează asupra operelor scrise și asupra celor ce stau să vină. Fără a ocoli temele istorice fecunde ce au inspirat opere importante, fără a uita că sînt perioade din istoria națională încă neogîndite la justa lor dimensiune în literatură, scriitorii se simt îndemnați să redea în operele lor viața actuală a oamenilor. Munca literară e strîns legată de realitățile contemporaneității românești, europene, universale. Viața, cu ceea ce are frumos sau mai puțin frumos în ea, cu izbînzile și eșecurile sale, trebuie să își găsească în literatură acea „încheiere” artistică în stare să determine înțelesul necesar, frumos, umanist al vieții noastre.

Dezvoltarea accelerată a forțelor de producție, gradul sporit de culturalizare a maselor reclamă din partea creatorilor de literatură, din partea tuturor oamenilor de cultură, un efort echivalent, capabil să ofere națiunii române, precum și celorlalte națiuni ale lumii, opere de valoare universală, originale, inconfundabile, cum inconfundabil și bogat este spiritul acestui popor.

Lupta cu tarele trecutului ori cu ideile străine de umanism, potrivnice progresului, idei care își mai fac apariția în diferite colțuri ale lumii, trebuie să stea mereu în atenția scriitorilor, a artiștilor, ca și, de asemenea, promovarea idealurilor înalte ce însuflețesc forțele progresiste ale omenirii; înfrumusețarea vieții noastre nu se poate realiza decît astfel.

Cu mijloace diferite, în conformitate cu personalitatea fiecărui creator în parte, scriitorii, artiștii, oamenii de cultură din Republica Socialistă Românie, nu precupețesc nici un efort pentru a-și îndeplini cu înaltă responsabilitate artistică, patriotică, sarcinile deosebite, din ce în ce mai complexe și mai dificile, ce le revin.

Alexandru Papilian

Lumina din Noiembrie

DE CÎND există suflet românesc pe acest pămînt rodnic, care încă din timpuri de mult apuse a semănat în inima poporului conștiința de sine, lumina a însemnat biruință, biruința făuritorilor de neam, de grîne, de gîndire. Lumina — simbolul eternității, al belșugului, al năzuințelor, sădite fertile în toate simțurile existenței, simbol penetrant în toată ființa celor ce au cules-o în ani de pribegie și de glorie — lumina a fost izvorul nesecat de facere a lumii, de fericire și bunăstare pentru toți.

Lumina a sosit aici, pe aceste plaiuri de vitejie, cu fiecare împlinire prin noi și noi dimensiuni, cu fiecare paș cutezător ce alerga să dăruiască viață și demnitate întru binele nostru, al tuturor.

Lumina, îndreptar de viață, ce emana încă de la începutul ivirii aceluia far nestemat ce ne este călăuză sigură: Partidul, se împlinește acum, aici cu noi biruințe, acum, aici, în acest an aniversar cînd filele calendarului îngeamă alături cifre rotunde: XXXV

de ani de victorii de la acel august înflăcărât — drum de ascendență perpetuă spre culmile socialismului — alături de XII al marelui forum al comunistilor, forum înalt al brațului drept ce conduce fiecare pas al poporului.

Congresul înseamnă pîine. Înseamnă oțel, beton și înseamnă lumină. Congresul — o filă nouă în cartea de aur al istoriei noii României.

Și lumina vine acum, în acest ajun de iarnă, să inunde cu razele-i binefăcătoare drumul viitorului nostru, direcționat de documente, drum ce duce spre cetatea comunismului, apropiindu-ne cu fiecare zi, cu fiecare faptă de culmile civilizației, spre dimensiunile noastre viitoare.

El, arhitectul poporului, ne schițează planurile anilor ce vor veni, modelînd, în acest marș alert spre miine, conștiințele noastre, conturînd, totodată, noua fizionomie a propriilor noastre trupuri și existențe.

Cuvintele ce se vor rosti la congres vor glăsuși despre fapte împlinite, vor aduna pietre scumpe în șiraguri de

muncă eroică spre îndestularea noastră, a tuturor, adunați la un loc pe acest plai mioritic, indiferent în ce limbă pronunțăm cuvintele, dar hotărîți ca frații lingă frați să ridicăm sorțile noastre comune spre culmi neatînse pînă acum.

Caratele muncii, izvorite din faptele cotidiene ale brațelor noastre, vor semăna holde, vor coace pîinea caldă, vor dăltui în piatră și în cugete trainice vetre-cetăți ce vor lumina în nuanțele zorilor și ale nopților de veghe toată făptura noastră omenească și întreg acest pămînt românesc sub soarele românesc — soarele copt al vieții.

Lumina din Noiembrie își împrăstie acum peste noi și peste această glie nemiîntîlnite culori, adunate din coama soarelui care va răsări de acum înainte și mai mîndru, și mai strălucitor, inundîndu-ne cu lumină viitorului, viața.

Horvath Dezideriu



Podul de la Cernavoda

Un pod este o faptă și este un simbol



Al XII-lea Congres al P.C.R.

CEEA CE impresionează întotdeauna în viața unui mare șantier în orice punct din țară și-ar concentra energiile este componenta lui umană. Oameni care se angajează într-o înclăștare cu natura, cu toată ambiția de a rezista pînă la capăt tuturor tensiunilor, pînă la triumful final al probelor și al dării în folosință. Oameni care stăpînesc cu gîndul întreaga desfășurare în timp a lucrărilor care vor dura ani de zile. Oameni care conduc cu precizie mișcarea unui vis spre concretizarea lui. Ei poartă zi și noapte în zeci de mii de segmente de mișcare fizică, în zeci de mii de impulsuri ale inteligenței lor active colosul pe care îl au viu în minte, coborîndu-l în fiecare clipă, puțin cîte puțin pe pămînt, pe pămîntul nostru atît de primitiv de fapte eroice, atît de bucurios să se consacre lor, să le dea loc și să le dea nume.

Scriind aceste rînduri mă gîndesc la podurile care se construiesc peste ape și în special la cele care țin sau vor ține sub pasul lor fantastic apele Dunării noastre. Poduri aruncate peste ape este o expresie care s-a încetățenit. Este o metaforă totală în care omul se simte cuprins și exprimat în dimensiunile lui reale cu care se deplasează imperturbabil prin timp. Cine nu cunoaște maiestuosul pod construit la Cernavoda peste Dunărea de acum un secol? Podul are astăzi o vîrstă venerabilă și traversarea Dunării cu trenul printre minunatele lui arcade este pentru orice călător un eveniment emoționant și un prilej de a contempla de la înălțimea faptei omenesci priveliști de o frumusețe parcă niciodată exprimate definitiv și pe măsură. Să ne amintim că Anghel Saligny a construit acest pod în tinerețea sa. Mergeți pe șantierul noului pod care se construiește acum peste Dunăre la o distanță de numai 30 de metri de vechiul pod și veți constata tinerețea constructorilor. Mergeți, desigur, este un fel de a spune, pentru că lucrurile sînt spectaculoase acum în profunzime și sînt vizibile mai mult specialiștilor.

Un călător obișnuit poate privi șantierul traversînd Dunărea cu trenul pe podul veteran. Acest pod venerabil prevăzută să reziste, după cîte știm, 80 de ani, își vede liniștit de treabă și-și va mai vedea multă vreme de aici înainte. Mergeți să vedeți greul luptei, acum cînd se lucrează în adînc, la zeci de metri în adînc, acești zeci de metri însumînd adîncimea apelor Dunării și adîncimea straturilor și rocilor dure ale albiei. Ce înseamnă a forța la acea adîncime și în acele condiții, ce înseamnă a implanta zeci de coloane cu diametrul de un metru și de doi metri? Cum este viața, pe ceață sau pe senin, pe platforma plutitoare pe care muncește constructorul de poduri? Cînd acest pod, care este al nostru al tuturor de pe acum, dar pe care îl construiesc specialiștii, eroii în mers ai reportajelor care abia încep să se scrie, cînd acest pod, deci,

va fi gata, peste cîteva ani, podul lui Anghel Saligny oare cum ni se va părea?

Desigur, datele tehnice, calculele, soluțiile, problemele pe care construcția noului pod le ridică sînt importante, sînt fascinante pentru omul contemporan. Dar omul contemporan ia cunoștință de toate acestea cu aviditate, dar parcă fără uimirea care îl caracteriza pe trecătorul sau pe cititorul de știri senzaționale de acum o sută de ani.

Se spune că cine știe, sau poate să se uimească, acela este capabil să și sărbătorească un eveniment epocal. Munca este deosebit de grea pe șantier, efortul concentrat, înaintarea vizibilă numai pentru ochiul format al oamenilor șantierului. Ei sînt singurii care, stînd tot timpul în preajma acestei nașteri de beton și metal o ajută efectiv, cu un entuziasm conținut. Ei sînt aceia care, rămînînd zi și noapte cu viața lor în viața fantastică a șantierului, departe de casele lor și de familiile lor, pot povesti cu dor despre munca și viața lor, cu o modestie exemplară, cu aerul cel mai firesc din lume.

Cum se vedea oare Dunărea de la înălțimea Dunării de acum o sută de ani? Un pod aruncat peste un fluviu schimbă fundamental viziunea asupra lumii înconjurătoare, schimbă unghiul de vedere și schimbă perspectiva unui singur om și a unei colectivități. Un pod este o faptă și este un simbol care clatină vechile tipare și dimensiunile pe care omul le dădea naturii și luptei sale cu natura.

Ochiul nostru grăbit, ars de curiozitate caută de obicei imaginea mintuitoare a machetelor ori de cîte ori aflăm că undeva în țară se construiește un obiectiv de dimensiuni neobișnuite. Știm deci cu mult înainte cum va arăta podul cel nou de peste Dunăre, cel al cărui șantier de azi apare la o distanță de numai 30 de metri de podul-veteran. Oare cum gîndesc oamenii șantierului în vecinătatea acestei frumoase siluete, a acestei glorioase construcții, a exemplului pe care ea îl constituie ca lucrare și ca simbol?

Acești oameni ai șantierului, ai șantierelor de fapt, pentru că mulți dintre ei au venit aici cu o experiență acumulată în alte părți de țară, oameni de vîrste diferite, totuși toți respirînd tineri în tinerețea șantierului, fiecare în parte și toți laolaltă sînt expresia vie a eroismului și tenacității, a împlinirii sigure a unui vis pe măsura timpului nostru, a unui vis care se naște și se desăvîrșește în faptă. Numele lor se topește cu voia lor, odată cu fiecare respirație și cu fiecare cuvînt al lor pe care-l strigă de pe platforme, din cabinele mașinilor, din adîncul lichid și din mai adîncul dur al rocilor care cedează cu fiecare cuvînt al lor pe care-l așează în temelii, în materia noului pod peste Dunăre.

Constanța Buzea

Lumina și viața

Fericit este soarele de august
Sub care ne-am născut.
Lumina sa
Încălzește fiecare fir din lanul de griu.
Sîntem douăzeci și unu de milioane
Sîntem un lan.
Partidul este lumina și viața.
Să fii comunist înseamnă să lupti
pentru mai bine.
Congresul al XII-lea
Stabilește toate hărțile viitorului
Mările concrete pe care le vom cuceri.
Vom deschide cutezători
Porțile de aur ale viitorului.

Ion Lilă

Patria

Din bobul cald de adevăr
Născut e dorul de moșie,
Patria-i un măr de aur
Ce din iubire reinvie.
In ochiu-ncins de adevăr
Se văd și munți, se cern și văi,
Și matea graiului, curată —
Și sărbători și anii grei.
In pielea sfîntă de-adevăr,
Răsad de aur e cuvîntul, —
Și patria-i albastrul măr
Ce ține-n inimă pămîntul !

Ion Mărgineanu

Anotimp în floare

Au înflorit nădejdi pe rugul
tristeții șui — și doruri dau în pîrg ;
culmi de-așteptări, în tremurat albastru,
suris ne tornă-n suflete, și sirg.
Corăbiile plutesc pe vremea-n valuri
și noi bem vreme, insetați de vreme.
Norocu-ncepe-n strîngerea de mină.
Superbe jerbe-n umeri ni se-adună.
Crescurăm, deci, ca pinii verzi, bogați,
ca, în azur, puterea-le-nfrunzind.
E vremea să mă-nchin zilei de miine
și noul schimb, al ei, prin timp să-l simt.

Ivo Muncian

În românește de
Dușan PETROVICI

„Destine muncitorești“



RELAȚIA om-destin preocupă pe gânditori de la începuturile filosofiei și stă astăzi încă sub semnul întrebării. Este o tendință veche în ontologie de a patetiza această problemă, făcând din om victima ineluctabilă a unor forțe oarbe, toate la un loc alcătuind destinul, neîndurătoarea **anankē** a elinilor. Desigur, încă înainte de a se fi constituit instrumentele culturii, cu bogata lor încărcătură problematică, omul primitiv a cunoscut spaima de stihiiite cumplite și astăzi în dezlănțuirea lor, precum și în fața monștrilor paleozoici, împotriva cărora totuși s-a înarmat pînă la urmă și le-a supraviețuit, în pofida umilitoarelor disproporții fizice și a inferiorității mijloacelor de luptă. Dacă totuși această dublă victorie a fost posibilă, atât cea împotriva forțelor elementare ale naturii, cât și în contra namilelor de pe pământ, din văzduh și din ape, lecția trecutului trebuie să fie una de optimism și să ne insuflă încredere fermă în puterea noastră, care a creat de-a lungul mileniilor mărețe civilizații și nepieritoare momente de cultură.

ACEASTA este și convingerea talentatului autor al recentelor reportaje, care se adaugă unui șir neîntrerupt de anchete în mediile șantierelor noastre muncitorești, realizate în cursul deceniilor cinci, șase și șapte ale secolului, de la **Paralela 45**, din 1958, distinsă cu premiul Academiei Române, și pînă la textele recent apărute, care ne poartă uneori pe aceleași meleaguri. Mai precis vorbind, autorul **Destinelor muncitorești** *) înțelege prin **destin** procesul conștient și voluntar pe care-l numește, în repetate rânduri, **autodevenire**, noțiune care implică pe aceea de libertate, în sensul ontologic al cuvîntului. Nu mai sîntem așadar sub puterea unor agenți fatali, împotriva cărora în zadar am lupta, ci, dimpotrivă, dispunem de forțe morale și fizice, capabile să înlăture toate piedicile și să realizeze minunate înfăptuiri de ordin material și spiritual.

Muncitorii mineri și petroliști pe care Pop Simion i-a cercetat în repetate rânduri, pe aceleași locuri, dar mereu pe șantiere mai mărețe, pe care-i cunoaște de la începuturile strădaniilor lor, într-o continuă ascensiune, cu un capital de muncă și de experiență mereu mai impresionant, sînt în fond niște înțelepți, care s-au făurit singuri și au condus generații după generații de tineri, pe aceleași culmi ale realizărilor. Înțelepciunea lor reiese limpede din tactica reporterului iscoditor, care nu s-a mulțumit să constate **de visu** progresele șantierelor de lucru, lărgirea spațiilor uzinale și sporurile de producție, ci, lărgindu-și și el ancheta, a pus celor mai buni dintre muncitori întrebări de natură a încurca pe oricine, dintr-un năstrușnic chestionar, care ne amintește de încuietorile mitologicului Sfinx. Ei bine, ca și legendarul Oedip, fiecare dintre muncitorii iscodiți în acest fel de Pop Simion a știut să dea răspunsuri vrednice de cei șapte înțelepți ai antichității.

— Care-i lucrul cel mai greu pe lumea asta ? l-a întrebat pe Vasile Lupa, un „veteran“ al uzinei, în vîrstă de numai 39 de ani, dar dintre care „25 i-a petrecut în uzină“.

Veteranul a răspuns :

*) Pop Simion, **Destine muncitorești**, Editura Politică, București, 1979.

— Să convingi. Și mai departe, și-a exemplificat strălucit răspunsul.

„În brigada mea majoritatea sînt tineri. Ultima mea ispravă e că m-am lăsat de fumat, să nu fiu în situația acelei popă care una zice, alta face. Altminteri cum i-aș fi convins să se lase, să părăsească acest obicei dăunător sănătății și producției ? Nu poți folosi la maximum cele 480 de minute ale zilei de lucru dacă ieși din oră în oră la țigărușcă“.

După cum se vede, mai ales de către filolog, hipocoristicul **țigărușcă** trădează, în subconștient, ceea ce latinii numeau **pretium affectionis**, dar afectuosul diminutiv nu l-a împiedicat pe bravul muncitor să lupte împotriva pasiunii lui, să o biruie și să sugere și celorlalți, prin exemplul său, sacrificiul făcut producției. Promptitudinea și laconismul răspunsului : **Să convingi**, denotă intuiția experimentală a unui înțelept, despre greutatea de a obține consimțământul liber al tovarășilor de muncă, de a urma exemplul cel bun. Pedagogia clasică se conduce de preceptul : **exempla docent**, dar cît de puține sînt cazurile cînd urmăm exemplele cele bune și cît de numeroase acelea cînd ne luăm după cele rele !

Vasile Lupa este un maestru lutier, din „orașul viilor“, Reghin, „unde lemnul ajunge la cea mai înaltă expresie de sine : mobile stil, rachetă de tenis, caiac, vioară“. Cei „300 de muncitori de la secția de instrumente muzicale“ sînt și artiști ai producției, și artiști ai execuției, care dau concerte în uzină și ai căror copii frecventează școli speciale de muzică. Pentru cine nu are posibilitatea să-și procure cartea lui Pop Simion, mai spicuiesc la acest capitol o serie de rare cunoștințe asupra materialelor din care se construiesc instrumentele muzicale, după spusa aceluiași meșter, Vasile Lupa :

„Noi lucrăm toată ziua cu lemn scump, cu esențe nobile și de mare calitate : molidul cîntător și paltinul creț din munții Carpați, abanosul de Brazilia, palisandrul și yacarande aduse din Africa“.

Meșterul putea încheia cu legitim orgoliu național :

„Produsele noastre merg în țări nenumărate și vorbesc despre noi, despre ceea ce sîntem și putem, despre brațul și sufletul românilor“.

Sînt multe feluri de patriotism, autentic sau fals, — acesta din urmă fiind numit de savantul Simion Mehedintzi **latrans** —, dar cel mai legitim și mai nobil este acela al muncii, prin produsele căreia ne putem face cunoscuți și prețuiți pe toate meridianele lumii, iar industria socialistă, care face obiectul anchetelor lui Pop Simion, ne-a îndreptat un nume bun în toată înținderea universului.

Întrebat de neobositul chestionar : „Care-i satisfacția cea mai mare a unui muncitor din orașul viilor ?“ maestrul Vasile Lupa a răspuns :

„Că stă de vorbă cu lumea întreagă“.

Într-adevăr, limbajul muzical este unul pentru întreg universul nostru și acela care servește, material sau spiritual, la răspîndirea acestuia și la înfrățirea oamenilor prin sunet armonios binemeritat pe plan mondial.

Știm așadar, mulțumită iscodirilor lui Pop Simion, că numele țării noastre nu se face cunoscut numai prin unelte și mașini de tracțiune și de foraj, ci și prin cele mai gingașe scule, răscolitoare și împăcătoare de suflete, care sînt cele muzicale.

AȘ MAI da un exemplu, pe aceeași linie, a dificultăților chestionarului. Într-o fabrică din Cluj-Napoca, cu numele poetic **Farmec**, în care se produc cosmetice, fetele tinere sînt în număr de două treimi. Îndrumătoarea lor, Maria Aștilean, „o mărunțică blond-șatenă, cu ochi verzi și o lumină decisă pe figură“, e mîndră de lucrătoarele pe care le conduce, de acel „ce“ al lor, „din felul cum pășesc, cum se mișcă, cum sînt îmbrăcate, cum rid, cum sporovăiesc“. Este acel „nu știu

Întîia credință

MĂ INTORC încă o dată asupra firii mele de om pentru care dreptatea și nedreptatea — setea de dreptate și lipsa ei, oroarea de nedreptate și stăruitoarea-i prezență — au fost asemeni unor taifunuri, făcîndu-mă să clocotesc de revoltă, imprimîndu-mi vieții un alt curs decît acela pe care l-ar fi avut dacă aș fi deschis ochii într-o lume mai dreaptă.

Drama existenței umane, faptul că ne naștem fără să primim nici o explicație, iar că apoi trebuie să murim, deasemeni fără să primim nici o explicație, m-a chinuit de la cea dintîi sclipire a conștiinței, și ea mi-ar fi comandat întreaga viață, umplînd-o de strigăte adresate cerului și de deznădejdea că rămîn fără răspuns.

Dar deznădejdea aceasta am început să o consider un lux, cînd mi-am dat seama că nu toți oamenii aveau o bucată de piine pe masă, că atîția dintre ei erau flămînzi și goi.

Mi s-a părut un reprobabil egoism să te scufunzi în problemele metafizice ale existenței, pe cînd în jur era atîta suferință, alinată numai cu promisiunea vieții de apoi.

Mai întîi, mi-am spus, să fie dreptate pe pămînt, să nu mai rabde nimeni de foame și de frig, și numai după aceea, întreaga umanitate, unită și demnă, să se întoarcă asupra fundamentalei întrebări : — Cine sîntem și care e rostul vieții noastre ?

Așa se face că dintre marile cîntece ale istoriei omenirii, înima mea a bătut cel mai puternic atunci cînd l-am auzit pe acela care începe astfel :

Sculați voi oropsiți ai vieții...

Geo Bogza



TINEREȚE — pictură de Lia Szasz

cum și nu știu ce“, prin care Eminescu definea farmecul femeii iubite, dar care poate servi, prin extensiune, să fie aplicat aceluia mai general, al tinereții. I se adaugă însă, așa zice, ca să interpretez gîndul elocutoarei, farmecul unui stil aparte, acela al producătoarelor de întreținere a tinereții și a frumuseții, prin străvechile mijloace ale cosmeticii, practicate de milenii, dar mereu perfecționate. La această operă, de potențare a „inefabilului“ feminin, lucrează cu succes fabrica **Farmec**, cu nume nu se poate mai potrivit (și, cred, îndreptățit, deși personal mă număr printre puținii bătrîni adoptivi ai frumuseții naturale, care n-are nevoie de sofisticări industriale).

Întrebată de omologul român al voltairianului „bail interogator“ :

„Ce înseamnă a fi modern ?“

Maria Aștilean a răspuns :

„Înseamnă a fi evoluat, în pas cu vremea, cu gusturile, cu tot“.

Da, și cosmeticele evoluează, „în pas cu vremea“, sînt mereu mai perfecționate și cer tot mai multă cunoaștere a chimiei și a biologiei, beneficiînd de cuceririle spectaculoase ale acestor științe ale naturii.

Specialista mai spune :

„Produsele noastre se află undeva la granița dintre estetica industrială și modă, avînd cîte ceva din ambele ipostaze“.

Fericesc această estetică industrială, care, cam ca și muzica, își dă concursul

la unificarea spirituală a planetei noastre, pe care, din păcate, mai stăruie atîtea conflicte sîngeroase, atîtea abcese de fixație, cărora nu li s-a găsit nici soluția în cadrul O.N.U., nici o chirurgie la înălțimea celei estetice, adjuvantă modernă a cosmeticii. Fericesc încă o dată cosmetica, dacă a izbutit să creeze pentru toate frumoasele, dar și pentru nefrumoasele lumii, celor dintîi, produse de potențare a farmecului, celorlalte, corective de natură a opoși rănile de amor-propriu, — ambele pe plan planetar.

Am ales dinadins două din domeniile limitrofe artelor frumoase și mai puțin cunoscute publicului nostru, pentru a ilustra creativitatea românească nu numai în direcția industriei grele, care a dat răsunătoare biruinți și ne-a răspîndit faima în lume. Eroii ai Muncii Socialiste se perindă în anchetele lui Pop Simion, eroi fără frazeologie și retorică, dar cu o admirabilă proprietate a termenilor și o gîndire lucidă, eroi nu numai ai muncii manuale, dar și ai celei spirituale, care, plecați de la țară, și-au completat cultura, au absolvit școli speciale și învățămîntul superior, ridicînd nivelul producției și asigurînd realizarea și depășirea planurilor cîncinale.

Cartea lui Pop Simion ne introduce în spațiul moral al conștiinței omului nou.

Șerban Cioculescu

Datori acestui timp

CONGRESUL al XII-lea al Partidului Comunist Român, acest eveniment capital în istoria poporului nostru, este menit să facă bilanțul a ceea ce am devenit, dar mai ales să ne arate ce vom deveni noi și chipul țării, sub înțeleapta și clarvăzătoarea conducere a încercatului nostru partid.

El este congresul comuniștilor și, totodată, congresul tuturor cetățenilor patriei care, înaripați de minunatele realizări înfăptuite în anii noștri de-a lungul și de-a latul țării, văd în Partidul Comunist Român, partidul care nu a făcut și nu face deosebire între vorbă și faptă, partidul al cărui program elaborat de precedentul congres a fost tradus punct cu punct în viață pentru înălțarea patriei spre noi culmi de progres și civilizație, spre binele și bunăstarea oamenilor muncii.

Înfăptuirile durate pe pământul României — pe care nu știu să le fi realizat vreodată, în trecut, vreun partid burghez, partide care excelau în ditirambice promisiuni neonorate — realitățile zilelor noastre, mărețele noastre realizări au dat și dau increderea deplină oricărui cetățean, indiferent de naționalitate, în partidul care a stimulat și stimulează cele mai îndrăznețe visuri și care a înălțat conștiințele făurind un om nou, omul unei societăți înalte, socialiste, libere, superioare oricărei alte orânduiri cunoscute de istorie pe pământul românesc.

Iată de ce întreaga țară este cuprinsă în aceste zile de emoția ce ne-o aduce acest eveniment sobru și istoric. Că este așa ne-o dovedesc paginile ziarelor, emisiunile de radio și programele de televiziune, care aduc la cunoștința opiniei publice pulsul viu al patriei, manifestările de entuziasm cu care oamenii muncii caută să-l cinstească, să-l omagieze prin muncă.

Timpul acesta pe care-l parcurgem intens, clipele pe care le vom trăi plene în zilele congresului nu pot scăpa celui ce se vrea a fi cronicarul uneia din cele mai fertile perioade din istoria poporului nostru. Tabloul întregii țări, imaginea orașelor și satelor, chipurile oamenilor, faptele lor — și putem spune fără să exagerăm cu nimic, eroice — toată această stare nouă și înaltă a existenței noastre, generată de viitorul apropiat, se cuvine a fi imortalizată pe peliculă, în pagini de carte, pe pânze, în piatră sau bronz. Creatorilor de frumos li se oferă prilejul — în contact direct cu țara și cu realitățile ei — să ofere privitorilor și cititorilor opere pe măsura acestui timp, pe măsura gândurilor și sentimentelor acelora ce durează, sub conducerea partidului, un nou destin patriei.

Sintem datori față de prezent și față de viitor să așternem prin slova noastră cronică a tot ce s-a cîntorit și se cîntorește în România.

Sintem datori față de prezent și față de viitor să legăm din slova noastră, a fiecăruia, letopisețul vremii românești ce se cheamă ev al comuniștilor. Să legăm acest letopiseț al vremii în care ne alegem dintre noi pe cel mai vrednic, pe cel mai bun, pe cel mai drept și la sfatul cel mare să-l investim, încă o dată, din toate inimile noastre, să ne conducă mai departe, cu aceeași vrednică strălucire și faptă, spre noi victorii întru fericirea și bunăstarea poporului nostru.

Florian Grecea



INDUSTRIALIZAREA — mozaic pentru Palatul administrativ al județului Prahova (fragment). Autori: Vasile Celmare, Viorel Mărginean, Ovidiu Pasima, Constantin Apostol

Cu patimă adîncă

Știm toți că viața-i efemeră,
pe mult prea frămîntată Terră,
dar nu-i a noastră de-i trăită,
sub resemnare de termită.
În bătălia unanimă,
trăind calduț și mai de-o parte,
devii părtaş silit la crimă
cînd toți zidesc uitînd de moarte.
Ridică-ți miinile semețe,
prinzînd destinul ca pe-o floare,
dă-i chip mai nou și tinerețe,
fii ție-ți zeu și ursitoare.
Urmînd s-alegi din zeci de

drumuri

pe care-l poți umbla prin lume —
nu-ți fă din dresuri și parfumuri

alt chip decît ce-l ai anume.
Trăiește simplu și tenace
sub steaua ta. Fii ca o spadă
cînd umiliința vrea să-mbrace
viața ce ți-o vrei baladă.
Răspunde la-ntrebări cu faptă.
Și speră-n vuiet de furtună.
Peste-ndoieli Carpații-s treaptă,
iar Dunărea ți-e mamă bună.
Ai drept să știi, să speri și încă
îndreptărire ai firească
să crezi cu patimă adîncă
în tot ce lupți ca să se nască.

Al. Căprariu

Uniți în cuget și simțiri

MAI MULT decît oricine, istoricul, care închide în perimetrul memoriei sale trecutul plurimilenar al umanității, este în măsură să perceapă accelerarea ritmului istoriei. S-ar putea spune că o forță — acele legi obiective a căror acțiune guvernază progresul societății — a apăsă pe acceleratorul istoriei și evenimentele au prins să treacă pe lângă noi mai repede și încă și mai repede. Oricît de rapid însă s-ar succeda ele, oricît de rapid prezentul ar deveni trecut, ele nu pot scăpa scrutării atente a istoricului. El le reconstituie, le analizează, le cîntărește însemnătatea și le fixează locul în cartea de istorie a neamului sau a neamurilor.

Pînă mai ieri, am vorbit de îndeplinirea hotărîrilor celui de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român; de cînd ziarele ne-au adus directivele noului congres, despre dezvoltarea economico-socială a țării, despre creșterea bunăstării populației, despre cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic, din acele momente vorbim cu toții de al XII-lea Congres al partidului. Istoricul, cunoscător al trecutului, privește, alături de întregul popor, spre viitor, și anul 2000, pe care conștiința colectivă îl învâluia în nu știu ce boare de vrajă, vine lângă noi, aproape, parcă pentru a ne spune care vor fi marile împliniri cu care îl va împodobi poporul român.

Ca Făt-Frumosul din poveste, România ește într-un an cît alții în zece. Ritmul dezvoltării atinge nivelul performanțelor. La ea acasă și în lume,

România face dovada înțelepciunii, bravurii și demnității. „Exemplul dat de România“ (titlul unui articol apărut într-un cotidian vest-german) se bucură de o prețuire internațională. Un istoric englez scria că cel mai remarcabil eveniment din ultimul sfert de veac din istoria Europei răsăritene este acțiunea curajoasă a României de promovare a principiilor de independență și suveranitate.

În Partidul Comunist Român, în Nicolae Ceaușescu, secretarul său general, poporul român și naționalitățile conlocuitoare văd un conducător ce întrunește marile calități de inteligență politică și curaj, născute dintr-o istorie bogată în vicisitudini. De-a lungul acestei istorii, românii, maghiarii, germanii, secuii și alte naționalități ajunse să locuiască pe teritoriul românesc au cunoscut împreună clipele de bucurie, ca și pe cele de restriște. S-au aflat, de atîtea ori, umăr la umăr pentru a-și apăra pământul pe care trăiau cu toții în fața invadatorului străin; s-au aflat, de atîtea ori, umăr la umăr, pentru a se răscula împotriva celor ce-i asupreau; s-au aflat, de atîtea ori, umăr la umăr, în strădania pașnică de a-și împodobi viața și vatra, durînd mărturie de hărniciei și talent care rezistă timpului. Istoria i-a unit într-o singură plămădă și astăzi, după veacuri de conviețuire, România e pentru toți patria cea adevărată. Și parcă, pentru a da un simbol acestei conviețuiri, numele însuși al țării — România — a ieșit înția dată de sub pana lui Martin Feltner, cel mai de seamă istoric sas din secolul al XVIII-lea.

Spre anii ce vin

POEZIA nu poate fi înțeleasă pe deplin decît pornind de la rezonanța pe care o capătă în conștiința publicului cărui i se adresează. Geneza ei „ocazională“, cum ar spune Goethe, mai exact nasterea poeziei în ființa creatorului și expresia pe care o ia apoi în planul valorilor artistice se datorează unei înfinități de factori. Dintre aceștia hotărîtor mi se pare a fi „stimulul social“, adică reacția sensibilității și gîndirii poetului în fața problemelor cu care se confruntă colectivitatea în care trăiește.

Desigur nu spun lucruri noi, dar este bine să ne reamintim toate acestea acum, cînd poporul din care facem parte încheie bilanțul din ultimul lustru al istoriei contemporane, cînd gîndurile noastre, ale tuturor, se îndreaptă spre anii ce vin. Si ce poate entuziasma mai adînc și mai nobil ființa poetului decît această splendidă energie spirituală a oamenilor din jurul nostru care își trasează pe hărțile viitorului propria lor devenire.

Trăim momente cruciale. Cel de-al XII-lea Congres al partidului înseamnă nu numai o analiză lucidă și severă a progresului economic și social al națiunii române, ci și un examen al conștiințelor noastre. Iar acest examen, pentru poet, se transformă în versuri. Versuri care, împreună, s-ar numi „cîntecul devenirii noastre“.

Acum, cînd propria noastră existență se confruntă cu probleme grave și responsabile, cînd literatura română a depășit etapa entuziasmelor facile, a te numi scriitor înseamnă cu mult mai mult decît un titlu sau o etichetă pusă de alții. Din ce în ce mai mult mă conving de adevărul spus de Aristotel în celebra sa formulă după care omul este un „zoon politikon“, adică acea ființă care este implicată prin destin în viața cetății și, prin ea, a întregii lumi. Și ce poate fi mai splendid pentru împlinirea noastră ca scriitor decît înțelegerea acestor marea subterane care mișcă valurile și mină apele, pornite toate din magma de foc a ideilor și sentimentelor omului de azi dincolo de vinturile trecătoare?

Mă simt solidar cu întregă această miraculoasă devenire umană, profundă și tulburătoare care este societatea românească de acum. Mă simt mai ales solidar și responsabil cu rostul pe care semnul meu îl va avea în lumea ce o gîndim, o lume a cinstei, adevărului și omeniei. Oricît de „idealisti“ ar fi cei care compun versuri, rostul nostru pe lume a fost și va rămîne acela de a semăna în inimile semenilor cite un bob de speranță. Chivernisînd la idei și cuvinte, acestea vor înflori în gîndurile tuturor.

Iată rațiunea supremă pentru care congresul partidului este pentru mine și congresul devenirii noastre, al oamenilor de litere.

Corneliu Sturzu

Rădăcinile istorice ale acestei conviețuiri se împlîntă adînc în trecut, iar rodul ei este astăzi mai plin ca oricînd. Rezolvarea problemei naționale prin politica partidului a dat cele mai solide temelii colaborării dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare. Perfecta egalitate în drepturi și îndatoriri ne unește pe toți într-o mare familie, animată de gîndul comun de a ne face căminul mai puternic, mai îmbelșugat, mai frumos. Aici, pe pământul românesc, ne simțim acasă și acest adverb capătă pentru noi toți acel conținut afectiv și emotiv de bine, de siguranță, de căldură.

Directivele Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român și propunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu privind activitatea Frontului Unității Socialiste deschid perspective luminoase patriei noastre. Sintem chemați cu toții să pregătăm viitorul acestei țări. Partidul și încercatul lui conducător ne sînt călăuză și exemplu. Privim înainte cu speranță, cu hotărîre. Acel „șoc al viitorului“, de care s-a vorbit și se vorbește atît, nu poate fi pentru noi temei de îngrijorare. Înțelepciunea și clarviziunea partidului, coeziunea perfectă în jurul lui sînt tot atîtea garanții că viitorul ne găsește pregătiți să-l primim și — de trebuie — să-l înfruntăm „uniți în cuget și simțiri“. Acest viitor îl discută, îl pregătește cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român. Congresul nostru, al tuturor celor ce trăim pe pământul românesc.

Adolf Armbruster



Al XII-lea Congres al P.C.R.

Școala și necesarele cărți

ȘCOALA, vastul șantier de cuget, simțire și faptă, pregătind — cu rivnă, cu migală, cu entuziasm — cea mai de seamă energie a viitorului țării, omul societății comuniste, școala românească își găsește cu realism, dar și cu revoluționară îndrăzneală calea devenirii, jalonată de ideile democrației, umanismului și înaltului spirit științific. O admirabilă nou-tate de concepție se întrevide mai ales în atitudinea față de școală a tuturor celor care-i trec pragul: profesori și elevi. A învăța, a munci, a cerceta încetează să mai fie, în virtutea acestei înnoite concepții, însemnele verbale a trei acțiuni diferite, izolate; ele definesc — laolaltă — spiritul școlii de azi, tendințele și finalitatea ei, noua sa calitate — aceea de a modela minți limpezi și iscoditoare, de a stimula sentimente înalte și trainice motivații, de a forma deprinderi statornice de muncă fizică și intelectuală.

Un învățământ deschizându-și cu generozitate porțile tuturor tinerilor, stimulându-le fireasca dorință de cunoaștere largă și profundă a, tot ce-i înconjoară; un învățământ constituit din „stații-pilot” ale științei și culturii; un învățământ vizionar — spațiu al devenirii umane; un învățământ ce pune în valoare întreaga experiență a istoriei sale și toate noile acumulări ale științei educației pentru a pregăti așa cum se cuvine ziua de mâine a patriei; un învățământ modern în esența sa și în formele sale de acțiune concretă — iată, schițată, imaginea învățământului românesc de azi, așa cum este prefigurată în proiectele de documente ale Congresului al XII-lea al partidului, în gândirea și îndemnul la fapte ale președintelui țării.

Pentru cel ce străbate țara de la un capăt la altul, având astfel prilejul să cunoască îndeaproape facultăți și grădinițe, licee, gimnazii și școli primare, să discute cu cadre didactice, elevi, studenți sau copii, impresia dominantă — însumând faptele, realizările, proiectele, opiniile înregistrate — este aceea de **încredere în școală**, în forța ei de a clădi oameni.

Cum ar fi posibilă încrederea în școală — a elevilor, părinților sau chiar a profesorilor — în absența unei griji fără seamăn a patriei față de învățământ? Această grijă se face văzută atît în planul unei bogate și moderne baze materiale, cît și în cel al preocupărilor pentru creșterea continuă a nivelului muncii desfășurate în școală. Noi planuri și programe de învățământ, noi manuale, alături de noi școli, cabinete, laboratoare, ateliere-școală, cămine, săli și terenuri de sport, cantine — toate evidențiază locul de frunte pe care-l ocupă — în vederile partidului nostru, ale secretarului său general — școala.

În aceste condiții, un fapt se cere a fi remarcat: acest veritabil spațiu al construcției umane trebuie să devină, tot mai mult, centru de interes pentru tinerii scriitori, apropiați ca vîrstă de vîrsta școlii românești moderne. De la noi sînt așteptate cărțile pe care le reclamă această stare revoluționară traversată acum de învățământul nostru. Nu simple întâmplări, multe prea vesele, cu profesori plini de ticuri și elevi puși pe șotii — aspecte neesențiale, simplificatoare ale nobilei efort de a învăța pe alții și de la alții, ci surprinderea atmosferei de înaltă responsabilitate, de muncă încordată, de viață ce-și așează alcătuirea la temelie viitorului — iată ce trebuie să înfățișeze cititorului aceste **necesare cărți**. Numai prin ele și prin acest mod de a vedea lucrurile — grav, adînc — vom putea dovedi, peste vreme, înțelegerea plenară pe care tinerii au dovedit-o în raport cu momentul prezent, de însemnătate excepțională în dezvoltarea școlii românești.

Izvorît din studiul atent al proiectelor de documente ale Congresului al XII-lea al partidului, gîndul acesta a născut și rîndurile de față — rînduri argument și rînduri îndemn la scrierea de cărți despre școală.

Dan Mucenic



INDEPENDENȚA — sculptură de Gabriela Manole Adoc

Proiecte și împliniri

PENTRU noi, artiștii, ca și pentru întreaga națiune socialistă, Congresul al XII-lea al partidului înseamnă momentul bilanțului, bogat în împliniri, dar și cel al asumării unor noi responsabilități. Ceea ce am făcut noi toți pînă acum poate constitui un prilej de reală satisfacție, asemeni unui omagiu adus țării și partidului de toți creatorii. Ceea ce va trebui să înfăptuim din perspectiva noilor necesități trasate prin Directivele Congresului reprezintă o etapă calitativ nouă în activitatea noastră, dar și răspunsul concret al tuturor artiștilor la solicitările epocii și ale societății românești.

Acest dialog deschis și creator cu viitorul, avînd certitudinea succeselor a căror temelie se află în ceea ce am realizat pînă acum, mi se pare elementul cel mai semnificativ, specific pentru întreaga dezvoltare a României socialiste. În el sîntem antrenați noi toți, creatorii de bunuri materiale și spirituale, fiecare aducîndu-și contribu-

ția la dezvoltarea unei societăți în care își găsec locul toate formele de activitate, într-o deplină și necesară participare a talentelor responsabile, autentice.

Desigur, breasla noastră are cu ce se mîndri, prezența artistului în societate a devenit o realitate și o necesitate, ea corespunde ideologiei noastre, politicii culturale, beneficiind în același timp de grija și îndrumarea partidului. S-au obținut succese remarcabile în toate domeniile creației, de la formulele de for public, pînă la frumosul destinat caselor noastre, într-un efort susținut de a transforma talentul și vocația în modalități de educare și formare în spiritul unor noi idealuri umaniste. Manifestările expoziționale, monumentele de tot felul ce înfrumusețează spațiul unui nou urbanism, participarea artiștilor profesioniști la Festivalul „Cîntarea României” reprezintă participarea artiștilor la efortul întregii societăți. Reputația

artei noastre pe plan internațional, modest ecou al prestigiului politicii externe duse de România socialistă, constituie încă un rezultat pozitiv pe care îl putem raporta Congresului în acest ceas al bilanțului. Dar, prin toate aceste eforturi și succese, prin contribuția lor permanentă și detectabilă, artiștii își afirmă orientarea către o artă angajată, în sensul nobil al noțiunii, potrivit cu cerințele etapei istorice în care ne aflăm, cu noile perspective deschise artei.

Calitatea artistului de om al muncii este o realitate concretă, prezența sa în procesul edificării unei noi societăți nu se mai restrînge la sfera tradițională. El este un constructor, o conștiință în acțiune, multe din domeniile producției materiale reclamînd imperios prezența creatorului de lucruri utile și frumoase. Acesta este, dealtfel, și statutul superior în virtutea căruia fiecare din noi se simte responsabil pentru creația sa, dar și a

celorlalți producători de bunuri materiale și spirituale, tocmai pentru că își asumă și funcțiile educative, formative, ce revin oricărui om de cultură. Din această perspectivă și pornind de la conștiința faptului că România socialistă se transformă tot mai decis într-o structură dominată de semnul frumuseții, a celei morale dar și materiale, destinul artei trebuie să fie cel pe care îl dorește fiecare din noi, cel la care îi dă dreptul adeziunea oamenilor la valorile ei autentice.

Convinși de realitatea acestui adevăr evident, artiștii mai știu și că, paralel cu amplificarea comenzii sociale și a condițiilor create, lor le revin deosemeni sarcini noi, sporite și nuanțate în raport cu noua treaptă a civilizației pe care ne proiectează ideile directoare ale Congresului. Din această organică împletire a idealurilor cu solicitările concrete se naște arta epocii noastre, din convingerea fermă că fiecare din noi este chemat să contribuie la imaginea României viitoare, la perenitatea valorilor create de oamenii societății socialiste.

Ion Pacea



Al XII-lea Congres al P.C.R.

Retrospectivă literară

O CARACTERISTICĂ esențială a evoluției literaturii românești postbelice fiind strânsa ei legătură cu evoluția vieții publice și cu evenimentele politice, retrospectivile literare prilejuite de manifestări politice importante sînt firești și necesare.

Cu atît mai firești și mai necesare cu cît epocile și momentele perioadei literare de după război sînt, în chipul cel mai evident, delimitabile în primul rînd prin raportări la evenimente politice. Succesiunea acestora, convertită în istorie, alcătuiește un context fără a cărui cunoaștere înțelegerea mișcării literare românești rămîne fatal superficială.

Din punctul de vedere al corelației cu literatura, evenimentele politice majore fie generează schimbări profunde ale climatului și, prin aceasta, ale creației înseși, fie continuă un curs fixat, adîncind și intensificînd o procesualitate. Astfel, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a marcat, în urmă cu cincisprezece ani, intrarea într-o epocă istorică nouă, de mari transformări în toate planurile vieții; porțiunile și ritmul prefacerilor, caracterul lor radical, perseverența înfăptuirii unor programe dificile și ambițioase de modernizare economică și dezvoltare socială au dus practic la revoluționarea tuturor structurilor. Congresele al X-lea și al XI-lea au constituit momente de afirmare și aprofundare a orientărilor stabilite în 1965; situîndu-se în aceeași linie, a continuării și adîncirii procesului inaugurat la Congresul al IX-lea, apropiatul nou Congres al Partidului reprezintă deopotrivă un prilej de bilanș și de anticipare realistă a perspectivelor.

LITERATURA română din ultimii cinci ani se integrează unei perioade literare al cărei început poate fi așezat la jumătatea deceniului '60-'70 și unui moment literar ale cărui trăsături devin distincte aproximativ după 1969-1971, ceea ce impune o succintă recapitulare, în termeni generali, a acestui cadru.

Literatura română a cunoscut, începînd cu anii 1964-1966, un moment de mare avînt înnoitor și puternică emulație creatoare. Au apărut multe noi reviste literare și de cultură („Ramuri” — 1964; „Ateneu” — 1964; „Familia” — 1965; „Astra” — 1966; „Argeș” — 1966; „Tomis” — 1966; „Amfiteatru” — 1966; „Echinoc” — 1968; „Manuscriptum” — 1970; „Vatra” — 1971; „Transilvania” — 1972). Altele și-au schimbat denumirea, profilul, formatul, ritmul de apariție. S-a modificat structural sistemul editorial și s-au înființat noi case de editură, la București și în alte orașe mari. S-a creat astfel un cadru instituțional nou, în acord cu schimbarea de fond produsă în cultură și în literatură ca urmare directă a modificărilor de ordin politic petrecute în România după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Urmează o stabilizare a noului curs. Entuziasmul și febrilitatea anilor 1965-1969, conștiința triumfătoare pînă la exuberanță a dobîndirii unei largi libertăți de exprimare, plăcerea experimentării acestei libertăți sînt confruntate cu o exigență nouă, înainte necunoscută: libertatea presupune responsabilitate. Spiritul literar devine mai grav, însuflețirea se preface în angajare. Începutul deceniului 1970-1980 coincide astfel cu intrarea într-un moment literar nou, a cărui trăsătură de ansamblu este imprimită de un vizibil și susținut efort de menținere, consolidare și a-

profundare a importanțelor cîștiguri obținute în anii precedenți. Expresia sa cea mai caracteristică o constituie prezența unei foarte active conștiințe critice avînd ca obiect trecutul apropiat și literatura lui. Fără deosebire de generație și orientare artistică, această conștiință acționează energic și impune, în toate genurile, în proză, în critică și în istoria literară, în dramaturgie, în poezie, o atitudine și un ton abia prefigurate înainte. Literaturii festiv convenționale din primele decenii postbelice și mai ales spiritului ei i se opune, deseori polemic, o literatură a adevărurilor dramatice, mizînd pe valorile autenticității și sincerității, lucidă, curajoasă, angajată și angajantă, avînd nu numai sensul unei reevaluări dintr-o perspectivă neîngrădită de rigidități dogmatice, ci și pe acela, mai profund, al unei exorcizări. Istoria, mai apropiată sau mai îndepărtată, nu poate fi modificată, evenimentele care o compun sînt ireversibile și nu pot fi nici truate și nici ascunse; îndepărtată de istorie și de realitate prin intermediul reducerii vieții la o suită de scheme deformate și deformante, literatura română redescoperă, după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român și sub înriurirea directă a spiritului afirmat cu putere de acum înainte, **Istoria și Realul**.

A cunoaște, a înțelege, a situa: noua conștiință literară va fi, prin excelență, interogativă și reflexivă. Înregistrarea pasivă, conformarea la o viziune „de cabinet”, ruptă de viață, idealizarea șablonardă sînt înlocuite printr-o atitudine activă traducînd opțiuni clare și afirmînd, cu îndrăzneală, o viziune în care omul și semnificațiile umaniste ocupă locul central.

Redescoperirea istoriei și a realității nu se produce dîintr-odată și nici cu ușurință; cărțile lui Marin Preda (**Moromeții**, vol. II, **Intrusul**), Alexandru Ivasiuc (**Vestibul, Interval**), Dumitru Radu Popescu (**F**), Fănuș Neagu (**Ingerul a strigat**) reprezintă, de fapt, prefigurări ale unei direcții ce avea să devină dominantă după 1970. Adîncirea și îmbogățirea viziunii literare asupra istoriei apropiate își află acum expresia cea mai deplină într-o suită de scrieri remarcabile: un volum de eseuri (**Imposibila întoarcere** de Marin Preda, 1971), două cărți de poezie (**Istoria unei secunde** de Adrian Păunescu, 1971; **Hanibal** de Eugen Jebeleanu, 1972), o culegere de eseuri (**Paznic de far** de Geo Bogza, 1974), o piesă de teatru (**Puterea și Adevărul** de Titus Popovici, 1973), un roman (**Fetele tăcerii** de Augustin Buzura, 1974), o carte de critică literară (**Scriitori români de azi**, vol. II, de Eugen Simion, 1976) sînt lucrări dintre cele mai reprezentative pentru orientarea principală a noii conștiințe literare. Pentru a-i evidenția proporțiile și conturul se pot cita numeroase alte nume și titluri, dar scopul însemnărilor de față nu constă în realizarea unei imagini analitice și complete, ci în obținerea unei perzentări de ansamblu.

Tabloul literar al anilor 1974-1979 se înfățișează, așadar, ca parte a unei evoluții începute în deceniul anterior. Care este însă nu numai continuată, ci și amplificată și aprofundată, înregistrîndu-se atît la nivelul genurilor cît și al individualităților creatoare schimbări considerabile și adesea spectaculoase.

IN-PROZĂ se remarcă astfel, în primul rînd, extinderea modalităților interogative și reflexive asupra unor epoci și spații geografice îndeobște rareori și numai superficial intrate în atenția scriitorului român. Cu **Delirul**, Marin Preda ridică vîlul care acoperea unul din cele mai tragice momente ale istoriei contemporane a României. În **Racul**, memorabila carte a lui Alexandru Ivasiuc, funcționarea mecanismelor puterii într-un sistem dictatorial este urmărită nu numai cu o mare putere de analiză intelectuală, ci și cu o inventivitate epică de factură modernă, în virtutea căreia o temă de acută actualitate a vieții politice internaționale este adusă fără complexe în perimetrul literaturii române. Aceași absență a inhibițiilor o găsim în **Rug și flacără**, romanul prin care Eugen Uricaru a dat un sens nou literaturii de inspirație istorică, renunțînd la simpla, comoda reconstituire și la anecdotică pitorească.

Eliberarea de prejudecăți, ieșirea din tipare și stereotipii resimțite ca sterilizante conduc de altfel la găsirea unor noi modalități expresive, prin intermediul cărora o problematică generalizată și tinzînd, în consecință, să-și fabrice propriile clișee, este permanent revitalizată. Astfel, **Galeria cu viță sălbatică**, romanul lui Constantin Ţoiu, deși își extrage materialul din cronica „obsedantului deceniu” constituie în realitate o reacție polemică față de suita cărților care, explorarea fiind încheiată, se mulțumesc să exploateze într-o superficială manieră jurnalistică fapte devenite simplă și comodă recuzită. Prin organizare, prin caracterul de dramă spirituală, prin înlocuirea „dezvăluirii” cu reflecția, acest roman a deschis reprezentării în proză a istoriei contemporane o perspectivă nouă. Cărțile lui Aurel Dragoș Munteanu (**Marile iubiri**) și Eugen Uricaru (**Mierca**), deși mult deosebite sub toate aspectele, au totuși în comun același efort: de evitare a șabloanelor celor mai recente, de instituire a unei înțelegeri mai complexe a schimbărilor politice și sociale.

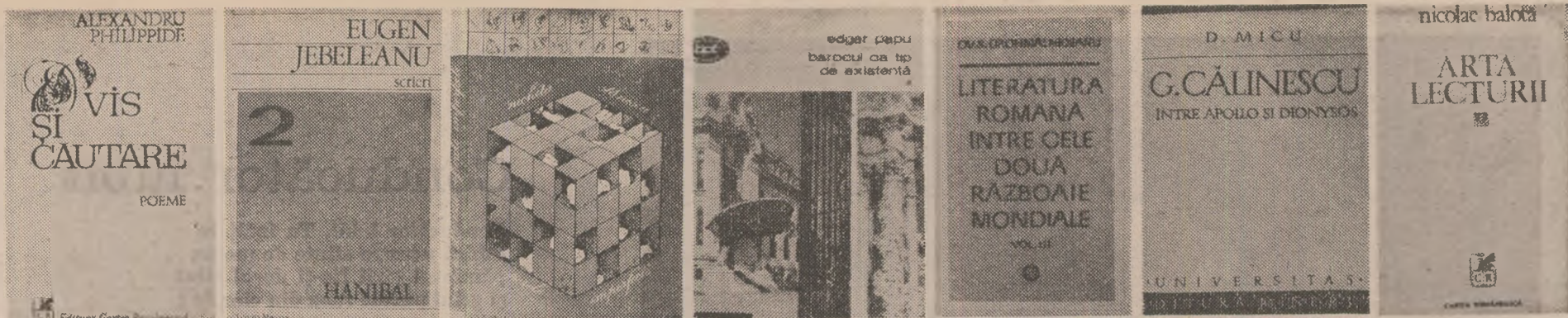
Din confruntarea limbajului cu istoria, a „textului” cu realul, derivă și modificările produse în planul formelor literare, în anii de după 1974 înregistrîndu-se, sub acest aspect, o adevărată frenezie a inventivității. Are loc o expansiune a forțelor imaginației, se petrece o eliberare a fanteziei: proza lui Ștefan Bănuțescu, George Bălăiță, Dumitru Radu Popescu, Sorin Titel, Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu, Platon Pardău, Costache Olăreanu anulează sistematic și în moduri foarte variate „obiectivitatea” de tip tradițional, fără a-i substitui însă o „subiectivitate”, relativismul epic obținut în acest chip avînd, prin circumscrierea ironică dusă la limitele carnavalescului, un evident sens moral. Complementară, mai mult decît opusă, este tendința de reprezentare densificată pînă la simbol a concretului, fie acesta de proveniență istorică (**Înainte de tăcere**, **Doctorul Poenaru**, **Revelionul** de Paul Georgescu, **Labirintul**, **Ultima călătorie a lui Ulise**, de Francisc Păcurariu, **Istoria** de Mircea Ciobanu) sau extras din ambianța vieții contemporane (**Orgolii** de Augustin Buzura, **Bunavestire** de Nicolae Brebănuș, **Ultimul pasaj**, **Cora și Măștile** de Virgil Duda, **Cartea fiului și Zilele și jocul** de Norman Manea, **Viața la o margine de șosea și Bate și ție se va deschide** de Mihai Sin, **Duminica mironosișilor și Întoarcerea lui Pascal** de Dana Dumitriu, **O vacanță atît de lungă** de Mihai Ciugariu, **Pasarela** de Constantin Stoicic, **Neliniștitul Iunie** de

Doina Ciurea, **Rostogolirea și Efecte secundare** de D. Matală, **Cădere liberă** de Grigore Zanc, **Drumul egal al fiecărei zile**, de Gabriela Adameșteanu, **Victorie clandestină** de Mircea Săndulescu, **Om în mers** de Ștefan M. Găbrian). Sînt cărți extrem de diferite, așezarea lor împreună fiind totuși posibilă nu numai prin coexistența într-un spațiu literar omogen, ci și prin participarea la constituirea unui profil de epocă inconfundabil. Diversitatea problematică și expresivă ilustrează, în fond, existența unui univers creator bogat în preocupări și, dacă ținem seama de faptul situării tuturor acestor cărți pe axa raporturilor dintre lume și conștiință, profund unitar în căutările și în soluțiile sale. Trăsături care pot fi regăsite și în volumele de „proză scurtă”, unele dintre acestea anunțînd de altfel, prin exprimarea unei sensibilități noi și prin modulurile „dețasate” de construire a textului, importante schimbări în epica anilor următori (**Terasa** de Mihai Sin, **Antonia** de Eugen Uricaru, **Stația de salvare** de Nicolae Mateescu, **Linda Belinda** de Dumitru Dinulescu, **Făpturi neînsemnate** de Alexandru Papițian, **Aventuri într-o curte interioară** de Mircea Nedelciu).

INNOIREA literaturii la jumătatea deceniului '60-'70 fusese anunțată și apoi remarcabil susținută în primul rînd printr-o schimbare a poeziei, gen al cărui rol de avangardă a fost totuși insuficient reliefat în considerarea epocii literare de după 1965. Cel puțin trei factori au contribuit la investirea poeziei cu acest rol: afirmarea unui mare număr de tineri poeți concomitent cu existența unei generale dorințe de schimbare, împrejurarea că marii scriitori a căror operă este acum repusă în circulație, după lungi ani de ignorare, sînt poeți și nu prozatori, critici sau teoreticieni (ilustrativ în acest sens fiind cazul operei lui Lucian Blaga, receptată multă vreme doar parțial, prin separarea poeziei de eseistică și filosofie) și, în sfîrșit, caracterul prin excelență mai restrîns al audienței poeziei în raport cu celelalte genuri (pe baza acestui criteriu putîndu-se explica, de pildă, relativa întîrziere a înnoirii dramaturgiei, ca și decalajul existent între text și spectacol).

Cîțiva ani mai tîrziu poezia înregistră un aparent recul, urmare atît a unei evoluții interioare cît și a schimbării raportului de forțe în favoarea prozei și a literaturii de idei (critica, eseul, istoria literară). Componenții promoției de tineri poeți se diferențiază pînă la a deveni foarte dificilă, dacă nu chiar imposibilă, considerarea lor ca o generație unitară; mai mult, la nivel individual se constată funcționarea unei atît de intense dorințe de prefacere încît de la o carte la alta profilul liric al autorilor devine aproape de nerecunoscut. Sînt epuzate, sub presiunea acestei nevoi de schimbare, toate formulele, toate experiențele, toate atitudinile poeziei moderne, ajungîndu-se la o transpunere în simultaneitate a istoriei — și chiar a preistoriei, adesea — liricii naționale și universale. Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Ion Gheorghie, Adrian Păunescu sînt, cu volumele lor din acești ani, cu mult mai deosebiți față de creația lor de pînă atunci decît față de alți autori: o perpetuă căutare a identității, nu lipsită de dramatism, pare a fi adevăratul element structurant al poeziei lor de pînă azi. Mult mai unitară va fi evoluția altor „generații”, chiar dacă termenul acesta este și aici impropriu,





de astă dată prin absența comunității de orientare artistică, de moment al debutului sau de vîrstă și nu poate fi utilizat decît în chip convențional. Astfel, Ion Caraion, Ștefan Aug. Doinaș, Geo Dumitrescu, Gellu Naum, Virgil Teodorescu, Ion Horea, Ion Brad, Leonid Dimov, Mircea Ivănescu, Marin Sorescu, Mircea Ciobanu, Dan Laurențiu, Mihai Ursachi, Cezar Ivănescu, Emil Brumar, Ileana Mălăncioiu, Vasile Igna, Marius Robescu, Petre Ghelmez, Virgil Mazilescu, Sorin Mărculescu, Nicolae Prelipceanu își definesc și își împlinesc opera printr-o remarcabilă consecvență cu sine; alți poeți, ca A.E. Baconsky, Florin Mugur, Cezar Baltag, Petre Stoica, Aurel Rău, Aurel Gurghianu, Victor Felea, George Tomozei, Constanța Buzea, Ana Blandiana, Anghel Dumbrăveanu, Horia Zilberu, Cvidiu Genaru se fixează, după îndepărtarea — cu formularea unuia dintre ei — a „gipsurilor mistificatoare dintre care unele, din păcate, se voiseră autoportrete”, în atitudini și moduri de expresie în fine adecvate naturii lor profunde și asumate cu o rădă, purificatoare, devoțiune.

Debutul aproape „în grup”, la începutul acestui deceniu, al unor înzestrați poeți tineri (Mircea Dinescu, Adrian Popescu, Dorin Tudoran, Dinu Flămând, Ion Mircea, Horia Bădescu, Mircea Florin Șandru, Daniela Crăsnaru, Dan Verona, Aurel Șorobetea) părea să reediteze, în alte condiții și la alt nivel, avîntata intrare în arenă a tinerilor poeți din deceniul anterior. Analogia era însă exterioară. Apropiată ca vîrstă, foarte deosebiți totuși între ei, acești noi scriitori, care publică în genere puțin, dintr-o vie conștiință a responsabilității cuvîntului scris, alcătuiesc o „promoție” numai sub un singur aspect: sînt primii poeți din perioada postbelică a căror formație și al căror debut se desfășoară firesc, în condițiuni de viață literară normală și nu în conjuncturi speciale.

Poezia anilor 1974—1979 este însă altceva decît simplul rezultat al unei coexistențe active a tuturor acestor forțe; diferitele încercări ale criticii de a stabili o imagine de ansamblu a ma-

nifestărilor poetice actuale au însă cusurul de a evita judecățile de valoare în favoarea celor de situație, deși are loc în acești ani o importantă diferențiere de ordin tipologic în stare să distribuie mai bine și interesul valoric. Modificarea aceasta, despre care aproape că nu s-a vorbit pînă acum, constă în emergența unei **lirici-pentru-rostire**, în chip natural atrasă de oralitatea patetică în virtutea redescoperirii și revitalizării funcției agitatorice și propagandistice; ea este, de regulă, întovărășită de muzică și presupune o receptare colectivă, un auditoriu. Imprejurarea că este totuși tipărită, ca și **poezia-pentru-lectură**, reprezintă o abatere de la condiția sa reală, făcînd totuși posibilă comparația și, prin urmare, situarea: modul său de existență îl constituie rostirea, improvisația, ca mijloc de adaptare la necesitățile imediate, avînd aici un rol însemnat. Pionierul acestei lirici de tip nou, pe care a modelat-o în sensul personalității sale, este Adrian Păunescu. În schimb, **poezia-pentru-lectură**, prin forța împrejurărilor mai puțin hărăzită unei difuziuni atât de largi, care să aibă efecte psihologice colective, este mult mai individualizată în funcție de autori și oferă totodată cititorului posibilitatea unei trăiri și aprecieri solitare, în raport deopotrivă de arta expresiei poetice și de semnificația ei.

Cele două tipuri sînt astfel separate prin specificul adresării, prin funcționalitate și prin efecte; alte deosebiri derivă din fundamentala diferență dintre cuvîntul rostit și cuvîntul scris; chiar criteriile de valorizare sînt altele în cadrul fiecăruia dintre ele, în fond două limbaje prin nimic asemănătoare, înregistrîndu-se totuși uneori, în cazul unui același autor, și practicarea lor în paralel.

LA începutul schimbării produse în critică în deceniul '60—'70 se află reconsiderarea lui Maiorescu: gest simbolic, întrucît dincolo de recuperarea unei tradiții și a unei personalități se exprima nevoia

unei lupte pentru adevăr și valoare, a unei „sinteze generale în atac” îndreptate împotriva mediocrității și a imposturii artistice.

Toate marile achiziții în ordine metodologică și teoretică de atunci și pînă astăzi, ca și afirmarea, prin operă sau prin activitate, a unor critici, esești și istorici literari de o valoare ce nu iese micșorată nici prin raportare la înaintași și nici prin situarea în contextul mișcării critice europene și universale n-au îndepărtat actualitatea și necesitatea unei atitudini de tip maiorescian. În mod neașteptat, „beția de cuvinte”, zdrobirea logicii, alterarea tiparelor limbii, înlocuirea argumentației prin adjective răsunaătoare, nesocotirea unor elementare adevăruri și-au găsit adăpost tocmai în articole și comentarii critice. Chiar dacă adeseori nu aparține unor critici propriu-ziși, ceea ce nu schimbă ciuși de puțin lucrurile, fiindcă numai printre poeți, de pildă, există mulți autori cu vădite și uneori strălucite aptitudini teoretice, analitice și interpretative (Ion Caraion, Ștefan Aug. Doinaș, Aurel Rău, Vasile Nicolescu, Marin Sorescu, Leonid Dimov, Florin Mugur, Romulus Vulpescu, Dinu Flămând, Adrian Popescu, Șerban Foarță, Horia Bădescu), această publicistică ținînd aparent de domeniul criticii are drept rezultat o elogiare nediferențiată a unor lucrări de o valoare cu totul inegală, dacă nu și cu totul discutabilă.

Ca îndrumare mai generală, se constată în critica românească din ultimii ani o tot mai pronunțată deschidere spre alte orizonturi culturale și spirituale, în primul rînd spre filosofie și istorie. Dacă la începutul epocii literare de după 1965 a existat, ca o reacție la determinările rigide ale unui sociologism sumar, o tendință de considerare a textului literar în afara unor contexte mai largi, după 1970 și în special de cîțiva ani încoace a devenit foarte limpede că o asemenea critică este nu numai demodată, ci și ineficientă. Cărțile și studiile semnate de Edgar Papu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Șerban Cio-

culescu, Ov. S. Crohmălniceanu, Adrian Marino, Eugen Simion, N. Manolescu, Mircea Zăciu, Valeriu Răpeanu, Nicolae Balotă, Al Paleologu, Ion Ianoși, Liviu Petrescu, S. Iosifescu, Paul Cornea, Z. Ornea, Romul Munteanu, Ion Vlad, I.D. Bălan, Al. Piru, Lucian Raicu, Valeriu Cristea, Ion Pop, Eugen Negrici, Dan Culcer, Cornel Ungureanu, Mircea Muthu, Al. Călinescu, Livius Ciocărlie, Florin Mihăilescu, Marian Papahagi, Ion Vartic, Dumitru Micu, G. Dimisianu, Pompiliu Marcea, Mircea Martin, Laurențiu Ulici, Manuela Tănăsescu, Dan Horia Mazilu, Tudor Olteanu, Doina Curticăpeanu sînt, în proporții firește variabile în raport de material și obiective, înscrise în această linie, a integrării literaturii în planuri mai cuprinzătoare și a cercetării interferențelor dintr-o perspectivă interdisciplinară. Prezența unor contribuții valoroase în spațiul filosofiei și al istoriei culturii (Constantin Noica, Ion Banu, Constantin Daniel, Sergiu Al. George, Gabriel Liiceanu, Mihai Gramatopol), al criticii și istoriei de artă (Dan Hăulică, Andrei Pleșu, Victor Ieronim Stoichiță, Corina Nicolescu, Răzvan Teodorescu, Vasile Drăguț), al istoriei poporului român constituie, pentru critica și istoria literară, acea ambianță culturală favorabilă unor demersuri cu lungă rază de acțiune, posibile numai prin asigurarea unui ferm și coerent suport de natură ideologică.

LA CAPĂTUL acestor însemnări, fatal restrîns la observații de ansamblu, o concluzie de ordin general se cere formulată: anume că literatura ultimilor ani, continuînd procesul de evoluție caracteristică epocii a căreia îi aparține, ce a fost jalonată, în plan politic, de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, se află într-un moment de evident progres în planul creației și deopotrivă de substanțiale modificări sub aspectul orientărilor specifice fiecărui gen.

Mircea Iorgulescu



Doi tineri poeți

■ **NU ȘTIU** ce să rețin mai întii din poemele lui Ion Arcaș (*Spirala magică*, Ed. Dacia): vetustețea formulei poetice, un hibrid de romanțios și cerebral destul de activ cu vreo două decenii în urmă, sau rigiditatea trăirii lirice, ambele exprimate într-un discurs corect versificat, cuminte și divers. Deloc abuziv în imagini, ceea ce nu e tocmai rău, nu prea încrezător în rolul sugestiei, ceea ce nu e tocmai bine, poetul preferă declarația de minimă rezistență în care rarele infiorări au de străbătut, spre a se exprima, hăișul necrușător al plătitudinii: „Acord acestor clipe un surplus / de tainică și amplă dăruire / Cum vin trufășe apele de sus / aud vîntoase șerpînd subțire // foșnesc prin brazi elasticele raze / amurgul se presimte în simptome / și dăruit în mii de ipostaze / cu joc de linii împletec arome // Pădurea-n roș conțur abia răsfîrîntă / înfiorate scăpărări urca-va / iar Someșul pulsează viu și cîntă / acestor plaiuri clipele și slava // Eu insumi scrijelez între coline / nocturnu eou pe-o aripă de vînt / cînt umbre vii în seara care vine / plutind bronzată peste-acest pămînt”. Fuga de nuanțe ca, dealtfel, și frecvența tautologiilor sînt simptome ale rigidității, foarte clar pusă în evidență de un scurt poem pe o temă de mare tradiție, tradusă însă poeticeste într-un fel prozaic: „Copiii din copilăria mea / cit de departe s-au dus. / Unii n-au mai plecat / alții n-au mai ajuns. / Unii au vrut lumină / unii au vrut vînt / unii n-o să mai vină / unii nu mai sînt”. De acord cu Petru Poantă cînd a-

firmă despre Ion Arcaș că, în mare, cultivă o poezie cerebrală, elaborată, uxorii abstractă, numai că la baza acestui efort de elaborare nu stă o veritabilă gândire poetică, în locul ei funcționînd exercițiul versificării, lecturile ca model și o retorică tautologică. Dacă nu coboară sub o anume cotă a expresiei, versurile lui Ion Arcaș nici nu izbutesc să depășească nivelul onorabilității locului comun.

O **POEZIE** sentimentală și exuberantă, în stilul celei scrise mai demult de Mircea Dinescu și mai de curînd de alți tineri poeți ialomițeni, telcormăneni, ilfovieni găsim în placheta lui Florea Burtan (*Flaut pe râni*, Ed. Cartea Românească). Izbitoare (dar ca loc comun al acestei direcții lirice) este dezinvoltura discursului; limpede, cursiv, descriptiv, metaforic. Două sînt temele preferate: cîmpia munteană cu umanitatea, cu botanica și domestica ei, evocată cu duioșie și respectuoasă solidaritate — prima, dragostea, privită încă adolescentin, amestec de candoare și melancolie jucată — a doua. Sentimentul general e de seninătate incoruptibilă, pe „tărîm solar” la care trag „luntrice visătoare”, toată biografia poetului suportînd cu nereținută simpatie magnetismul luminii. Tema locului natal e ilustrată fie în registrul naturist, de pastel propriu-ziș ori de confesiune, de „scrisoare” sentimentală („Vă scriu prieteni, despre sat și despre / Fîntînile care dau buzna-n nuntă / Și despre cai cu flăcări la căpestre. / Și despre piinea nouă și rotundă // Vă scriu, prieteni, despre prunci frumoși / Visînd în lea-

gân smălțuit cu crini, / Despre cîmpia mea dinspre strămoși, / Străluminată pînă-n rădăcini // E seară-acum. Sălcimii-s plini de lună / Jur împrejur foșnesc privighetori / Vă scriu, prieteni, cu aceeași mină / Cu care șterg tristețea de pe zări”) fie, mai des, în registrul descriției domesticului, cu relevarea unor ritualuri riguros consacrate de tradiție („Deshamă caii, frate, și lasă-i să se piardă / În apa-nchîpuită a macilor fierbinți, / Cînd în fîntîni tăcute luceferii-și dezmiardă / Chipul împrumutat de la părinți // Pune-ntre brazde bota să fie apa rece / Și-ascute coasa-n rouă, să tremure frumos / Lumina invățată, de-o viață, să-și aplece / Mireasma spre pămîntul curat și generos // Hai să intrăm în lanuri ca într-o sărbătoare / Să auzim, în boabe, dogoarea cum se-ngîna / Căi s-au dus departe, vîrsîndu-se în soare / Și doar pe zări albastre copita lor răsună...”). Tema erotică, la rîndu-i, conduce uneori la confesiunea pură, afectat reflexivă („Ni se retrage umbra în trup tot mai adînc / Și drumul nu mai știe cu ce să ne măsoare / Sub ruginile raze meteoritii plîng, / În cosmos se preface mireasma în uitare // Ajunge în clepsidre nisipul iar la semn / Chiar dacă vii, de-acuma și ușa stă să cadă / Privirea mea învînsă s-a zăvorit în lemn. / De o atingi, iubito, voi deveni zăpadă”) iar, alteori, la o viziune integratoare, și, lucru interesant, la o afiliere a temei cîmpiei la starea lăuntrică („Și vom intra în iarnă ca într-un lan de grîu / Și poate că va ninge și poate va fi seară / Neodîhniiții aștri se vor roti, tirziu / Peste fîntîni păzite de-o ciutură amară // Talazurile lumii vor clătina, departe / Corăbiile trase pe dedesubt de ger / Pe noi o simplă iarnă, iubito ne desparte, / sfărîmîndu-și așteptarea acolo, lingă cer”). Candoarea trăirii și fluența rostirii sînt atributele acestei poezii care rămîne, totuși, sub valoarea de expresivitate și de adîncime lirică a exemplului ce reprezintă direcția. Muzicalitatea și imagistica, notabile, decorează un sentimentalism minor.

Laurențiu Ulici

Calendar	
15.XI.1924	— a apărut, pînă la 17.X.1925, revista „Mișcarea literară”, condusă de Liviu Rebreanu și Al. Dominic
16.XI.1816	— s-a născut Andrei Mureșanu (m. 1863)
16.XI.1889	— s-a născut Bernard Capessius
16.XI.1919	— s-a născut Pavel Apostol
17.XI.1919	— s-a născut Szegho Lajos György
17.XI.1932	— s-a născut George Muntean
17.XI.1944	— a murit Magda Isanos (n. 1916)
18.XI.1916	— s-a născut Ion Larian Postolache
18.XI.1924	— s-a născut Iordan Chimet
19.XI.1919	— a murit Alexandru Vlahuță (n. 1856)
20.XI.1869	— s-a născut Nerva Hodoș (m. 1913)
20.XI.1874	— s-a născut Nicolae Batzaria (Moș Nae, m. 1952)
20.XI.1901	— s-a născut Alexandru Șahghian (m. 1965)
20.XI.1907	— s-a născut Mihai Beniuc
20.XI.1912	— s-a născut Letiția Papu (m. 1979)
20.XI.1924	— s-a născut Dumitru Mircea
21.XI.1887	— a murit Petro Espirescu (n. 1830)
21.XI.1910	— s-a născut Theodor Constantin (m. 1975)
21.XI.1914	— s-a născut Nadia Lovinescu
21.XI.1939	— s-a născut Constantin Crișan
22.XI.1874	— s-a născut Constantin Sandu-Aldea (m. 1927)
22.XI.1908	— s-a născut Iulian Vesper
22.XI.1918	— s-a născut Petru Sfetcă
22.XI.1922	— s-a născut Adrian Cernescu



Sculptură de Ion Jalea

Conducător iubit

Conducător iubit, Tu înălțare
iubirii noastre sfinte de moșie,
pământul țării fie-ți dorul sfint
și griul pururi rana din cîmpie ;

părinții noștri-aicea odihnesc
și le-nchinăm în veci, de veci altare,
noi n-am rivnit alături de alții
și n-am călcat, insingerînd, hotare ;

ne-am cîntărit și griul și porumbul
cu palme bătucite, de țărani,
și-am scormonit în munți aurării
pe-acest pământ, de două mii de ani ;

am întocmit dorința sfintă nouă
cu piepturile grele la hotare,
ciobași din munți, coboritori cu veacul
învălmășiți prin turme de mioare ;

noi țară n-am cerșit și nici aiurea
prin veac n-am colindat, răzbunători,
ci-am împlinit aici iubirea-ți sfintă,
noi, cei chemați să rostuiem comori ;

Conducător iubit, Tu înălțare,
n-am dat credința noastră nimănui,
ei pace întocmit-am la hotare
și n-am vîndut nimic, oricînd, oricui ;

ei țara noastră-n veacuri mulți au vrut
s-o-mprăstie pe vînt și să ne-o strice,
de cei ce-și cară patria-n spinare
ne-am apărat cum am putut, se zice ;

dar Azi, prin munca noastră înfrățită,
Dorința ta fu imn și înălțare ;
Noi, de din munți la Dunărea cea mare
iubit Conducător, îți închinăm cîntare !

Nicolae Arieșescu

Moment de sinteză istorică

EXISTĂ în viața fiecărui popor anumite momente de sinteză cînd, acumulări de veacuri, uneori de milenii chiar, se transformă, aproape brusc, judecînd din perspectivă istorică, în altceva, într-o calitate nouă, mai presus decît cea de pînă atunci, conținînd, desigur, datele fundamentale ale structurilor ce rezistaseră, ori se născuseră cu îndelungă răbdare și nebănuită forță, de-a lungul unei lungi perioade de timp, dar strălucind cu o putere proaspătă acum, într-o existență superioară. Un astfel de moment istoric traversează de cîteva decenii încoace poporul român, cînd virtuți recunoscute lui de-a lungul vremurilor: echilibrul, tenacitatea, harul muncii creatoare, bărbăția, trăirea demnă, voința de dreptate și libertate, spiritul de independență, vocația construcției pasnice, prietenia, puterea de a visa și de a înfăptui și atîtea altele, ni se relevă, nouă înșine și lumii întregi, cu o forță și în ipostaze demne de remarcat, potențate de realitatea unei societăți bazate pe cel mai generos umanism, cum este umanismul societății noastre socialiste.

Virtuțile despre care vorbeam mai înainte au existat la poporul nostru în germene sau au fost exprimate cu deosebită tărie, încă de pe vremea strămoșilor. Legendară a rămas în acest sens vitejia dacilor, spiritul lor de libertate și nesupunere, cum tot atît de legendare s-au transmis pentru întreaga lume, de asemenea, bărbăția, tenacitatea, gustul pentru idee și spiritul constructor al romanilor. Poporul român, născut din împletirea acestor două vițe de sînge, a moștenit, în mod firesc, în primul rînd, astfel, de virtuți. Numai că, dacă moștenirea din partea părinților a fost omenească și cuprinzătoare, istoria care a urmat nu prea s-a dovedit darnică în zile de liniște și bucurii. Așa s-a întîmplat că spiritul constructor al oamenilor de pe aceste meleaguri a ridicat casele către soare, dar duhuri

vrăjmașe ale istoriei, ci nu doar duhuri, brațe înarmate cu lănci și cu scuturi, călăreși ai cîmpului pustiu le-au dărîmat pridvoarele și au pus foc temelilor. Dragostea de glie și de viață a oamenilor de aici a așezat sămînța bună și caldă în pămînt, a crescut holdele, dar spicul rotund și voinic al acestora a fost călcat de atîtea ori în copitele cailor, ori a apucat drumuri străine de gura copiilor de pe aceste plaiuri. În fiecare temelie a zidurilor noastre — urma de foc și urma de copită năvălitoare ard și acum ca o rană. Și de-ar fi fost doar relele din-afară. Dar, așa cum ne arată cartea crudă a istoriei, stăpînul dinlăuntru și cu cel din afară s-au înțeles întodeauna și la umblet, și la vorbă, și la faptă.

AM AMINTIT toate aceste lucruri pentru că numai privind din perspectiva lor cineva poate înțelege semnificațiile adînci ale libertății noastre prezente, trăirea acesteia cu fruntea sus, nesupusă, independentă și de o nobilă mîndrie. Numai așa ne poate înțelege, cine vrea să înțeleagă, și dorința noastră de a trăi mai bine azi, decît ieri, și mai bine miine decît azi. Numai așa poate fi perceput cu adevărat patosul nestăvilit al construcțiilor, declanșat în România de azi, de la ultimul cătun, pînă la capitala țării. Se construiesc case de locuit, se construiesc școli și grădinițe pentru copii, se construiesc fabrici și uzine, se construiesc nave și case de cultură, se construiesc drumuri și orașe noi, se construiesc șantiere, se construiesc sisteme de irigare, hidrocentrale și termocentrale, poduri noi peste ape, se construiesc porturi și cămine pentru studenți, se construiesc stadioane, ferme agricole, complexe industriale și iarăși case de locuit. Cartiere întregi, străzi întregi, plombe și terenuri virane, care au trebuit acoperite cu ziduri noi și călduroase, la orașe, și la sate care sînt pe cale să devină orașe...

Dacă generațiile de dinaintea noastră ar fi avut timp, dacă ar fi putut să construiască mai mult decît au făcut-o, în mod cert, noi cei de astăzi am fi avut mai puțin de zidit.

Dar istoria, așa cum ziceam, și-a arătat, prea adesea, către noi, fața ei cea vitregă.

Există însă în actul de construcție o bucurie anume, o mulțumire bărbătească, responsabilă a celui care ridică zidurile, văzînd că din minile sale se adaugă vieții un spor de frumusețe, de bunăstare și de umanitate. Cu atît mai mult această bucurie solidară își amplifică dimensiunile și semnificația atunci cînd oamenii știu că pentru ei zidesc și casa, și fabrica, și uzina, și școala, și stadionul, și biblioteca, și toate celelalte, care dau temei de nădejde și farmec unei civilizații făcută de oameni pentru oameni. O astfel de bucurie a gestului creator trăiesc milioane de fii ai țării românești astăzi, pe toate meleagurile, fără nici o deosebire de naționalitate, categorie socială, ori de vreun altfel.

Dar cine ar putea spune, fără să greșească în fața adevărului, că a construi este ușor? Numai distrugerea, pieirea se fac ușor. Zidirea a cerut și va cere întotdeauna efort de gîndire și efort de acțiune, renunțare la comodități și deprinderi învechite, investire de energie, în nenumărate cazuri, sacrificiu chiar. Miturile, eroismul, legendele care glorifică puterile creatoare ale omului au la baza lor, atîtea dintre ele, zidirea prin jertfă, recuperarea demnității umane prin sacrificiu în numele gestului creator, în numele triumfului a tot ceea ce este mai omenească: puterea de a visa și de a împlini visul. Nu ne este ușor nouă, celor de astăzi, de la simplu cetățean, pînă la președintele țării, să ducem pe umerii noștri încercați, mai sus, mereu către soare, alăturea zidurilor patriei. De multe ori nici vînturile care bat prin lume nu sînt cele mai prietnice unor astfel de ziduri — crize eco-

nomice, energetice și altele, de tot felul, bîntuie veacul; natura, ea însăși de atîtea ori generoasă, și-a arătat minia, fie prin furia dezlănțuită a apelor, fie prin zguduirea dureroasă a echilibrului său din interior. Cu adîncă răbdare însă, cu îndrăgănită consecvență, cu supremă voință de a fi, casele noastre, uzinele noastre, școlile noastre și-au urmat drumul creșterii drepte și sincere, hrînindu-se din puterea nesurșină a visului și a faptelor noastre.

Frumos și omenească orgoliu de a acționa permanent în slujba vieții!

PESTE cîteva zile numai, marele forum al comuniștilor, cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, va dezbate și va aproba, cu îmbunătățirile ce au fost și vor fi propuse, de mii de participanți, mărețele noastre planuri de dezvoltare în următorii cinci ani și în perspectivă. Planuri de o complexitate și de o amplitudine fără precedent în istoria țării, a căror semnificație o înțelegem adîncul ei fie și dacă ne gîndim numai la faptul că prin realizarea acestor programe România se va înscrie practic în rîndul țărilor lumii cu o dezvoltare medie. Se va încheia astfel, cu această etapă, un nou moment de sinteză, un capitol fundamental în istoria patriei române, care va deschide, totodată, orizonturi noi drumului nostru către și mai generoasă înflorire și bunăstare umană. Realismul, îndrăzneala de a visa, dorința nobilă, de cuprinzătoare omenie, de a construi pentru toți fiii țării, pentru generațiile prezente, dar și pentru cele viitoare, iată ce caracterizează ființa acestor planuri.

La baza acestei noi sinteze a istoriei românești contemporane stau brațul și gîndurile noastre de lumină.

Petre Ghelmez



Al XII-lea Congres al P.C.R.

Steaua Partidului

Această zăpadă, această floare roșie este țara,
 Această bătaie a inimii în pieptul meu
 Această revoluție zilnică în care eternă
 rămâne clasa muncitoare
 Mai multe vederi decât ochi îți trebuiesc
 Pentru a privi viața în mișcare
 În România pământul este bogat și roditor
 Și este un loc de muncă pentru fiecare.
 Muncitorii și țărani muncesc și cresc copii,
 Ridică țara spre mai bine :
 Grădina sufletului nostru românesc

Luminată de albine.
 Mai multe vederi decât ochi îți trebuiesc
 Pentru a privi țara noastră frumoasă
 Ea rămâne
 Pământul liber în care sintem acasă.
 Deasupra noastră este Steaua Partidului
 Ea ne luminează drumul către mîine
 Al XII-lea Congres va hotări
 Orașe noi, și fabrici, și facultăți și piine.
 Partidul este tot ce-n jurul nostru
 e frumos și e bine
 Este ziua de azi, sărbătoarea de mîine.

Mara Nicoară

Forța creatoare a democrației

NE-AM gîndit, în aceste fierbinți săptămîni de dezbateri a proiectelor ce vor sta pe masa de lucru a Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român, în aceste zile fierbinți de dialog public, la scara întregii țări, la destinele țării în anii următori, dar nu cred că a fost nimeni din noi care să nu se fi gîndit la locul lui în societate, la munca lui, la implicațiile ideilor sale în viața socială și la efectele societății, colectivității asupra lui. Este dimensiunea intimă a acesteia, a marilor momente din epoca pe care o trăim, trăsătura lor distinctă, ceea ce a ne implica, de a ne angaja, de a ne incita la meditație și acțiune. A fost mai mult decât interes, pasiune vizionară în parcurgerea datelor viitorului imediat, a indicatorilor vizînd ritmurile zilei de mîine, în felul cum țara a primit aceste documente ; dialogul a avut o tensiune vie, tensiunea vieții înseși, tensiunea în care s-au simțit și se simt bătăile inimilor, se aud respirațiile, ritmează singele. Caracteristic a fost și este faptul că nici o clipă aceste documente nu au putut fi consi-

derate ca fiind paralele cu noi, adresate nouă : vibrația lor e însăși vibrația țării, țara, prin partid, și le-a adresat, țara se simte autoare, făurar, responsabilă. De aici, raportarea lor la existența și munca noastră a fiecăruia, de aici caracteristica lor de fapt de viață cu repercusiuni asupra destinului individual, alît prin ceea ce ne propunem, cit și prin modul cum vom ști să ducem la împlinire aceste proiecte.

A ne gîndi munca prin prisma programului Congresului nu e un fapt de simplă corelare, de automată adeziune. Ceea ce mi s-a părut esențial în marea dezbateri, în spiritul proiectelor unui mîine apropiat foarte, este imperativul de a gîndi, de a investi, înainte de toate, inteligență, inspirație; creativitate, talent, de a participa la înălțarea edificiului istoric, social, cu ceea ce avem mai bun în noi, cu ceea ce am cîștigat în acești ani de revoluție socialistă, și anume cu maturitatea gîndirii, cu un spirit revoluționar probat continuu prin practica eficienței umane, subordonat binelui omului de azi și de mîine, fericirii lui. În mod exemplar, proiectul

documentelor congresului închină toate eforturile, planurile împlinirii și afirmării personalității umane, promovării noului, valorii ; spiritul științific, lucid, prezidează perspectiva, analiza viitorului, evaluarea forțelor angajate. Este un program al gîndirii, al concentrării energiilor prin focarul experienței, al tenacității, al spiritului critic. Or, anii din urmă au marcat în viața noastră o etapă de adîncire a spiritului critic ; democrația, căreia i s-a asigurat un cadru larg de acțiune, a fost potențată prin realitatea manifestării spiritului critic, punerii oamenilor față în față cu munca lor, resursele lor, cu datorja lor, creșterea conștiinței că faptele noastre, indiferent de locul pe care îl ocupăm în societate, sînt văzute, că ochiul exigent al colectivității veghează asupra noastră, veghe menită a ne ține, în același timp, trează conștiința că aportul, dăruirea, abnegația nu pot rămîne fără binemeritata răsplată.

Emoționant pilduitoare, sub raportul nuanțării, adîncirii, acționării de fapt a democrației partidului nostru, a societății românești de azi a fost modul în

care dezbateri și cunoașterea publică au hotărît cu grijă pe cei care vor candida în organele centrale ce vor fi alese la congres, act politic de adîncă semnificație umană, destinat a stimula dubla angajare — a celui ales și a celor ce l-au desemnat dintre ei — a pune temeliile unei responsabilități cu largă sferă de acțiune în prefacerea în faptă a proiectelor și programelor sociale. Acesta a fost conținutul principal al etapei dintre Congresul al XI-lea și Congresul al XII-lea ale partidului, și adîncirea lui, perfecționarea, relevant prezentă în proiectele de documente, ca o dimensiune a anilor imediat următori, constituie una din marile garanții și rezerve ale mersului nostru înainte ascendent. În ultimă instanță, astfel se decide și asigură cine și, mai ales cum, în scopul fericirii și deplinătății spirituale și materiale a omului, înfăptuiește programul de edificare a României socialiste, a unei patrii profund aparținînd cetățenilor ei.

Platon Pardău



Al XII-lea Congres al P.C.R.

Diminețile Sibiului



Sibiu, Piața „6 Martie”

SIBIUL este un oraș privilegiat. De-a lungul vremurilor, istoria, cu oamenii săi și cu faptele sale, a poposit de nenumărate ori în urbea de pe malurile Cibinului, unde viața nu conține să pulseze de sute și de mii de ani. Pe vatra municipiului au trăit dacii, apoi romanii, apoi, noi românii, apoi, de pe la începutul acestui mileniu au venit și germanii cu care am împărțit piinea și sarea, bucuriile și necazurile, viețuind împreună în pace și bună înțelegere. Între anii 1192—1196, Sibiu a fost consemnat sub numele de Prepositus Cibiniensis. Tătarilor i-au trecut în 1241 prin foc și sabie. Orașul, ca și alte așezări românești, a renăscut, însă, din propria cenușă. Sibiu ajunge la rang de oraș în secolul al XIV-lea, devenind un important centru comercial și meșteșugăresc. În această perioadă își întărește fortificațiile, urmele zidurilor de cărămidă fiind și astăzi martore ale acelor vremuri. Viața social-culturală se înfiripă de timpuriu, ceea ce a făcut ca Sibiu să se bucure de o bogată tradiție. Astfel primul spital al orașului este menționat în anul 1292; în 1300 exista o „bibliotecă”, respectiv, o colecție de manuscrise; tot în secolul al XIV-lea au funcționat și câteva școli; farmacia a apărut în 1492; documentele secolului al XVI-lea amintesc de un gimnaziu; în 1528 se înființează la Sibiu prima tipografie din Transilvania, iar în 1544 apare prima tipăritură în românească slovă, **Catehismul românesc**, realizat de Filip Moldoveanu. În arhivele statului din Sibiu a fost descoperit un valoros manuscris din secolul al XVI-lea. Este vorba de o lucrare militară a lui Conrad Hass, conducătorul arsenalului din localitate, pe care a scris-o între anii 1529—1569, în care, la capitolul „cum trebuie făcută o rachetă zburătoare”, s-a ocupat de tehnologia rachetelor cu mai multe trepte de aprindere pe care le-a și experimentat în orașul Sibiu. În secolul al XVIII-lea a fost organizat și a funcționat un teatru, iar în veacul următor existau în Sibiu o academie de drept și o mulțime de publicații valoroase care au avut un rol însemnat în dezvoltarea conștiinței naționale a românilor. Amintim „Telegraful român”, „Transilvania” și „Tribuna”. În anul 1817 se deschide pentru public muzeul Brukenthal. Sibiu a fost oraș în care, în 1849, s-a organizat „Societatea ardeleană de științe naturale”, iar în anul 1861 s-a înființat „Asociația transilvană pentru literatura română și cultura poporului român” (ASTRA), care a

desfășurat o intensă activitate culturală și politică, militând pentru unirea Transilvaniei cu România. Și, tot la Sibiu, în anul 1863, Dieta Transilvaniei a proclamat, pentru români, drepturi egale cu ale celorlalte naționalități din Transilvania. La Sibiu s-a aflat sediul Partidului Național Român din Transilvania și Ungaria și tot aici a fost redactat „Memorandumul” în 1892. Sibiu este orașul unde au trăit, învățat și muncit pentru drepturile națiunii române mari bărbați ai neamului, precum Simion Bărnuțiu, Ilie Măcelaru, Gheorghe Lazăr, George Barițiu, August Treboniu Laurian și încă mulți, mulți alții. De subliniat faptul că, în 1921, comuniștii sibieni au trimis delegați la Congresul de constituire a Partidului Comunist Român, că aici, în 1922, s-a ținut Congresul general al sindicatelor, că în 1924 s-a desfășurat Conferința pe țară a P.C.R. Așa se face că Sibiu este un adevărat muzeu al istoriei noastre, o cetate mereu vie, mereu prezentă în viața țării, o cetate ai cărei oameni au scris pagini nemuritoare în cartea de aur a trecerii noastre cu folos prin vreme.

Adevărata renaștere

DAR, adevărata renaștere a Sibiului, adevărata lui înălțare materială și spirituală s-a săvârșit în anii socialismului când orașul de pe malurile Cibinului a urcat, cu pași de urias, culmi nebănuite ale civilizației, când a cunoscut o dezvoltare economică și social-culturală fără precedent, când, urmînd exemplul comuniștilor, locuitorii urbei, români și germani și maghiari, într-o deplină unitate, au trudit pentru ca urbea lor să fie cu adevărat puternică, continuînd astfel, la un nivel calitativ superior, tradițiile de altădată, care l-au făcut cunoscut nu numai în țară ci și peste hotare. Pentru că, lucru știut, nu-i poți da prezentului și viitorului dimensiunile dorite bazîndu-te doar pe tradiție, pe faptele săvîrșite de înaintași, pe împlinirile lor. Socialismul a oferit sibiienilor nu numai șansa ci și „materie primă” pe care s-o prelucreze, din care să se ivească noi tradiții.

Dimineța socialistă s-a arătat luminoasă. Așa se face că, abia după ce izbuștești să cunoști bine orașul Sibiu, după ce i-ai descifrat mare parte din tainele sale, după ce ai pătruns în inimile sibiene poți să-ți dai seama la ce scară impresionantă s-au petrecut prefacerile acestui important centru economic și

cultural al țării și cum se conturează armonia ce îngemănează tradiția de ieri, cu tradiția de azi și, desigur, cu tradiția de mîine, prefigurată în gînd și-n voință. Pentru că, între multele orașe mari ale României, Sibiu se păstrează nu numai ca o urbe inedită, deopotrivă veche (nu învechită) și nouă, un unicat arhitectonic, unicat cultural și, nu în ultimă instanță, un unicat industrial. Cît despre unicat istoric, este, cred, destul să amintim că în preajma zidurilor cetății Sibiului, la Șelimbăr, în octombrie 1599, Mihai Viteazul pune la temelie piatră de temelie a Unirii tuturor românilor între marginile aceleiași țări. Orașul vechi, cu străzi ciudate, înguste ca niște pîrtii, cu nume rămase de pe vremea breslelor — strada Olarilor sau strada Brutarilor, sau strada Tîrgul Vinului —, străzi mărginite de case cu acoperișurile ca niște aripi, străzi care se petrec una în alta ca segmentele unui labirint, care se întîlnesc în cite o piață pentru a se despărți iarăși, străzi care, ca niște riuri se revarsă, pe neștiute, în marile bulevarde ale orașului, străzi oșebit pietruite și ciudat colorate pe care oamenii umblă alene și copiii se joacă fără teamă că i-ar deranja vreo mașină, străzi izvorînd parcă din urmele fostelor ziduri și turnuri de apărare ale orașului... Și urbea nouă, cele două cartiere cu mii de apartamente — Hipodrom și Vasile Aaron —, și cartierul Ștrand și cartierul Terezian și blocurile cele noi ridicate astfel încît orașul nou să nu-l adumbrească pe cel vechi, și Piața Unirii, modernă, — străjuită de hotelul Continental, de Librăria „Luceafărul”, de supermagazinul „Dumbrava”, de Casa de cultură, — piața patronată de nemurirea marelui Mihai Viteazul, și școlile noi și încă multe alte edificii social-culturale — toate ridicate astfel încît între ceea ce a fost și ceea ce este și ceea ce va fi să existe o armonie mereu presimțită, astfel încît Sibiu să fie Sibiul dintotdeauna.

Și întreprinderile industriale, marile întreprinderi industriale trăind într-un fel de anonim în mijlocul orașului sau dezvoltîndu-se la marginile acestuia. Ajungi în preajma colosului industrial care se numește „Independența”, în halele căruia ar încăpea toate atelierele breslașilor de altădată, și nu-ți vine să crezi că o asemenea unitate economică trăiește în mijlocul Sibiului, la doi pași de Muzeul Brukenthal... sau în preajma „Balanței”, o altă întreprindere unicat, modernă și de mare interes național... sau în preajma „Flamurei roșii”, sau a

Întreprinderii „13 Decembrie”, sau a Întreprinderii „Libertatea”, sau a Întreprinderii „Drapelul roșu”, sau a Întreprinderii „Steaua roșie”, sau a Întreprinderii „Mecanica”, sau a Întreprinderii „7 Noiembrie”, sau a Întreprinderii „Victoria” (exemplele ar putea continua), mari și renumite unități economice unde se fabrică mașini și utilaje, stofe, confecții, tricotate, marochinării, produse zaharoase, creioane și stilouri... În Sibiu, fostele fabricuțe, după naționalizare, au cunoscut o dezvoltare impetuoaasă, transformîndu-se în fabrici adevărate, în care lucrează zeci de mii de oameni ai muncii, unde se realizează mii de produse, fabrici care s-au contopit cu arhitectura orașului, cu viața orașului, cu nopțile și diminețile orașului care îl înfrumusețează, fabrici care, prin oamenii lor, prin comuniștii care trudesc să fie în permanentă exemplu și îndemn, sporesc conștiința orașului, o armonizează cu sarcinile pe care le trasează partidul, cu exigențele trecerii spre o nouă calitate a muncii și vieții, jalonează drumul către noua altitudine. Vom vorbi și despre cei aproape 50 000 de elevi care învață să fie folositori orașului, industriei, agriculturii, care, în orele de practică, trăind printre muncitorii marilor uzine, muncind alături de ei, învață să deprindă tainele meseriei, tainele efervescentei creație, învață să scruteze drumul drept care să-i ducă spre împlinirile de mîine pe ei, viitorii constructori ai comunismului. Există la Sibiu și un institut de învățămînt superior, o adevărată cetate a științei și culturii unde, studenții români, germani și de alte naționalități învață să fie constructori de mașini, filologi sau istorici, învață ce-i viața în preajma aceluiași foc viu din marile hale ale industriei sibiene, învață să plămuiască, muncind, frumusețile zilei de mîine. Și tot în Sibiu, la școala militară „Nicolae Bălcescu”, tineri veniți din toată țara învață ce-i dragostea de țară, învață să aperse suveranitatea noastră. Sibiu este și un oraș al bibliotecilor, numărul acestor instituții de cultură ajungînd la treizeci și două, între care „Astra” cea în al cărui patrimoniu se află cărți de o inestimabilă valoare. Muzeul Brukenthal este nu numai o prestigioasă instituție de cultură ci și un loc unde oamenii muncii își completează cunoștințele despre artă și cultură, unde tineretul deprinde fețele frumosului. În ultimii zece ani, numărul librăriilor din Sibiu s-a dublat, ajungînd la 18, valoarea cărților intrate în librării în primul semestru din acest an, apropiîndu-se de 10

milioane lei. Dar cite nu sint de spus despre Sibiu, despre acest oraş unic şi inedit al României, despre trecutul, prezentul şi viitorul municipiului de pe malul Cibinului !

Dimineaţa viitoare

FĂRĂ îndoială, vorbind despre Sibiu de mâine, trebuie să ne referim la dezvoltarea întregului judeţ în lumina proiectului Program-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981—1985, pentru că Sibiu nu este numai reşedinţa judeţului care-i poartă numele, ci cu adevărat centrul vital al acestui colţ de ţară. Recolta de împliniri obţinută de oamenii muncii în acest cincinal, pînă în prezent, este deosebit de bogată. Astfel, din angajamentul de 5,6 miliarde lei, au fost realizate, la producţia industrială, 4,3 miliarde lei, aproape în exclusivitate pe seama creşterii productivităţii muncii. Volumul total al investiţiilor în acest cincinal atinge impresionanta cifră de 15,1 miliarde lei, din care, pentru construcţii montaj, 7,6 miliarde lei. Urmare a dezvoltării economice a judeţului şi, implicit, a municipiului Sibiu, se vor construi şi da în folosinţă peste 17 mii apartamente, 5200 locuri în căminele de nefamilişti, 260 săli de clasă, 4200 locuri în grădiniţe, 19 săli de gimnastică, 300 locuri în cămine studenţeşti, 6 dispensare umane ş.a. Avînd o bază puternică de lansare, economia judeţului Sibiu va cunoaşte în viitorul cincinal o ascensiune fără precedent. Dispunînd de o dotare tehnico-materială superioară, de un detaşament muncitoresc în continuă creştere şi perfecţionare, judeţul Sibiu va realiza o producţie globală pe locuitor de peste 103 mii lei, în anul 1985 producţia globală industrială ajungînd la 43 miliarde lei, cu 31,2 la sută mai mare decît în 1980. De menţionat că întregul spor de producţie de 10,4 miliarde se va obţine pe seama creşterii productivităţii muncii, urmărindu-se ca întreaga dezvoltare economico-socială a judeţului să se realizeze în spiritul noii calităţi, prezentă în toate domeniile de activitate.

În industrie, investiţiile vor fi destinate, mai ales, pentru reprofilarea întreprinderilor, modernizări, dotări şi dezvoltări ale capacităţilor existente. Obiective noi se vor construi în viitoarele centre urbane Sălişte, Bazna şi Seica Mare, oraşe agro-industriale ce se vor adăuga Miercurii-Sibiului, Avrigului şi Tălmaciului, localităţi ce vor străbate în acest cincinal drumul de la sat la oraş, dintre care, încă de pe acum Avrigul

este comuna cu o producţie globală industrială în valoare de miliarde, aici fiind renumita fabrică de autobuscule din Mirşa. Proiectul planului cincinal cuprinde un volum total de 13,4 miliarde lei, pentru investiţii, din care peste 70 la sută vor fi destinate ramurilor direct producătoare de bunuri materiale. De subliniat că, în consens cu prevederile proiectului de Directive, ale Congresului al XII-lea al partidului, amplasarea unor obiective industriale se va face, cu precădere, în viitoarele centre urbane, fapt ce va determina o mai echilibrată repartizare a forţelor de producţie. Ca urmare, peste 70 la sută din populaţia judeţului va locui în mediul urban. Demn de remarcat că în perioada 1981—1985 se vor construi în judeţul Sibiu 22000 apartamente, zestrea urbanistică şi edilitară sporind, în aceeaşi perioadă, cu noi săli de clasă, grădiniţe, internate şi ateliere şcolare, săli de gimnastică, spaţii comerciale, două spitale, cinematografe, hoteluri şi staţiuni de odihnă... Acesta este, în linii mari, viitorul, coordonatele între care se va înscrie viitoarea dimineaţă a Sibiului, a judeţului care-i poartă numele. Acestea sînt perspectivele pe care le deschide Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român. Acestea sînt porţile prin care Sibiu va intra într-o nouă etapă a dezvoltării sale. Acestea sînt pietrele de hotar care-i vor conferi o nouă şi impresionantă dimensiune, dimensiunea noii calităţi materială şi spirituală, dimensiunea unui nou şi majestuos cadru de afirmare a personalităţii umane, a oamenilor muncii, indiferent de naţionalitate.

Aceasta este lentila cu ajutorul căreia scrutăm încrezători viitorul, dimineaţa de care ne vom bucura. Ca să compari Sibiu de ieri cu cel de azi şi cu cel de mâine trebuie să subliniezi mai întîi că producţia industrială realizată în 1978 este de cca. 29 de ori mai mare decît cea din anul 1950, că întreaga producţie a anului 1938 se realizează acum în numai cinci zile. Sibiu a intrat cu fruntea sus pe poarta noii calităţi. Sibiu este încă un exemplu care confirmă pe deplin realismul politicii promovate de partidul nostru în numele aspiraţiilor de progres şi civilizaţie ale întregului popor. Sibiu este şi el un exemplu elocvent al muncii înfrăţite, un exemplu a ceea ce înseamnă puterea de dăruire, de mobilizare a comuniştilor pentru îndeplinirea exemplară a tuturor sarcinilor, pentru continua înălţare a României socialiste.

Radu Selejan



Porţi sibiene (Fotografii de Fred Nuss)

Cuvîntul tău

Cuvîntul tău ca holda în miez de vară
s-a pîrguit trecînd peste furtuni
rotundă plămădire în inima de ţară
în graiul ce-l avem lăsat de la străbuni.

Strălucitoare rouă ce scaldă-argint în zori
pură precum cristalul oglinzii fermecate
e taina doinii mele ce-mi dă mereu fiori
şi toarnă peste suflet iubiri şi nestemate.

E marmura ce dalta făcu pentru vecie
un pisc cu virf albastru în cerul nepătruns,
coloană infinită cu rădăcini în g'ie,
cu dăinuirii de veacuri de nimenea ajuns.

Cuvîntul tău în ţara cu frumuseţi de vis
e-n datini şi-n baladă iubirea noastră

sfîntă
şi oameni fără scamă în sufletul deschis
cutezători spre culmi neabătut se avîntă.

Fuior de aur în limpezimi de soare
purtînd cu nimbul său făclia de lumină,
ca un luceafăr scinteietor de mare
călăuzeşte drumul spre ziua cea senină.

El curge din izvoare ce n-au asemănare
în vechea noastră vatră cu focul ei nestîns,
o singură voinţă şi-ndemn a lui chemare
prezenţă permanentă, cu el noi am învins.

Ludmila Ghişescu

Eu cînt Partidul

Eu cînt Partidul, zarea înălţată spre viitor
a patriei,
chemarea lui spre rod, în epopea fără de
scamă
a muncii.

Ca-ntr-o pădure în care cresc ecouri
din adîncimi de vremi să-mi fie cîntecul,
vioară cu o mie de glasuri şi de lumini
brăzdîndu-mi memoria.

Spune Partidul : sufletul meu e aici, şi
aici,
şi aici, în această ardere fără istov, în
această
creştere hotărîtă de noi
în istorie.

Aplecîndu-şi buzele arse la toate izvoarele
cheamă Partidul : stăpîniţi caii fantastici
care alcargă halucinant pe drumurile
spirale
ale motoarelor, braţe nervoase,
agere minţi, puternice priviri, victorioase
treceri peste ştachetele devenirilor.

Spune Partidul : mai oameni să fim, mai
chezaşi
acelui Timp visat prin milenii, zidindu-l
cu inimile noastre, cu braţele noastre,
cu inflăcărată gîndirea.

Şi eu, din sfîiala mare de a rupe din tăcerile
lui
cuvîntul, tresar la chemări, la ecouri.
Eu cînt Partidul, zarea înălţată spre viitor
a Patriei.

Dumitru Bălăeş

Cîmpia românească

Simt ochii plini de zbor cînd holdele
vibrează,
şi peste suflet păsări sărută bucurie.
Cerul arzînd culoare cald veghează,
şi picură pe inimi bătăi de apă vie.

Simt Bărăganu-aproape, legat de pori cu
soare...
Adînc, o sete aspră îşi caută izvorul,
şi-l află-n nesfîrşite întinderi de ogoare,
şi-mi răcoreşte clipa, şi-mi potoleşte dorul.

Scot cercuri din copaci şi poleiesc cu-avînt,
cunună pentru spice dospînd caratul pur.
Mi-e inima lumină şi mă-nfăşor cu vînt,
drag Bărăganul meu cu cerul de azur...

Dan Tătaru

Cetățeanul artist

Opțiunile noastre

ÎNCEPÎND cu cel de al IX-lea Congres ne-a fost clar, tuturor, că patria română, poporul român, au intrat într-o perioadă creatoare de maximă intensitate. Că noua noastră societate făcea un pas nou în propria ei edificare, un pas extrem de important, de o netăgăduită amploare și strălucire. Se configura o nouă, dinamică, etapă în care se cereau mobilizate toate energiile umane, mereu improspătate de izvorul viu al conștiinței partinice și patriotice. Făuritorul acestei deveniri românești este tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiul cel mai iubit al națiunii, activist revoluționar neobosit, ctitor de țară nouă, creator de civilizație românească novatoare.

Acum, la al XII-lea Congres, prilej de analiză gospodărească a faptelor de până azi, dar și deschidere de drum, sub semnul continuității, susținerea propunerii de re alegere a domniei sale în funcția de secretar general al partidului definește forumul comunist ca pe un forum al poporului, și pune încă o dată în lumină clară sentimentele de dragoste, încredere, prețuire ale întregului popor față de cel mai bun fiu al său.

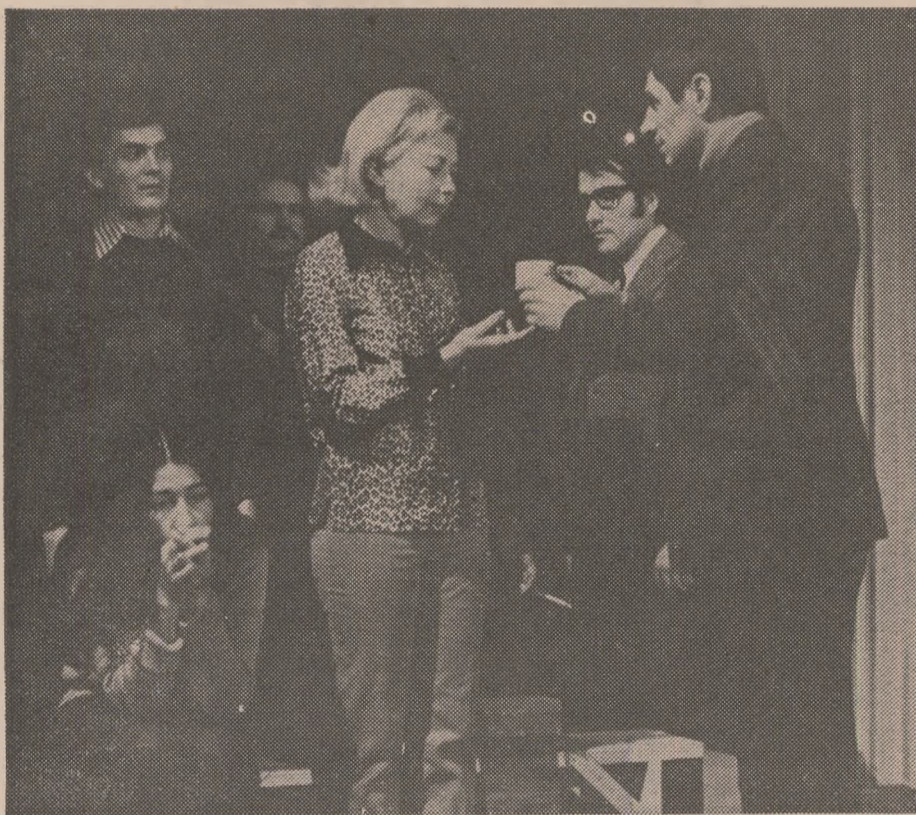
În ce ne privește, sarcinile noastre de artiști și cetățeni ai României sînt limpezi: efort sporit de participare activă, eficientă, mereu ameliorată, în pas cu contemporaneitatea, în spiritul ei modern, la formarea omului nou, făurar demn, lucid, devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate, al lumii comuniste. Iar această sarcină nu poate fi împlinită fără o dăruire totală, în sensul cel mai deplin al cuvintelor, dăruire a cărei împlinire este una singură: arta bună.

Consider că modul în care un artist își face datoria față de patria sa, față de partidul comunist, este unul singur: valoarea artei sale. Numai în acest fel mesajul umanist își atinge, fără piedici, țelul. Iar țelul este formarea, educarea spectatorului. Eficiența nu se obține în condițiile unei roștiri artistice infirme și cețoase.

Apelul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu către artiști, este limpede. Clare sînt și condițiile create artei; posibilitățile de exprimare, deschise muncii noastre, sînt excepționale. Clare trebuie să fie și opțiunile noastre. Calitatea artei noastre.

În aceste zile de sărbătoare a întregului popor, în care, odată mai mult, partidul și-a arătat menirea de încercat conducător al patriei, noi, slujitori ai scenei, celebrăm bucuria fărîi de a se vedea puternică, liberă, demnă, înfloritoare, de a avea la cirna sa pe cel mai bun dintre fiii săi, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Și cum putem celebra această bucurie altfel decît prin arta noastră, angajată plenar?

Amza Pellea



„Teatru Foarte Mic” (Studio al Teatrului Mic), o nouă sală bucureșteană, inaugurarea: 14 noiembrie 1979. Premiera 1-a: O șansă pentru fiecare de Radu F. Alexandru. Regizor — Silviu Purcărete. Directorul teatrului (și inițiatorul Studioului): scriitorul și criticul Dinu Săraru

DACĂ acceptăm faptul că perspectiva istorică poate modifica uneori dimensiuni ale faptelor umane și ale timpului, eu pot spune că fac parte dintr-o generație care s-a născut azi. Paradoxul aparent al acestei afirmații se transformă în constatarea că generația noastră a deschis ochii maturizării în momentul în care lumea dorea cu încăpăținare, cu încredințare, cu disperare, să se schimbe; în momentul în care omul nu mai era mulțumit de sine și și analiza păcatele, marile lui păcate — care duseră la distrugerea unei părți a planetei și la dispariția atîtor comori ale civilizației (roade ale altui paradox — de data asta unul stupid și definitiv inacceptabil), tocmai ale creației de secole a geniului uman.

Adolescența noastră a fost marcată de necesitatea profundă, intimă, neliniștitoare, de a cunoaște! De a cunoaște adevărul despre tot ce se întimplase, de a căuta și de a găsi o cale pe care marile întrebări ale începutului existenței noastre mature să-și afle răspunsurile: Am găsit aceste răspunsuri apropiindu-ne de partid. Și-am început să învățăm că aspirațiile noastre nu pot fi situate în afara propriei noastre necesități de a le confunda cu aspirațiile întregului popor.

Am beneficiat de extraordinara situație de a ne alege și de a practica profesia pe care am iubit-o. Se știe că alegerea profesiei este înainte de toate o problemă de conștiință. Conștiința faptului că propria opțiune te va situa, pentru tot restul vieții, în locul în care tu, cu pricepere și vocație, și putere de muncă, poți fi cel mai folositor colectivității.

Noi am ales teatrul, cu această sinceră și de nezdruccinat credință. Aici, în teatru, am vrut și vrem să fim cît mai folositori. Am ales și ne-am asumat o nemăsurată răspundere. Pentru că partidul a pus arta noastră la locul cîstei de a contribui — prin forța sa de influențare a conștiințelor — la extraordinarul proces de îmbogățire spirituală a omului. Și iată-ne acum în plină maturitate, în momentul în care tinerețea noastră a devenit un acel „astăzi” care a căpătat majuscula „acestui” astăzi.

Acest „astăzi”, în care românii ca țară, ca popor, au intrat definitiv în cunoașterea lumii întregi, ca oameni ai dorinței neștrămutate de a-și construi în liniște un viitor al lor. Astăzi toate energiile sînt angajate de către partid într-un proces istoricește nemaiîntîlnit, proces al construcției cutezătoare, al transformării continue și revoluționare, expresie a unei politici științifice, realiste.

Vîrsta deplinei noastre maturități coincide astăzi cu marile împliniri ale României socialiste multilateral dezvoltate, cu ctitoria unei societăți moderne și revoluționare, pășind în comunism,



Fluturii cenușii de Emil Poenaru, piesă de actualitate, premieră la Teatrul din Brașov. Actorii din fotografie: Nicolae Manolache, Virginia Iltă Marcu, Coca Bloos

operă ce a polarizat energiile întregului partid și popor, condus cu înțelepciune și clarviziune de secretarul general al partidului și președinte al Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Un nou arc al vremii se deschide în fața contemporaneității românești, prilejuit de efervescența produsă de proiectele de Directive ale celui de al XII-lea Congres. Documente istorice de inestimabilă valoare, teoretică și practică, ce poartă amprenta unei originale gândiri creatoare, gândirea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, impresionantă personalitate a lumii contemporane, ele prefigurează și statornicesc, scrutînd deopotrivă prezentul și viitorul României socialiste.

Partidul și națiunea se oglindesc în aceste opere, identificîndu-și aspirațiile. În lumina lor, cultura și arta, implicit teatrul, sînt configurate pe o treaptă superior calitativă, instrumente ale largirii orizontului de cunoaștere, și propulsatoare în vastul proces revoluționar de generalizare a spiritualității complexe a omului contemporan.

Exprimîndu-mi adevărată totală față de proiectul de Directive ale Congresului, deslușesc în conținutul lor sarcinile majore privind perfecționarea artei teatrale și continua ei conectare la energii-

le revoluționare și umaniste ale națiunii noastre socialiste. Teatrul românesc, prin repertoriu și exigente cote superioare ale artei interpretative, se cere a fi concordant cu eforturile întregului nostru popor.

Ca slujitor al teatrului românesc, ca modest participant la prefacerile revoluționare, folosesc aceste momente premergătoare Congresului, analizîndu-mi propria-mi activitate, astfel încît contribuția mea viitoare să capete noi dimensiuni, în efortul continuu de autodepășire.

Conștient că întregul proces de nepuizabile realizări în planul dezvoltării revoluționare economico-sociale a țării noastre, că documentele Congresului ne oferă tuturor certitudinea viitorului nostru luminos, că întreaga operă de edificare a societății socialiste este dinamizată și condusă cu înțelepciune de tovarășul Nicolae Ceaușescu, re alegerea sa în suprema funcție de secretar general al partidului îmi apare ca o necesitate imperioasă, și ca o deplină garanție a tuturor împlinirilor menite să ridice în continuare România pe culmile civilizației.

Octavian Cotescu

Radio Televiziune

Imaginea Țării

● În aceste săptămîni și zile premergătoare celui de al XII-lea Congres al Partidului am avut ocazia să apreciem capacitatea Radioteleviziunii de a-și mobiliza forțele în a realiza sute de ore de emisie ce s-au constituit și se constituie în continuare în tot atîtea dovezi de participare la efortul general al națiunii, efort de muncă și de gândire, de a întîmpina sărbătorește această dată ce marchează profund destinul modern al României socialiste. În cinstea marelui forum al comunistilor au fost, astfel, transmise zilnic la radio și pe micul ecran numeroase emisiuni, după cum, de asemenea, în cinstea

Congresului, rubricile fixe ale programului săptămînal și-au orientat în chip specific sumarul. Putem spune că am fost martorii afirmării depline și în forme atît de diverse a școlii românești de reporteri audio-vizuali, colegi de rubrică, de intenții și de succese ai reporterilor literari pe care îi citim în paginile cărților și revistelor. La televiziune, citeva titluri: Gînd și faptă muncitorească în cinstea marelui forum al comunistilor, Intensă activitate politică în pregătirea Congresului partidului, rubrica zilnică Țara întregă întîmpină Congresul și Toate forțele pentru îndeplinirea exemplară a planului, apoi, Țelul suprem: bunăstarea și fericirea întregului popor, Aveți cuvîntul, reportaje precum România, constelație de frumuseți sau În frunte, comunistii, Eroismul cel de toate zilele, sinteze ca Politica externă a României consacrată păcii, colaborării și progresului, Congresului — gînd și faptă comunistă, Bilanț rodnic în trecerea socialistă, edițiile recente din Ora tineretului, Clubul tineretului, Noi, femeile, Almanah pionieresc... De asemenea, la radio, Revistele literare, rubricile zilnice de Consemnări, părți ale Radioprogramului dimineții sau Orelor serii, emisiuni

omagiale în ciclul Memoria pămîntului românesc, Coordonate economice, Antena tineretului, Semnături în contemporaneitate (acum 6 zile avînd ca titlu: „Voința unanimă a partidului, a întregii națiuni: tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales secretar general al partidului. Mărturii izvorite din conștiința și inima poporului”) sau Fonoteca de aur de simbătă după-amiază, reunind sub titlul Partidul — ctitorul României socialiste „mărturii aparținînd unor personalități ale culturii și artei în care sînt celebrate izbînzile în edificarea noii societăți”. Să adăugăm celor de mai sus (amintite, de altfel, selectiv) orientarea de ansamblu a programului muzical și literar care, prin creațiile celor mai de seamă artiști contemporani, sînt încă o imagine a vibranțului mesaj patriotic ce însuflețește acum mai mult ca oricînd conștiința întregului popor.

● Greu de cuprins în citeva rînduri o asemenea amplă desfășurare de idei și atitudini consemnate de banda de magnetofon sau de pelicula cinematografică. Impresionantă este nu numai extraordinara mobilitate și promptitudine a reporterilor, comentatorilor, realizatorilor și redactorilor pre-

Poezia realității, a oamenilor și lucrurilor

FILMELE de scurt-metraj ale Studioului „Al. Sahia” în mod constant păstrează o atitudine și altitudine de bun nivel. Mereu întâlnim logodite adevărul cu frumusețea, seriozitatea cu poezia. Iată, de pildă, filmul Florică și al fiicei sale Ioana Holban, închinat copiilor noștri, film frumos comentat de Mircea Sintimbreanu. Se numește: **Oameni, hai să creștem oameni** și se petrece în marea Casă a copilului. „După starea lor civilă (spune Sintimbreanu) acești copii sînt orfani... Orfani?? Foarte greu de păstrat cuvîntul în vocabularul din această casă”. Ni-s arătați, pornind, cu brațele întinse, spre viață, „știind sigur citeva lucruri: că marea le va fi favorabilă, nava solidă și cirmaciul priceput”. Originalitatea acestui film stă, mai întâi, în felul cum șirul de imagini este articulat cu fluviul de cuvinte ale comentariului. Nu este o explicație precisă, la obiect, ca o prelegere turistică sau reportericească. Vorbitorul rostește cuvinte despre copii, despre toți copiii lumii, lucruri care li se potrivesc tuturor. Iar realizatorul cinematografic umplu pinza cu sute de delicioase mici obraze. Am zis sute, și nu a fost un superlativ stilistic. Cred că, numărînd de-a binelea, vom găsi peste o sută de expresii fizionomice nu numai încântătoare, dar și originale. Fiecare muștrăsoară este un alt portret pictat de un alt Tonitza. Iar între imaginea figurilor și vorbele comentariului nu este legătură banală dintre ilustrație și legendă, ci aceea, subtilă, între un peisaj și muzica ce-l acompaniază; legătură mai destinsă, dar, tocmai de aceea, mai neîntreruptă.

Arta comentariului cinematografic a făcut la noi mari progrese. Artă grea și acut literară, căci cere o delicată împerechere de sobrietate și lirism. În filmul **Luna, azi**, violeta poetică pe care Ion Bostan și-a ales să o descrie este Luna, vecina noastră. Bostan ne spune, cu camera și cu vorba, tot ce s-a întâmplat de la Galilei încoace, pe un ton impecabil academic, contrastînd cu minunile de basm ale faptelor filmate. Tot timpul aflăm emoționîndu-ne, și ne emoționăm învățînd. Cred că Ion Bostan era cel mai potrivit pentru această serioasă și elegantă sarcină.

Alte două filme urmează cu succes aceeași estetică a alianței de învățare și încântare: Slavomir Popovici ne vorbește despre **Semne ornamentale**, iar Paul Cojocaru ne face un film despre „arhiva de piatră a Dunării dobrogene”. Se pleacă de la porțile Deltei, de la cetatea Aegyssus, astăzi Tulcea, atestată de o inscripție funerară și de poetul Ovidiu. Se coboară apoi spre Sud întîlnind, în calea apelor, cetatea Dinogetia (lingă actuala comună Garvăn, cu impozante fortificații făcute de romani, distruse de huni, apoi refăcute sub Dioclețian și Constantin). Apoi, lingă satul Iglîța, cetatea Troenis, care ne întoarce către vremurile regelui Dromichef. Apoi, Carsius (astăzi Hirșova), apoi, lingă comuna Topalu, străbuna Capidava, adică „așezarea geto-dacică de la cotitură”, cum zice comentatorul; port de graniță al Imperiului. Apoi, ajungem la Sacidava (între satele Dunăreni și Rasova); apoi, finalmente, la magnificul Tropaeum Traiani. În toate aceste locuri, arheologii noștri au găsit nenumărate obiecte de artă și vestigii de istorie, care reconstituie îndepărtatul nostru trecut.

Vorbim de arta comentariului cinema-

tografic, arta de a descrie nu imaginea de pe pînză, ci aceea din mințea spectatorului, aceea pe care ecranul întâi o ascunde, apoi ne ajută să o găsim multiplicată pe retina gîndului. Filmul **Curajul marilor spații** e consacrat tapiseriilor de la Teatrul Național bucureștean. Succesiunea mestșugită a formelor și culorilor a fost încredințată marelui specialist al filmului de artă, lui Mirel Ilieșu. Aici, ca niciodată, se cerea acel comentariu totodată precis, inteligent și înaripat, comentariu pe care l-a făcut Dan Hăulică. Fiecare frază e o invenție de vorbă și idee. Căsătorii inedite de cuvinte, precum și potrivire neașteptată de noțiuni. Fenomen asemănător aceluia de care vorbea Fontenelle, care spune că este rimă atunci cînd „deux mots, après s'être longuement cherchés, sont étanés de se rencontrer”. Această îmbrățișare, în poezie, o dă un minimum de analogie sonoră. Aici, în rimele lui Dan Hăulică, liantul nu e sonor, ci plastic; mai precis: imaginea vizuală și gîndurile interioare declanșate de fotografia de pe ecran. Citez, la întîmplare: „...golul pe care artistul trebuie să-l nege și să-l asume totuși”. Sau: „Pe zidul clar al foaielor, tapiseriile se verifică, pipăie viscerale de umbră și iluzie ale teatrului”. Sau: „Cum să rostești vertiginosul acestei caracter, rotundul fantasmatic al Turnului, fosnind oracular?”. Ca să semnalizez diversitatea inspirației autorilor, comentatorul spune: „Tot muzeul tapiseriei, de la arta coptă la gotic și pînă la Du Buffet, își trece, fără risc, lava curios împachetată în această grindină delirantă”. Uneori, frazele lui Hăulică nu-s numai „des mots

d'auteur”. Uneori sînt prietenești, camaraderesti apărători ale unui bard nedreptățit. Astfel, Hăulică va apăra pe colegul său Philippide folosînd, pentru a doua oară, în românește cuvîntul eminescian: „iregular”. Tot în ordinea originalității lexicale, Hăulică dă veșmint românesc unui cuvînt folosit de Valéry pentru a exprima caracterul de miracol al stării poetice. Este substantivul: „demesure”. Iar Hăulică: „Severă, din insolitul acestei nemăsurii...”. Eu unul voi termina tot cu o frază de Hăulică, aceea cu care el însuși își termină comentariul: „Asemenea reușită afirmă coeziunea generoasă a unei societăți, și nu numai autoritatea unor talente. Spectacular, pariul lor victorios, curajul lor îngîndurat e test pentru un nivel de civilizație”.

Mirel Ilieșu, regizor al acestui film, a prezentat și un documentar despre **Reșița**. Titlul: **Douăzeci și șapte de ore la cald**. Personajul principal este o bucată de fier, un „lingou”, care recurge la lamînor pentru a i se face o operație de „chirurgie”. Va fi tras cînd la cald, cînd la rece; cînd la rece cînd la cald. În timp ce pe străzile Reșiței se plimbă picionii, iar în spitalele urbei se vindecă bolnavii, iar în Casa de cultură (o clădire impresionantă) tineretul de pe acolo cîntă în cor. De fapt, precum multe din peliculele realizate în Studioul „Al. Sahia”, și acest documentar e o adevărată cîntare adresată contemporaneității, poeziei oamenilor și lucrurilor de azi, din România socialistă.

D.I. Suchianu



■ În această săptămîină, în premieră, un nou film românesc: **Omul core** ne trebuie (scenariul — Ion Băieșu, regia — Manole Marcus)



FLASH-BACK

Pasiunea: filmul românesc

■ FILMUL românesc are prilejul să se privească pe sine — dată fiind parcimonioasa tălăzuire a ritmurilor editoriale — mai mult prin cronicile care aduc în prim plan premiera săptămîinală și care apoi se transformă în file de arhivă — de multe ori obiective, de și mai multe ori sentimentale. Iată de ce o privire panoramică primă dintr-o dată însemnate definiții, și iată o asemenea șansă pentru cititor, în cartea lui Florian Potra, **Profesiune: filmul**, (Editura Meridiane, 1979), adevărat caleidoscop de observații și afirmații ce se transformă într-o oglindă a ceea ce s-a făcut, se face și ar trebui făcut în cinematografia noastră. Inclinația spre sinteză este mai veche la profesorul Potra — autor și al unui studiu amplu dedicat specificului filmic național — și este nu o ambiție programatică, ci o trăsătură temperamentală. Numărîndu-se printre filmologii cu stimă pentru estetică, printre cei ce condiționează reușita operii de o minimă contingentă a realizatorului cu problemele teoretice ale filmului, autorul nostru este în același timp un investigator neastîmpărat al impactului socio-cinematografic. Dacă savurează înțelepciunea distilată de teoreticienii savanți, căutînd să o implice problemelor actualității noastre, tot el coboară în sălile de spectacol, sau urcă în cabinele de proiecție, pentru a decretă de acolo că arta filmului este o artă colectivă nu numai în sens contabilicesc, al statelor de funcțiuni și devizelor bugetare, ci în sensul înțelegerii ei unitare pe toată filiera făuririi și receptării ei, de la producător, scenarist, regizor, pînă la proiectantul unui cinema de provincie și pînă la cel mai umil spectator. Florian Potra are pasiunea ideologicului, dar în același timp pe aceea a dezbaterii organizatorice. El își extinde evantaiul dezbaterii, de pildă, de la citarea lui Gramsci, la felul cum sînt selecționați candidații la secția de regie, de la ceea ce spunea Arnheim, la situația cinecluburilor sau a cinematecii, de la ceea ce spunea el însuși, autorul, cîndva, la observațiile sale ulterioare pe marginea acestei opinii mai vechi. Partea cea mai substanțială este cea din mijloc, în care sînt dezbătute problemele creatorilor: de la scenariu la ecranizare, film istoric sau de actualitate. Potra nu se teme, ca mulți alții, să întocmească generații și clasamente, statistici și cronologii, să tragă din ele concluzii și să avanseze pe baza acestora propuneri organizatorice, tocmai pentru că are această încredere neclintită în organicitatea și unitatea cinematografului, în legătura genetică existentă între toate nenumăratele și atît de diversele sale celule estetice și lucrative.

Profesiune: filmul este cea mai pasionată profesiune de credință în film a lui Florian Potra.

Romulus Rusan

zenți pretutindeni, în In-sula mare a Brăilei și în nordicul Maramureș, în laboratoarele de cercetare, la Salonul național de invenții, în uzine și în gospodăriile agricole, în mine, școli și în camerele de lucru ale scriitorilor, pe șantiere și în atelierelor pictorilor. Impresionant apare, mai ales, chipul României de azi, prin minunatele ei realizări și prin minunata ei oameni. Mulți dintre ei foarte tineri (într-o foarte modernă instituție, media de vîrstă era în jur de 25 de ani), nu puțini, însă, ajunși la vîrstă maturității. Toți înconjurați de semnele indiscutabile ale unei vieți în care noul și bunăstarea sînt note definitorii, toți numărîndu-și cu naturalele succesele în milioane de lei, în mii de invenții și brevete, în sute de mil de tone. Oameni cu privirea deschisă și curajoasă, cu un fel de a vorbi (și, ca atare, de a gîndi) exemplar prin autenticitate și cinste, oameni care ne spun nouă, tuturor, cu franchețe ce au vrut să facă, ce fac și ce au de gînd să facă în continuare, oameni al căror viitor le aparține în întregime și acest sentiment plener al proprietății asupra

timpului le dă, desigur, și acel optimism convingător și constructiv ce învâluie cuvintele, planurile, retrospectivile. Oameni ce înțeleg să facă din lupta pentru o nouă calitate a vieții, pentru un nou, înalt, nivel de civilizație și cultură sensul major al propriului destin și, prin aceasta, al destinului întregii țări. Într-un recent reportaj, un contemporan al nostru aducea „o laudă drumului drept”. Și ce poate fi mai nobil decît un popor ce gîndește astfel trecerea sa prin istorie, rămînerea sa în istorie, apărînd, cu demnitate, strălucitoarele idealuri de adevăr, bine, progres, libertate, pace.

● Din programul de astăzi al micului ecran: la 18,30, **Revista social-politică**, iar la 20,15, **Omagiu**, spectacol dedicat Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român, realizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Consiliul Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România și Consiliul Național al Organizației Pionierilor, în colaborare cu Radioteleviziunea română.

Ioana Mălin

SECVENȚA

■ Istoria celei de a șaptea arte își fixează operele-reper, preluînd și modelînd analizele sau impresii ivite chiar în epoca primei lor apariții pe ecran. Metaforele definind un film, odată formulate, revin, circulă ori sînt citate pretutindeni. Rară e intrarea în conul de lumină a unui cineast neremarcat la timp, dificilă e întîlnirea — peste ani — cu marele public a unei pelicule rămășă necunoscută. Condiții deosebite, favorizante improspătării și aprofundării interpretărilor estetice, se creează doar pentru fiecare școală națională cinematografică în parte, aflată mereu față în față cu specialiștii săi. Ciclurile dedicate constant de Cinematecă, realizărilor de ieri și de azi, din studiourile noastre, dar mai ales, în această perioadă de sărbătorec bilanț al întregii țări, programarea în sălile obișnuite ca și în cluburile marilor întreprinderi industriale din București a unui impresionant număr de filme românești — produse în ultimul deceniu — amplifică firesc, pe de o parte, ecoul lor în conștiința spectatorilor, iar pe de altă parte deschide și impune noi pagini de exegeză critică. E un fenomen dinamic și necesar devenirii cinematografului noastre, pe care se cuvine să-l fructificăm pe deplin.

L. a.

TELECINEMA

● EXISTĂ — îmi spune filmul lui Gubenko, văzut miercură trecută —, există un mod de a trăi prin memorie. Ba chiar — mi s-a părut mie că începe să mă neliniștească filmul — există, poate exista un moment cînd nu-ți mai rămîne să trăiești, în fond, decît prin memorie.

Amintirea unui timp în care, oricît de ciudat ar părea, oricît de copil ai fi, educația ta este și una sentimentală.

Apoi, amintirea aceluiași timp în care mai înțelegi, tot oricît de copil ai fi, că nu are sens să refuzi patetismul, dar înțelegi mai ales, cu atîta putere de înțelegere cîtă ai, de fapt mai mult printr-o intuiție, printr-un instinct misterios, că, uneori, patetismul poate fi o formă a răbdării. Nu neapărat calculată, cît înțeleasă ca o șansă pe care ai puterea — mai bine spus ar trebui să ai puterea — să ți-o dai singur.

Amintirea unui timp în care, tot copil fiind de felul tău, descoperi, nu fără uimire, nu fără o

mişcare interioară ce te va marca, probabil, că un om poate începe să plîngă în fața ta și din cauza ta.

Amintirea unui timp de-a lungul căruia ai umbat încercînd (prozaic!) să te lămurești cu tine

insuși, chiar dacă ești un copil.

Amintirea a tot ceea ce era în viața ta de copil, a tot ce ar fi putut fi, dar mai ales, e ciudat, amintirea a ceea ce va fi...

Cunosc oameni care trăiesc din memorie, cunosc oameni ale căror monolo-

guri nu sînt decît o uriașă, neconținută amintire. Îi înțeleg, nu am cum să nu îi înțeleg, nu o dată aș vrea să intru în dialog cu ei, pentru că am și eu memoria mea.

Filmul acesta m-a învățat, ca pe orice copil ce și sînt, că lucrurile ar putea fi foarte simple, dar nu sînt întotdeauna. Lecție „umilă”, de primele clase, însă necesară oricărei minți care vrea să-și păstreze luciditatea indiferent de vîrstă.

Cinematograf „subțire”, cum nu se găsește pe toate drumurile. Filmul mi se părea ca un (o) prieten(ă), ca un aproape în stare — psiholog bles-temat! — a-ți spune despre tine lucruri în care nu te-ai gîndit, în stare — amical... — să-ți așeze o oglindă în față, în stare chiar a înțelege prin vulnerabilitate exact ceea ce trebuie înțeles...

Inchei, nu fără senzația că nu am spus totul.

Aurel Bădescu

Plastică

Congresul devenirii noastre

MARCIND prin semnificațiile sale profunde, de conținut, unul din cele mai spectaculoase și complexe momente ale istoriei României socialiste. **Congresul al XII-lea al partidului** este, în fapt, congresul întregului nostru popor, pentru că ne implică pe noi toți, ca națiune, ca structură socială vie, dinamică și independentă, pentru că reprezintă în esență programul devenirii noastre.

Acesta ar fi unghiul cel mai larg, mai corect și mai creator din care trebuie privit evenimentul apropiat și consecințele sale, solicitând din partea fiecăruia o clară și responsabilă însușire și valorificare a ideilor programatice conținute în documentele ce preced momentele marilor decizii. Liniile directoare jalonează cu claritate sensul dezvoltării pe toate planurile, pornind de la realitatea generală, a contextului mondial, și de la cea particulară, proprie societății noastre și stadiului actual al civilizației socialiste. Cifrele, datele, propunerile, direcțiile principale izvorăsc din și invită la **deplina luciditate**, caracteristică pentru gândirea teoretică și practica partidului, reclamând o abordare din aceeași perspectivă și, mai ales, conștiința acută și formă a necesității realizării țelurilor alese. De aceea, în spatele tuturor ideilor cu valoare de ansamblu trebuie să descifrăm și să analizăm elementele de detaliu, componentele esențiale ale unei realități ample, în care fiecare din noi este chemat să-și aducă o contribuție concretă, eficientă, creatoare în sensul superior al noțiunii. În spatele fiecărei cifre sau indicații directoare trebuie să vedem oa-

menii, să ne vedem pe noi, chemați să împlinim programul nostru, pentru viitorul societății românești în ansamblul ei, pe toate coordonatele unei dezvoltări armonioase. Pentru că, studiate atent și articulate într-o imagine-sinteză semnificativă, problemele ce compun actualitatea noastră și, deci, obiectivele congresului, dezvăluie prezența tutelară a ideii de armonie. Adică, acea relație dialectică între toate fenomenele existenței concrete prin care se stabilește un organic raport de reciprocitate, de interdependență dinamică, între sfera civilizației materiale și cea a civilizației spirituale.

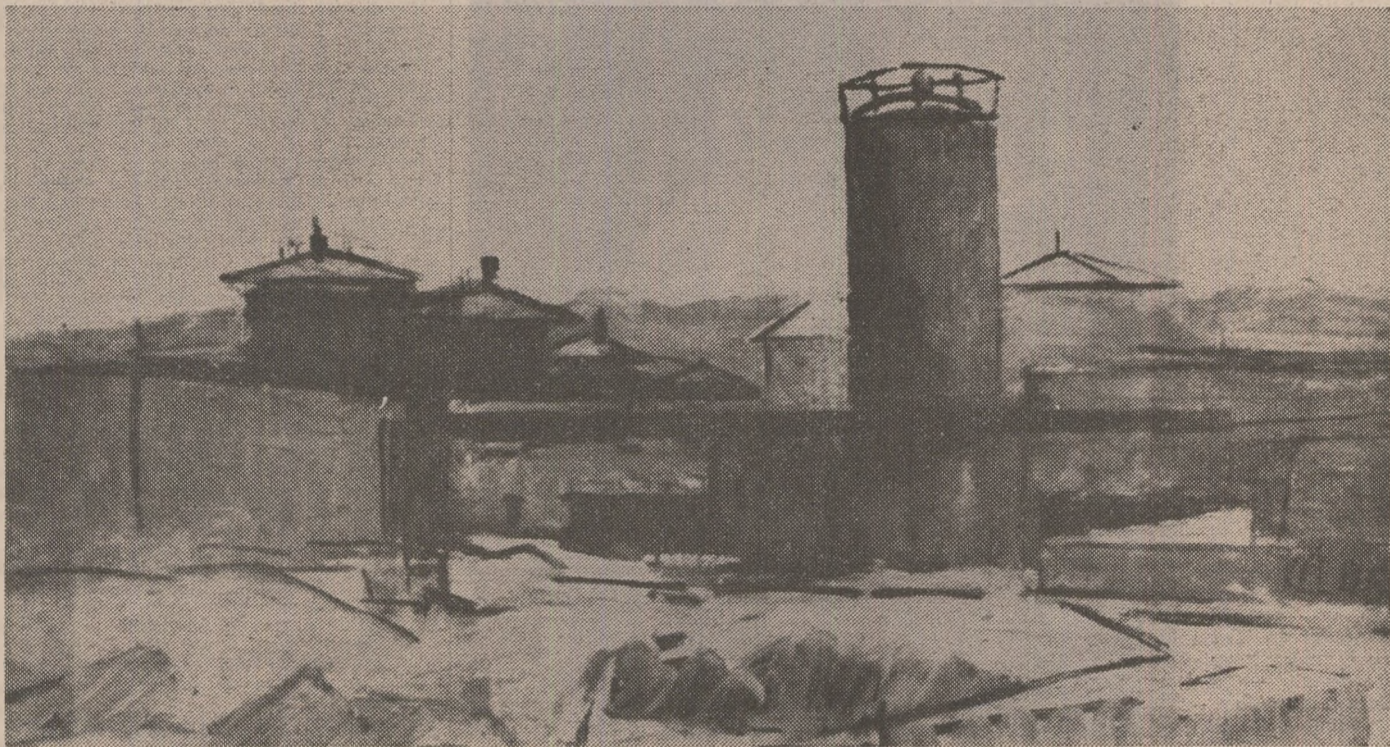
Din această perspectivă obiectivă, oferită de însăși structura determinantă a ideologiei ca ansamblu al ideilor ce animă societatea noastră după sistemul logic al materialismului dialectic și istoric, contribuția de până acum a spiritualității românești și perspectivele ei se detașează ca o dimensiune distinct și clar formulată. Analiza retrospectivă, însumind succese și experiențe adeseori încordate pentru cultura noastră, impune realitatea unor mutații spectaculoase în acest domeniu al vieții sociale, cu multiple și nuanțate implicații în educarea și formarea conștiinței. Realitatea unei noi structuri culturale, cu particularități grefate pe datele umanismului trecut din sfera idealului latent în cea a concretei, operante și în continuă căutare a propriei condiții, e mai adecvată programului nostru socialist, se detașează cu autoritatea fenomenului viu, ineluctabil. Confruntarea pozițiilor creatoare și cu finalitate constructivă, din perspectiva ideologiei specifice și a necesităților societății a dus

la stabilirea unui climat cultural aparte și la definirea unui sistem al valorilor de o sesizantă particularitate. Atmosfera care, pornind de la fenomenele realității și de la sensul lor profund, relevind o nouă perspectivă istorică, a reușit să decanteze și să impună atât atitudinii, direcții, premise și modalități expresive, cât și o nouă orientare de ansamblu, incitantă prin multitudinea unghiurilor oferite, în care fiecare teritoriu al culturii ca sferă generală de activitate și acțiune își afirmă personalitatea și specificitatea.

IN ACEST context spiritual, ajuns în punctul unei maturități umaniste, politice, etice și estetice ce se datorțește acumulărilor de până acum, artele vizuale, cu toate componentele tradiționale sau recente, ocupă un loc meritat prin întreaga lor istorie ca formă de conștiință, cunoaștere și comunicare, asumându-și simultan funcții și responsabilități calitativ noi, reclamate de relația activă cu societatea. Arta în acțiune, din perspectiva unui program larg, generos și nuanțat a devenit o realitate. Ea se descifrează la tot pasul, în realizările spectaculoase de până acum, concretizate în lucrările de pictură, sculptură, grafică, artă monumentală și decorativă, dar și în esența existenței sociale care a făcut din frumos noțiune cu accepțiune mai largă și cu implicații mai vaste decât până acum, principiul detectabil al civilizației noastre socialiste. Ar fi, poate, locul să analizăm calitatea și valoarea concretă, dar și simbolică, a răspunsului dat de artiștii ridicați la treapta

superioară a creatorului-cetățean, solicitărilor întregii societăți contemporane românești, chemării partidului de a defini o artă nouă, cu un conținut de idei și o expresivitate pe măsura realităților ce dinamizează evoluția civilizației socialiste. Am găsi astfel o varietate de formulări artistice cu valoare de semne ale epocii pe care o traversăm, dându-i profil specific, o multitudine de opere, în cele mai diferite domenii ale artelor plastice, purtând nu numai amprenta definitorie a talentului ce pare a fi un dat natural al oamenilor de pe acest pământ, ci și un mesaj complex, umanist și politic, emis din perspectiva oferită de civilizația socialistă. Locul și menirea artistului apar astfel cu deplină claritate, statutul său social impune realitatea necesității sale în cetate, dar și reciproca acestei axiome, potrivit căreia obligațiile sale se detașează cu limpezime din aceeași perspectivă a implicării în procesul de edificare a României noi. Acest proces dialectic de interdependență creatoare, fertilită, între societate și creație artistică este, în fond, sursa și explicația dezvoltării cantitative și calitative a fenomenului artistic contemporan la parametri cindva socotiți ideali.

Dar tot în interiorul acestei realități evidente, clar conturată în datele specifice în anii ce au trecut, se află și punctul de plecare pentru tot ceea ce, amplificând date concrete și îmbogățind spectaculos sensul noțiunii de dezvoltare, apropiatul congres postulează ca obiectiv al devenirii noastre pe toate planurile și, implicit, pe cel al culturii și artei. O civilizație ajunsă la punctul saltului calitativ apropiat și mai ales posibil, competitivă sub raportul producției de bunuri materiale este, fără îndoială, și o civilizație a marilor împliniri spirituale, o civilizație ce poate și trebuie să marcheze prin artă drumul său în istorie. De aici desprindem sensul ascendent al creației artistice, în totalitatea sa complexă și nuanțată. Aici găsim datele ce oferă garanția că ne aflăm în fața unei noi etape, în care artistul-cetățean va fi chemat să contribuie la definirea unui moment fără precedent și să servească exemplar, având toate condițiile create, societatea ajunsă într-un punct superior al dezvoltării sale. În **Directivile Congresului al XII-lea** și prin ele, ca și în realitatea potențialului creator de care dispune țara noastră, se află nu numai perspectivele dezvoltării viitoare ci și certitudinea unor mutații petrecute la nivelul esenței fenomenelor, din unghiul celui dialog deschis și fertil al tuturor valorilor. Pentru că, propunând nu numai edificarea unei societăți exemplare ci și pe cea a unui nou model uman, congresul înfăptuiește un real act de creație, în interiorul căruia artei îi revine, incontestabil, un rol aparte și o responsabilitate uriașă. Obligații la care, acum, ca în toate momentele mari ale istoriei noastre, împreună cu toți oamenii acestui pământ, artiștii se gândesc cu aceeași luciditate comunistă prin care idealul se transformă în realitate, proiectul în acțiune, contribuind la împlinirea celor mai înalte dorințe, născute din aspirațiile societății noastre și menite să o ridice la treapta unei civilizații fără precedent.



AL. CIUCURENCU : Peisaj industrial

Virgil Mocanu

Muzică

Cîntecul politic

AȘTEPTAT cu interes și pregătit cu atenție, Festivalul cîntecului politic de anul acesta, aflat la a III-a ediție, s-a desfășurat sub semnul omagiului tineretului nostru față de Partid, față de eforturile întregului popor de a-și asigura cele mai bune condiții de muncă și învățură. Astfel stînd lucrurile, la cele trei secții ale festivalului — reunind producții corale, muzică folk și muzică ușoară — au fost selecționate, pentru etapa finală, 45 lucrări, dintre care juriul a premiat 14. Să remarcăm faptul că, anul acesta, juriul a avut în structura sa membri de mare reputație profesională, ca maestrul Wilhelm Berger, Liviu Comes și Dumitru Botez, care au asigurat un înalt nivel desfășurării lucrărilor și luării deciziilor. Președinte a fost muzicologul Petre Brîncuși. Printre cîntecce pe care le-am ascultat, pe parcursul celor trei concerte, au predominat muzicile avîntate, tinerești, de cele mai multe ori desfășurîndu-se în ritm de marș, intenționînd, ca tematică, reliefarea omagiului cald, cuceritor, plin de convingere. Ca limbaj, aceste lucrări s-au desfășurat simplu, chiar diatonic, cu fraze simetrice, apelînd frecvent la intonații folclorice. N-au lipsit accentele ritmice specifice,

antrenul atât de caracteristic pieselor adresate tineretului.

Concertul cu lucrările laureate a fost deschis, în chip semnificativ, cu două lucrări corale premiate la edițiile precedente ale concursului: **Uteciștii** de Radu Șerban și **Tinerete, hai pe șantiere** de Gh. Bazavan, ambelor bucurîndu-se de largă adăziune a formațiilor corale de tineret. Celelalte coruri, care au urmat, au dovedit că ediția de anul acesta a fost mai cuprinzătoare stilistic, adunînd o bogată recoltă de partituri în care dinamismul mobilizator este îmbrăcat în haine armonice și chiar polifonice, neocolîndu-se melodicile atractive, atingîndu-se chiar contururi imnace. Astfel, în **partid ne e țaria** de Gh. Bazavan, **Noi, tineretul țării** de Gh. Cojocaru, **Studentie, zbor inaripat** de Iovan Miclea, **Pentru o lume mai bună și mai dreaptă** de Adalbert Winkler, **Sub al muncii steag** de Radu Șerban și **Trăim un vis de aur** de Nicolae Costin, corurile premiate, constituie declarații patriotice pline de substanță muzicală atrăgătoare.

Rostirea adevărurilor cuprinse în materia lirică a poemelor ce stau la baza acestor muzici — poeme care sînt, la rîndul lor, pline de atractivitate — conține în

ea căldura vibrantă, optimistă, ce caracterizează munca și viața tineretului nostru. Am fi dorit ca, alături de aceste producții, să existe printre cele premiate și câteva partituri elaborate într-un autentic spirit coral, à cappella, lucrări ce fac obiectul preocupărilor și mai ales al educației formațiilor corale de tineret, chiar în primele momente ale existenței acestora. De asemenea, printre autori era necesar să se afle și nume necunoscute, de tineri creatori, pe care acest festival să-i lanseze. Pe lângă lucrările premiate, să amintim, datorită interesului stîrnit, și: **Numele patriei** de Irina Odăgescu-Tutuianu, **Plai de pace, plai de dor** de Vasile Timiș și **Sintem o țară, un șantiere** de Valențiu Grigorescu.

Formațiile care și-au adus aportul în cadrul concertelor corale, Corul mixt și Corul de cameră „Preludiu” al U.T.C., conduse de Voicu Enăchescu, Corul Liceului de artă „George Enescu”, dirijat de Florica Avramescu și Nicolae Niculescu, Corul „Song”, condus de Ion Luchian Mihalea, Corul Liceului „Mihai Viteazul”, dirijat de Valeria Nica-Chiriță, și Corul Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, condus de Iovan Miclea, compania de Orchestra de Studio a Radioteleviziunii, condusă de Carol Litvin, au făcut un adevărat tur de forță.

Acreditată ca secție specială a festivalului, muzica folk nu a reușit să atragă atenția, cum era în intenția organizatorilor. **Sevele țării, tinerii sînt** de Liviu Tudan, partitură premiată, a demonstrat unele posibilități ale genului. Melosul acestei lucrări, cald, cuceritor s-a constituit într-o adevărată reușită.

Lucrările semnate de Marcel Dragomir, Jolt Kerestely și Ion Cristinoiu, premiate la secția muzicii ușoare, au constituit lot atîtea melodii inspirate, cîntînd mindria patriotică, în modalități moderne sau cu

inserții de muzică în diferite stiluri. Dintre celelalte piese ascultate, regretăm că nu au fost premiate **Pe poteci de Carpați** de Florentin Delmar, **Anii noștri tineri** de Gelu Solomonescu, **Ora dimineții** de Laurențiu Profeta și **Am învățat pe șantiere** de Valeria Dogaru. Partitura semnată de Laurențiu Profeta, desfășurîndu-se într-un cadru armonios, aducea cîteva soluții noi în muzicalizarea textului și în articularea formei muzicale, iar cea semnată de Gelu Solomonescu se distinge printr-o melodică cuceritoare, fiind și orchestrată cu finețe.

Ca de obicei, Orchestra Radioteleviziunii, condusă de Sile Dinicu, a asigurat susținerea orchestrală pe tot parcursul festivalului. Am remarcat, și de această dată, veritabila marcă a ansamblului, instruit cu multă profesionalitate de către Sile Dinicu, muzician la care apreciem întotdeauna contribuția personală, substanțială la dezvoltarea și modernizarea genului. Printre soliștii concertelor, i-am regăsit pe Margareta Pislaru, Doina Limbășanu, Aurelian Andreescu, Grupul „Choralis”, Grupul 5 T, apreciați interpreți ai genului, care au căutat să prezinte, în cele mai bune condiții, intențiile compozitorilor cu care colaborează.

În încheierea festivalului au fost prezentate lucrările **Vrem să clădim o lume fără întuneric** de George Grigoriu, **La Congres de Vasile Spătărelu și Te vom urma, Partid iubit** de Radu Paladi, demonstrînd, o dată în plus, largile disponibilități ale cîntecului pentru tineret, atrăgînd însă și atenția asupra sarcinilor deosebite care stau în fața creatorilor noștri, privind dezvoltarea, amplificarea acestora ca mijloace eficiente de educație și cultură.

Anton Dogaru



Al XII-lea Congres al P.C.R.

O revoluție a condiției umane

UN SEMN de maturitate și tărie morală pentru o societate este capacitatea de a-și privi și proiecta cu încredere viitorul, de a-l construi (ținând seama de exigențele revoluției științifico-tehnice dar și de cele ale unei revoluții umaniste. O istorie a României postbelice și a Partidului Comunist Român va trebui să marcheze ca o etapă distinctă aceea care începe cu Congresul al IX-lea și care se caracterizează în principal prin elaborarea unor strategii ale dezvoltării ce armonizează valorile științificului și tehnicului cu cele ale umanismului, valorile patriotice ale tradiției cu cele ale modernizării, valorile naționale cu cele universale progresiste ale culturii, cerințele cunoașterii științifice cu cele ale conștiinței morale: „Cele mai mari realizări în dezvoltarea României pe calea socialismului în afirmarea sa liberă și demnă în rindul națiunilor lumii au fost dobândite în perioada inaugurată la Congresul al IX-lea — cea mai fertilă și bogată în împliniri din întreaga istorie a țării și care este legată nemijlocit de activitatea neobosită desfășurată cu profundă pasiune revoluționară și înaltă răspundere pentru destinele patriei de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ce a imprimat un puternic suflu înnoitor, dinamic, o profundă eferveșcență creatoare vieții economice, sociale și politice din țara noastră” (Directivile Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cinci ani 1981—1985 și orientările de perspectivă până în 1990).

În acești ultimi 15 ani, Congresele și Conferințele naționale ale partidului au constituit prilejuri de bilanț și analiză a drumului parcurs, a rezultatelor obținute, dar mai ales de dezbateră a căilor și metodelor dezvoltării viitoare culminând cu acea cartă fundamentală a partidului și a poporului român — Programul Partidului, strălucită sinteză de gândire creatoare, cetezătoare și departe-văzătoare. Directivile Congresului al XII-lea al P.C.R. precum și celelalte documente-program supuse discuției la cel mai înalt Forum al comunistilor români reprezintă un moment decisiv în infaptuirea obiectivelor Programului, aruncând noi fascicule de lumină pe cerul patriei, ducând deopotrivă la o densificare a mediului tehnic al civilizației precum și a mediului axiologic al culturii. Aceste documente sintetizează prospectiv imaginea viitoare a României socialiste, configurează o etapă hotărâtoare în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și a premiselor trecerii la comunism; este, totodată, o etapă superioară în realizarea idealului comunist al omului, în revoluționarea structurilor materiale și spirituale ale condiției umane.

Omul comunist sau homo humanus

UMANISMUL reprezintă o caracteristică fundamentală a politicii partidului, a tuturor documentelor dezbătute; umanismul ca sinteză de gând și faptă, de gândire și acțiune revoluționară. A face din om valoare supremă, obiectiv-programatic fundamental, înseamnă a subordona în chip conștient întreaga dezvoltare economică, socială și culturală binelui și fericirii omului, creării condițiilor optime pentru ca fiecare om al muncii să devină o personalitate activă, să-și valorifice aptitudinile, talentele, potențialul de creativitate de care dispune. În concepția și practica revoluționară a partidului nostru, umanismul vizează nu numai creșterea sistematică a nivelului de trai, dar mai ales formarea omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, făurirea unui nou tip de civilizație, o calitate superioară a vieții.

Este semnificativ faptul că unul din documentele Congresului al XII-lea, consacrat în întregime creșterii nivelului de trai în perioada 1981—1985, are în vedere, în esență, nu doar creșterea cantitativă și calitativă a consumului, ci mai ales ridicarea continuă a calității vieții, ceea ce înseamnă mutații structurale în condiția reală-materială și spirituală a omului.

Respectul pentru noblețea umană ca potențial de gândire și simțire a constituit în toată istoria trecută a civilizației un deziderat utopic, un vis; și el devine realitate socială, principiu de atitudine etică și de politică concretă abia în socialism, unde omul — nu omul în general, ci omul concret, muncitor cu mîntea și brațele, omul ca erou civilizator multiplicat în proporții de masă — este realmente valoare supremă, iar respectul pentru noblețea umană devine un criteriu al umanismului în acțiune sau funcțional.

Ideea că respectul pentru noblețea omului și valorizarea activă a potențialului naturii umane devine, în socialism, politică de stat și de partid este admirabil exprimată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul Educației Politice și al Culturii Socialiste: „În esență, noi, comunistii, ne propunem, de fapt, să venim — dacă se poate spune astfel — în sprijinul naturii care a sintetizat în om forma superioară de organizare a materiei acționând prin toate mijloacele pentru stimularea însușirilor celor mai nobile ale acestuia, pentru dezvoltarea sensibilității sale, a voinței și dorinței de autodepășire, pentru amplificarea continuă a cunoașterii sale, pentru împlinirea visurilor sale celor mai cetezătoare de progres, dreptate și fericire. Înțelegînd și stăpînînd legile naturii, acționăm, totodată, pentru a le pune în serviciul omului — adică a tot

ceea ce a creat mai bun natura. Noi ne propunem acum să perfecționăm produsul cel mai înalt al naturii — omul, creator a tot ce există în societate”.

Unele progrese morale au loc și în capitalism, dar dezvoltarea conștiinței morale este condiționată acum de natura duală a modului de producție capitalist: pe de o parte, o economie pe bază de profit, în care antagonismul intereselor de clasă, dinamica concurențială, legea de junglă a izbinzii celui mai tare, adică mai bogat și mai lipsit de scrupule, dă naștere acelor abecții morale ce au prilejuit unora dintre cei mai mari scriitori adevărate capodopere literare: pe de altă parte, modul de producție capitalist aduce totuși un grad mai înalt de libertate, fie și formal-juridică, în raport cu orînduirea feudală; se constituie prima clasă exploatată din istorie, ce poate beneficia de această libertate și dobîndi conștiința de sine — ceea ce generează nu numai reacții de revoltă, de negare prin luptă a rînduicilor existente, dar și posibilitatea unei alternative pozitive, a anticipării și proiectării unei noi societăți pe baze științifice. Și astfel se ivește un fenomen oarecum paradoxal: tot ce este omenic și moralitate superioară în societatea capitalistă, tot ce este măreție în ordinea valorilor morale ale acestei societăți se naște nu din funcționarea ireproșabilă a sistemului sau din adaptarea totală la exigențele sale economice și social-politice, ci din opoziție și revoltă, din lupta revoluționară contra sistemului, cu o deschidere tot mai clară spre viitor. Cu alte cuvinte, conștiința politică și morală înaintată se referă la prezent doar în mod critic, negîndu-l, iar la viitorul societate socialistă în sens pozitiv, anticipativ și proiectiv.

Un umanism care gîndește și realizează humanitas, adică homo humanus nu poate fi decît umanismul comunist. Un atare umanism reclamă așadar o revoluție a condiției umane. Ceea ce presupune, înainte de toate, depășirea radicală a gravelor inegalități, a marilor discrepanțe între progresele spectaculare ale civilizației lucrurilor și ceea ce s-ar putea numi subdezvoltarea conștiinței și culturii morale.

Omul ca scop și adevărată bogăție umană

ÎN Cuvîntarea la Conferința organizației de partid a Municipiului București, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază din nou o caracteristică de esență și permanență a politicii partidului și statului nostru: „De asemenea, este necesar să se acorde mai multă atenție activității politico-educative de formare a omului nou. Această activitate trebuie să stea în centrul preocupărilor organizațiilor noastre de partid, a organismelor de educație și cultură”.

În comunism se schimbă radical raporturile de valoare între om, producție și avuție socială, într-un sens ce corespunde cu însuși statutul ontologic al omului, cu demnitatea lui axiologică, care cer ca omul să fie „concepțit întotdeauna ca fiind scopul producției”, punct de vedere pe care Marx îl apreciază ca sublim și în opoziție cu lumea modernă „în care producția e prezentată ca fiind scopul omului și bogăția ca fiind scopul producției”. Marx se întreabă mai departe: „Dar ce este bogăția — atunci cînd se înlătură forma ei burgheză — decît caracterul universal al nevoilor, bucuriilor, forțelor productive ale indivizilor? Deplinătatea dominației umane asupra forțelor naturale, acelea ale așa-numitei naturi precum și acelea ale propriei lui naturi? Apariția deplină a potențialităților lui”. (Bazele criticii economiei politice, Editura politică, 1972).

Marx numea societatea socialistă fără clase „umanitatea socială” sau „societatea umană” în care producătorii uniți își produc conștient propria lor lume și propria lor formă de viață, se creează pe ei înșiși, ca ființe umane. Bogăția nu mai este apreciată după criteriile profitului, al egoismului și inegalității, ca un factor de dominație și instrăinare, ci ca expresie deplină a potențialității umane și, tocmă de aceea, mărturie a universalității unor forțe productive ale omului, ale nevoilor

și bucuriilor sale. Atunci cînd munca este cu adevărat liberă — autorealizare a individului — omul nu mai poate fi sclavul nici al obiectelor muncii, nici al propriilor sale nevoi.

Bogăția umană este emancipată de instinctul de posesiune și e corelată cu o scară de valori care neagă fetișismul tehnic, întrînarea economică și morală și se bazează pe unitatea de semnificații a spațiului axiologic uman.

În socialism se statornicește și se afirmă caracterul social al muncii și nevoilor umane. Munca a avut întotdeauna caracter social, dar acesta se constituia oarecum exterior și spontan, ca un factor necesar dar alienant al producției. În socialism, socialitatea muncii presupune participarea conștientă, cooperarea și solidarizarea unor indivizi autonomi, subiectul muncii fiind producătorul liber. Și astfel, socialitatea și obiectivitatea reprezintă expresia autentică a unei subiectivități, a unui bogat patrimoniu de potențialitate creatoare.

Omul mutilat sufletește prin acțiunea dezumanizantă a relațiilor de exploatare și de producție socială. În producția individualitate, nici un adevărat om social deoarece omul se cunoaște și se valorizează pe sine numai în măsura în care îi cunoaște pe ceilalți, se integrează în lume — o lume care să nu-i fie străină, ostilă, o lume formată din oameni-personalitate și nu din oameni-standard.

O direcție a progresului istoric este aceea a universalizării formelor de muncă și de producție socială. În producția modernă, omul a început să aibă o „existență mondială istorică în locul uneia locale” (K. Marx) iar omenirea devine un lot unic și independent. Dar acest proces de universalizare merge mîna în mîna cu unul de atomizare a individului producător. Abia socialismul imbină latura obiectivă și cea subiectivă și face din universalizare deopotrivă un proces de umanizare — nu numai a naturii dar și a societății și omului. Omul total, ca subiect istoric liber și ca putere universală, este omul ce-și însușește natura umanizată într-un chip universal. Un asemenea om, mai exact un asemenea model uman, ar fi cu neputință într-o societate și într-o etapă istorică în care stăpînirea și umanizarea naturii nu ar fi însoțită de umanizarea omului, de controlul asupra societății și dezvoltarea armonioasă, echilibrată a acesteia.

Prin ideea omului total, Marx a anticipat posibilitatea unei transformări structurale a societății, făcînd posibilă munca nealienată și o armonie nouă între indivizi și societate, crearea omului ca o adevărată „ființă a speciei”. Istoria umanizării omului prin munca lui este istoria începutului eliberării sale: se eliberează mai întii de natură dar devine sclavul sistemului social-economic. Pentru a se elibera cu adevărat trebuie să depășească un atare sistem alienant și alienant și să-l înlocuiască printr-o nouă organizare a producției, corespunzătoare adevăratei sale naturi umane, neperversitate sau mai exact regenerată din datele ei cele mai pure. Aceasta înseamnă, între altele, nu numai depășirea izolării atomare a indivizilor dar și o asemenea transformare a fiecărui individ, ca om total, încît acesta să poată depăși radical unilateralitatea specialistului îngust (nu și a nevoii de specializare), să poată îndeplini, datorită unei dezvoltări multilaterale, funcții sociale diferențiate. Variația muncii și mobilitatea socială a producătorului, la care se referea Marx în Capitalul, abia acum devine o lege a producției sociale, ceea ce face din sistemul tehnologic nu numai un teritoriu al măiestriei tehnice în sens tradițional, dar, deopotrivă, expresie nouă a unor exigențe artistice și științifice. Marx vorbea în Bazele criticii economiei politice despre „O muncă cu adevărat liberă, de pildă cea a compozitorului” care „este foarte grea și cere efort maxim” — ceea ce trebuie înțeles, firește, nu ca un epuizant și destructiv efort fizic, ci ca tensiune creatoare la cote superioare. Or, tocmai asemenea tensiuni pe care le reclamă munca artistică și cea științifică devin în comunism modele generalizate și generatoare de plăceri și bucurii spirituale. De unde rezultă că întreaga activitate călăuzită deopotrivă de criteriile științifice și artistice contribuie la raționalizarea și umanizarea mediului existențial, natural

și social, la umanizarea și spiritualizarea lumii sufletești a individului, a facultăților intelectuale, a „simțurilor omului social.”

Caracterul științific al muncii și umanizarea trebuințelor

PROGRAMUL-DIRECTIVĂ al Congresului al XII-lea de creștere a nivelului de trai „situează în centrul atenției, în continuare, omul cu nevoile sale, satisfacerea în cit mai bune condiții a cerințelor tuturor membrilor societății noastre, în concordanță cu un consum fundamentat științific.”

Noul conținut al socialității muncii și al vieții omului în genere decurge din faptul că sistemul comunist este prima „asociație liberă a producătorilor” — după expresia lui Marx — capabilă să realizeze desăvîrșirea procesului de umanizare ce începe prin transformarea conștiinței a naturii și continuă prin controlul propriilor forme de organizare socială. Producătorii asociați nu mai sînt dominați de stihia unor forțe sociale orbe, imprevizibile și incontrolabile și de aceea produsele muncii au un caracter nemijlocit social și uman, nu mai pot fi fetișizate, transformate în instrumente de instrăinare și dominație, dar aceasta nu înseamnă dispariția oricăror probleme, contradicții, dificultăți; nici cunoașterea, nici (cu atât mai mult) stăpînirea și controlul condițiilor naturale și sociale ale muncii nu sînt absolute. Dar toate acestea sînt acum de natura duală, limitată și nelimitată, a omului, de caracterul inepuizabil al realității, cunoașterii și practicii, și nu de caracterul stihial și antiuman al modului de producție. Asociația liberă a producătorilor este prima societate ce corespunde intru totul dinamismului naturii umane, permițînd manifestarea nestingherită a unei nevoi profund omeneste — nevoia de a-și exprima laculățile sale în armonie cu lumea și nu de a folosi lumea ca un mijloc pentru satisfacerea propriilor necesități.

Concepția marxistă pune accentul pe caracterul istoric al omului, al muncii și nevoilor sale. Dezvoltarea forțelor de producție a creat și va crea mereu noi și noi mijloace de a le satisface.

Din cele spuse rezultă o altă caracteristică a procesului analizat: caracterul științific al muncii, al producției nu numai la nivelul fiecărei întreprinderi sau unități economice, ci la scară macrosocială, la nivel național, întemeierea științifică a nevoilor și a satisfacerii lor. Aceasta nu numai că nu contravine, ci reclamă o planificare democratică, participarea conștientă și democratică a maselor la organizarea și conducerea vieții economice, a treburilor publice.

Programul P.C.R., adoptat la Congresul al XI-lea, aduce o dezvoltare originală a teoriei socialismului științific și în această problemă. Pornind de la premisa marxistă clasică, potrivit căreia un nivel înalt al dezvoltării forțelor de producție va face posibilă trecerea la principiul comunist al repartiției — ceea ce presupune „un larg orizont de pregătire, calificare și cunoștințe a tuturor membrilor societății dezvoltate conștiinței sociale, precum și un grad ridicat de mecanizare și automatizare a proceselor de producție”... reducerea timpului de lucru și deci organizarea judicioasă a timpului liber sport, apropierea treptată dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre sat și oraș etc. Programul precizează, în ceea ce privește cunoașterea științifică a nevoilor și cerințelor sociale, utilizarea cit mai rațională a valorilor create.

Într-o ierarhie comunistă a nevoilor și trebuințelor, pe primul plan se situează nevoile spirituale și, mai presus de toate, nevoia autentică umană de altul, eliminînd treptat nevoile inumane, inrobitoare. Istoria societății moderne ne-a obișnuit pînă în prezent cu statistici ale consumului de bunuri materiale, ajungîndu-se chiar la o asemenea exacerbare a consumului, încît se vorbește despre o așa-zisă societate de consum, în care nu abundanța în sine de bunuri este blamabilă, ci perversitatea nevoilor: degradarea simțului axiologic și al conștiinței morale, primatul lui avoir, cu instinctul de posesiune pe care-l implică asupra lui être, cu valorile de conștiință și acțiune pe care le reclamă. În societatea comunistă viitoare va exista probabil și un alt soi de statistici, menite să consemneze și să măsoare consumul de poezie, de muzică, de valori literare sau plastice, precum și de valori științifice și tehnice, pe cap de locuitor, un „consum” prin excelență productiv, generator de noi valori, desfășurat în orice caz după criteriile axiologice și avînd ca postulat primatul valorilor existențiale profund umane (a lui être) față de cele posesiv-consumatoare (avoir).

Caracterul axiologic al muncii și al sistemului deschis de nevoi și trebuințe cunoaște o dezvoltare fără precedent, nu numai ca amploare ci mai ales ca transformare calitativă. Așa cum a demonstrat Lukács, comentînd și adîncind idei marxiste, clasice, munca este, sub raport generic, singurul factor de instituire teleologică. Nu numai bunurile economice, valorile tehnice, ci întregul univers al valorilor este copilul muncii. Și nu întîmplător am folosit această metaforă, deoarece tocmai datorită muncii, atitudinii active și creatoare a omului lumea valorilor rămîne veșnic tînără, disponibilă și deschisă înnoirilor.

Al. Tănase



Al XII-lea Congres al P.C.R.

Prestigiul internațional al României

AM CĂLĂTORIT pe multe din meridianele lumii contemporane, am condus cîțiva ani o instituție culturală românească în străinătate, am avut relații directe în frecvente întâlniri cu personalități ale vieții politice și culturale internaționale. În cunoștință de cauză pot să afirm, cu toată hotărîrea, că țara noastră se bucură de un înalt prestigiu în rîndul națiunilor întregii lumi. Am ascultat declarații multiple și am citit atîtea articole cu luări de poziție în sprijinul acțiunilor consecvente ale României socialiste, militantă totdeauna curajoasă și perseverentă pentru afirmarea și aplicarea în sfera activității internaționale a noilor principii, profund democratice, de relații între state.

Acest imperativ al contemporaneității este permanent subliniat cu fermitate de Președintele Țării, de neobositul militant pentru coexistența pașnică și colaborarea multilaterală între națiuni: „O cerință imperioasă a timpurilor noastre este generalizarea în viața internațională a principiilor noi de relații între state. Partidul nostru, întregul popor vor face totul pentru a contribui la realizarea unor relații internaționale noi, astfel ca fiecare popor, fiecare națiune, să se poată dezvolta liber, să-și făurească o viață de bunăstare și fericire, într-o lume a păcii și colaborării pe planeta noastră...”

Fundamentarea umanistă a politicii externe a României, analiza atentă a situației internaționale, demonstrează că una din cele mai grave răspunderi ale guvernelor, ale statelor, ale oamenilor politici față de civilizația lor popoare, față de cauza civilizației, a constituie oprirea cursei înarmărilor, înfăptuirea dezarmării generale și în primul rînd a dezarmării nucleare.

În repetate rînduri România a prezentat la O.N.U. și la alte foruri internaționale, propuneri pozitive relative la înfăptuirea dezarmării, la retragerea trupelor străine în interiorul frontierelor naționale, la lichidarea bazelor militare de pe teritoriul altor state, la reducerea treptată a trupelor și armamentului aflat în dotarea armatelor naționale, la renunțarea oricăror demonstrații de forță. Considerînd anacronică existența blocurilor și alianțelor militare, țara noastră s-a pronunțat consecvent pentru lichidarea lor, pentru desființarea simultană a NATO și a Tratatului de la Varșovia.

Omenirea plătește un greu tribut producției de arme care ar putea să anihileze în cîteva clipe imensul patrimoniu de valori materiale și spirituale creat de umanitate în decursul milenarelor sale existențe. Nu vor putea fi uitate vreodată memoriile cînuite pe care le-a rostit Președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la lucrările Marii Adunări Naționale din decembrie 1975: „Omenirea va judeca activitatea fiecărui guvern, a fiecărui stat, a fiecărui conducător politic, nu după vorbe, ci după fapte, după energia cu care militează pentru eliberarea popoarelor de povara cheltuielilor militare, de coșmarul unui mare război mondial nimicitor, pentru realizarea unei lumi a păcii și securității, a bunăstării și a fericirii tuturor popoarelor.”

TOATE mijloacele de informare și de influențare a opiniei publice, presa, radio-ul, televiziunea, cinematografia, literatura și artele din țara noastră contribuie la modelarea omenirii în spiritul opoziției hotărîte față de război, față de actele de agresiune și violență, de imixtiune în treburile interne, față de politica rasistă, cultivînd idealurile păcii și ale înfrățirii între popoare. Asemenea date fun-

damentale ale politicii externe și culturale ale României întrunesc consensul oriunde în lume, pe orice meridian, oricît de îndepărtat.

Umanismul, luciditatea și curajul care caracterizează orice manifestare, totdeauna deschisă, a României, nu poate ignora pe cei ce vor să reactiveze forțele reacțiunii, forțele retrograde care ar vrea să arunce omenirea din nou în prăpăștiile negre ale cataclismelor războaielor și neînțelegerii. Mai există denigratori care caută să denatureze realitățile noastre, în a căror efervescență creează oamenii noi, care le edifică, sînt germeii vii, stimulatori ai unei complexe existențe. Dar opera și faptele de construcție unanime sînt mai puternice decît orice flux verbal al unor furioși ponegritori și transformarea țării „eminamente agricolă” într-un teritoriu al celei mai moderne industrii chimice, navele moderne de zeci de mii de tone care străbat, sub orice latitudine, nemărginirea oceanului planetar, relevă și impun, în fața lumii întregi, noua, uriașă realitate românească. Faptele noastre sînt faptele umaniste ale unei orînduirii în care omul nu mai are în fața sa un univers ostil.

TREBUIE să fim mult mai activi în prezentarea înfăptuirilor românești contemporane, în afirmarea noii noastre concepții filosofice care acordă înțelegerea profundă a legilor realității și sensurilor dezvoltării sale, în afirmarea efervescenței creatoare a socialismului. Mai multe eforturi trebuie făcute pentru transmiterea peste hotare a realizărilor culturii românești contemporane, a operelor de meditație și de artă ale creatorilor noștri care poartă în ele încărcătura luminoasă a umanismului socialist, a optimismului generat de încrederea în mersul ascendent al societății, al modelării omului sfîrșitului de veac XX.

Integrînd valorilor tradiționale ale unei culturi milenare cuceririle estetice ale contemporaneității, ogîndirea evoluției condiției și conștiinței umane spre idealuri spirituale superioare, creatorii României socialiste realizează un dialog sincer, totdeauna deschis. Ei exprimă plenar raționalitatea comportamentului istoric al poporului român, voința sa nestrămutată de libertate și de pace, sensurile majore ale profunde sale demnități naționale.

Sîntem ferm convinși că răsunețul internațional al culturii românești în totalitatea ei organică este cu atît mai mare, cu cît își va fi asimilat, în mod creator, tot ceea ce este mai de preț în spiritualitatea întregii lumi. Cunoașterea patrimoniului spiritual al fiecărui popor se înscrie într-un continuu flux. Pentru această cunoaștere reciprocă transmitem mesajele culturii românești pe toate meridianele și primim solii tuturor popoarelor, fiind ferm convinși că în modul acesta servim o grandioasă cauză a întregii omeniri: conviețuirea liberă, în pace și prietenie, a tuturor popoarelor lumii.

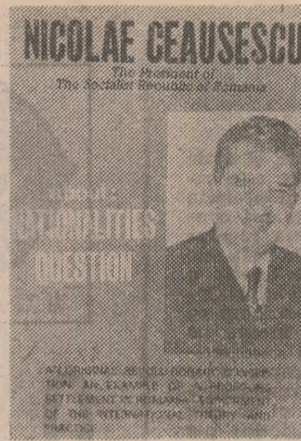
Acest postulat, afirmat și reafirmat de atîtea ori, de purtătorii de cuvînt ai politicii externe românești, se interferează cu aspirația neînteruptă a omului creator în aria valorilor materiale și spirituale, spre libertate; cu voința sa de a fi util semenilor săi și de a spune adevărul, oricît de tulburătoare ar fi realitatea.

Afirmarea umanistă a adevărului și a omului este legea fundamentală a celor care creează o orînduire nouă în România. Umanismul acestei concepții acordă un sigiliu luminos prestigiului internațional al țării noastre.

Alexandru Balaci



R. A. Egipt



India



Italia

Nicolae Ceaușescu

■ „Nicolae Ceaușescu - Scrieri alese”, „Nicolae Ceaușescu - Pentru a lume mai dreaptă, mai bună”, „Nicolae Ceaușescu - Eroul României”, „Nicolae Ceaușescu - Misiune de prietenie în opt țări africane”, „Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, despre problema naționalităților”, „Nicolae Ceaușescu - Noua ordine economică și politică internațională”, „Nicolae Ceaușescu - România și lumea contemporană” (volumele I-III).

IATĂ titlurile celor nouă volume biografice sau cuprinzînd selecțiuni din cuvîntările, interviurile și articolele tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, publicate în cursul anului 1979 în edituri de binecunoscut prestigiu internațional din Italia, R.A. Egipt, India, Pakistan și Grecia. Din punctul de vedere al numărului volumelor publicate, anul celui de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român este unul dintre cei mai rodnici din întreaga suită a celor zece ani, începînd din 1970, de cînd a văzut lumina tiparului peste hotarele țării întîia antologie de texte dedicată gîndirii social-politice și activității revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Volumul **Nicolae Ceaușescu - România și lumea contemporană**, al treilea din seria cu același titlu apărut în editura ateniană „Pneumatikos”, se înscrie astfel ca al 80-lea volum din ceea ce am putea numi cu îndreptățită mîndrie patriotică, „colecția de opere alese ale președintelui Nicolae Ceaușescu apărute peste hotare”.

IN cunoscuta citadelă a proletariatului italian, la Milano, prestigioasa editură „Il Calendario del Popolo” a pus la dispoziția cititorilor săi cel de al IX-lea volum din seria „NICOLAE CEAUȘESCU - SCRIERI ALESE. 1978”. Prezentînd cititorilor italieni acest nou volum, Luigi Longo, președintele Partidului Comunist Italian, personalitate marcantă a vieții politice din Italia, scrie: „Am avut deja posibilitatea, cu un prilej anterior, să subliniez, pe lîngă interesul pe care îl prezintă, utilitatea unor inițiative editoriale care permit să se facă cunoscută publicului italian realitatea, succesele, problemele unei țări spre care Italia privește cu prețuire profundă, tradițională și cu un sincer spirit de colaborare”.

Reliefînd relațiile internaționale ale P.C.R. cu celelalte partide comuniste și muncitorești, cu toate forțele care luptă pentru progres și libertate, Luigi Longo scrie în continuare: „Pe drept cuvînt, Nicolae Ceaușescu elogiază valoarea relațiilor pe care P.C.R. le întreține cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste și social-democrate și progresiste, cu toate forțele democratice, conlucrarea cu acestea fiind necesară și posibilă. Criteriile fundamentale puse la baza acestei relații sînt cele ale egalității și demnității, respectului independenței fiecărui partid, a dreptului și îndatoririi de a-și elabora autonom propria linie politică, propria sa strategie, aplicînd creator principiile generale ale socialismului la realitățile specifice țării în care acesta își desfășoară activitatea. Întregul volum, în ansamblul său, oferă nu numai comuniștilor, ci și celor care studiază politica internațională, și politologilor, cum se obișnuiește astăzi să li se spună, multe și substanțiale motive de meditație”.

Subliniînd caracterul multilateral și profund al celor nouă volume apărute pînă în prezent la „Il Calendario del Popolo”, Luigi Longo scoate în evidență bogatul conținut de idei, ampla analiză a situației interne și internaționale, contribuția adusă de președintele Nicolae Ceaușescu la afirmarea principiilor care trebuie să inspire raporturile dintre state și partide, contribuții care îmbogățesc elaborarea teoretică și aplicarea lor practică și care derivă din experiența unui popor, a unui partid care

„se îndreaptă pe un drum al său, nu ușor, dar sigur și ireversibil spre perspectiva unor ample transformări sociale și culturale și spre definirea unui proiect din ce în ce mai luminos prin conținutul și logica sa, de construire a unui socialism al «dezvoltării multilaterale», a unui model original de societate socialistă.”

VOLUMUL „NICOLAE CEAUȘESCU - PENTRU O LUME MAI DREAPTĂ, MAI BUNĂ”, apărut tot la Milano, la Editura „Sugar”, magistrală analiză a marilor probleme care confruntă omenirea zilelor noastre, strălucită sinteză a aspirațiilor de pace și progres ale popoarelor lumii, definește cu claritate ceea ce în literatura mondială a fost consacrat drept „concepția președintelui Nicolae Ceaușescu despre noua ordine”. Lucrarea este datorată profesorului Giancarlo Elia Valori, reputat specialist în problemele noii ordini economice și politice internaționale, secretarul general al Institutului Italian pentru relații internaționale. „Punctul de vedere al României asupra acestei problematice este foarte interesant - scrie profesorul italian - mai ales dacă se are în vedere faptul că această țară a desfășurat în ultimul deceniu o intensă activitate pusă în slujba idealurilor de libertate și progres ale popoarelor, de egalitate și respect între națiuni, de destindere și cooperare între state. România, personal președintele Nicolae Ceaușescu, au devenit promotori ai unei noi ordini economice internaționale, care să fie, în același timp, și o nouă ordine politică și care să însemne eliminarea totală a raporturilor interstatale bazate pe inegalitate și pe dominația forței.”

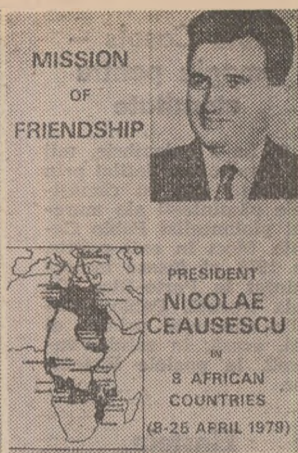
În afara problemelor de strictă specialitate, profesorul Valori aduce în noua sa lucrare și un vibrant omagiu Omului Nicolae Ceaușescu, fermității, dăruirii și pasiunii secretarului general al Partidului Comunist Român, puse în slujba intereselor fundamentale ale poporului român și, totodată, realismului, capacității de investigare științifică asupra sensului adînc al prefacerilor ce au loc în viața internațională, gîndirii vii, originale, spiritului inovator și clarviziunii obiectivelor și căilor de acțiune pentru înfăptuirea aspirațiilor de pace, independență și progres ale întregii omeniri.

DESCHIZÎND capitolul introductiv al volumului „NICOLAE CEAUȘESCU - EROUL ROMÂNIEI”, apărut la editura „Dar Al-Moorei” din Cairo, cunoscutul publicist și scriitor egiptean El Sayed Farag Fuad scrie: „Aceasta este o carte despre o viață exemplară, strălucitoare, despre o personalitate de prestigiu mondial, despre un bărbat care ocupă poziția cea mai înaltă în patria sa, despre un conducător politic care se bucură de prețuire și respect din partea tuturor statelor și popoarelor lumii. Dar este și o carte despre un popor vechi și încercat, despre un popor care a gustat dulcele și amarul zilelor, despre un popor harnic și brav, care, prin angajarea sa fermă într-o muncă constructivă, a reușit să lege prezentul său avîntat cu trecutul său glorios, să înfăptuiască prin luptă ceea ce îi cer onoarea și demnitatea sa națională, locul și rolul său specific în lumea de astăzi, lume care continuă să cunoască manifestări ale forței, amenințării și agresiunii.”

Cele trei direcții fundamentale pe care este axat volumul - ce înseamnă



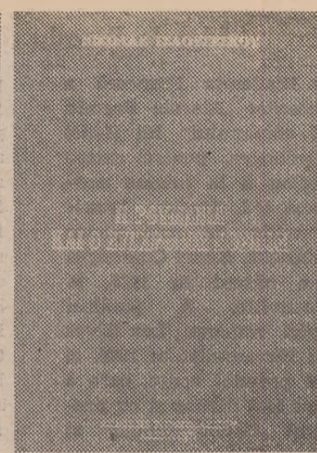
Italia



India



Pakistan



Grecia (vol. I, II, III)

— mare conducător al unui mare popor

președintele Ceaușescu pentru țara sa; ce înseamnă președintele Ceaușescu pentru Egipt și ce înseamnă președintele Ceaușescu pentru lumea contemporană — prezintă contribuția remarcabilă, de o inestimabilă valoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la edificarea unei României moderne și prospere, la dezvoltarea relațiilor româno-egiptene, poziția principală și consecvența a țării noastre și a președintelui său la soluționarea conflictului din Orientul Mijlociu, precum și rolul marcant pe care îl are România în viața internațională contemporană, în elaborarea și promovarea fermă a unei politici externe în deplină concordanță cu aspirațiile vitale ale poporului român, cu aspirațiile și interesele păcii și securității internaționale. „Președintele Nicolae Ceaușescu este unul dintre cei mai de seamă gânditori și oameni de acțiune în viața internațională, scrie în continuare autorul. El se remarcă prin contribuția adusă la întărirea colaborării între toate statele lumii și în sprijinirea eforturilor pentru menținerea păcii“.

MEMORABILĂ vizită de prietenie, colaborare și solidaritate militantă pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a efectuat-o în primăvara acestui an într-o serie de state africane, a trezit, prin bilanțul ei deosebit de bogat și prin perspectivele largi, un deosebit ecou internațional. Volumul intitulat „MISIUNEA DE PRIETENIE — PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU ÎN OPT ȚĂRI AFRICANE“ reprezintă o astfel de mărturie grăitoare a interesului stăruitor de această vizită de amplă rezonanță internațională.

După cum mărturisește profesorul universitar indian J.S. Bright în cuvântul introductiv, lucrarea a fost publicată „pentru a informa detaliat opinia publică și pe specialiștii în probleme mondiale asupra unui eveniment internațional cu semnificație majoră...“ O altă personalitate a vieții social-politice indiene, M.N. Seth, secretarul general al Asociației de prietenie India-România, remarcă la rîndul său: „...Vizita în Africa a președintelui român a proiectat pe scena vieții politice internaționale virtuțile unei politici externe ale cărei concepții înnoitoare și revoluționare demonstrează existența reală a posibilității ca relațiile dintre state să fie investite cu o calitate nouă, de natură să asigure progresul tuturor națiunilor lumii în condiții de pace și colaborare... Țară socialistă, dar în egală măsură și țară în curs de dezvoltare — scrie în continuare M.N. Seth, evidențiind faptul că țara noastră dezvoltă relații de colaborare și prietenie cu toate statele socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu țările capitaliste dezvoltate — România a făcut din extinderea permanentă a relațiilor sale cu țările în curs de dezvoltare, din colaborarea sa activă cu aceste țări în diferite domenii o linie directoare a politicii sale externe. Șeful statului român a demonstrat științific în cuvântările și scrierile sale atât necesitatea practică, cât și ceea ce domnia sa consideră a fi o îndatorire politică — de a întări solidaritatea militantă cu țările în curs de dezvoltare de care România este legată prin interesul comun al menținerii păcii, în lupta pentru progres și prosperitate, pentru edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale.“

TOT în India, sub auspiciile Institutului de studii parlamentare, a văzut lumina tiparului în cursul acestui an, în editura „Alfa Publications“ din New Delhi, volumul intitulat „NICOLAE CEAUȘESCU, PREȘEDINTELE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, DESPRE PROBLEMA NAȚIONALITĂ-

ȚILOR — O CONCEPȚIE REVOLUȚIONARĂ ORIGINALĂ, UN EXEMPLU DE SOLUȚIONARE PROFUNDĂ A ACESTEI PROBLEME ÎN ROMÂNIA; ÎMBOGĂȚIREA TEORIEI ȘI PRACTICII INTERNAȚIONALE“. Prof. dr. Lokesh Chandra, deputat în parlamentul indian, reputat om de știință și cercetător în domeniul social și istoric, directorul Academiei internaționale de studii indiene, relevă în cuvântul introductiv motivațiile multiple și profunde care au stat la baza publicării acestei lucrări consacrate operei președintelui Nicolae Ceaușescu: „Ideile constructive ale șefului statului român își au rădăcinile în cele mai bune tradiții ale poporului său... Este o plăcere să constăți că în Republica Socialistă România problema naționalităților conlocuitoare a fost soluționată pe bază științifică și democratică, ce asigură deplină egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor români, indiferent de naționalitatea lor. Contribuția valoroasă a președintelui Nicolae Ceaușescu s-a materializat atât în domeniul teoriei, cât și în cel al practicii privind rezolvarea fundamentală a acestei probleme.“

După ce arată că a studiat cu multă atenție vastul material cuprins între copertile volumului — extrase din lucrările, cuvântările și interviurile președintelui român — prof. univ. Rom. Naresh Trivedi, șeful Departamentului de științe politice de la Universitatea Ranchi, autorul volumului „Nicolae Ceaușescu — O viață de un dinamism fără seamăn, dedicată cauzei slujirii poporului român, păcii și colaborării internaționale“, apărut în anul 1978, scrie în cuvântul introductiv: „Am descoperit că și în acest domeniu, de foarte mare importanță și sensibilitate, au fost găsite soluții creatoare, care au condus la rezolvarea definitivă și profund democratică a acestei probleme... În anii istoriei socialiste a României, chestiunea naționalităților, moștenită de la regimurile trecute ca o «problemă», a fost rezolvată pentru totdeauna pe plan politic, economic, social, juridic și spiritual. Socialismul a oferit posibilități ample pentru împlinirea idealurilor comune, pentru afirmarea personalității fiecărui cetățean... Populația maghiară, germană și de alte naționalități se bucură de egalitate fără nici un fel de restricții, de toate drepturile și libertățile ca și întregul popor român. Aceasta este o egalitate totală, reală, manifestată concret în practică, în viața de zi cu zi.“

INTR-O altă țară de pe continentul asiatic, în Pakistan, a apărut, în limba urdu, o nouă lucrare consacrată operei și personalității proeminente a tovarășului Nicolae Ceaușescu, intitulată „NICOLAE CEAUȘESCU — NOUA ORDINE ECONOMICĂ ȘI POLITICĂ INTERNAȚIONALĂ“. Publicat în excelente condiții grafice, volumul prezintă pe larg concepția președintelui român privind căile și mijloacele de făurire a unui ordin economic și politice internaționale. Prefațind lucrarea, dr. M.A. Kazi, președintele Academiei de științe din Pakistan, prim-locuitor al ministrului federal pakistanez al educației, scrie: „Publicarea în Pakistan a acestui volum constituie un eveniment deosebit de important din mai multe considerente: în primul rînd, acesta înfrunghie gândurile și aspirațiile României, țară prietenă, cu care relațiile noastre politice, economice și culturale se dezvoltă continuu; în al doilea rînd, președintele Nicolae Ceaușescu este bine cunoscut poporului pakistanez prin cele două vizite făcute de domnia sa în țara noastră în anii 1973 și 1975; în al treilea rînd, România este o țară socialistă și în curs de dezvoltare, dornică să dezvolte relații strînse de colaborare cu țările în curs de dezvoltare pe baza respectului și avantajului reciproc. În fine, ceea ce

este cel mai important, Pakistanul și România respectă și încurajează principiile a căror respectare de către țările mari și mici va aduce mai aproape viziunea unei lumi mai ferice, pașnice și prospere. Importanța acestei lucrări, conținând ideile președintelui Ceaușescu despre necesitatea instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale, rezidă în faptul că ea nu exprimă doar viziunea sa asupra dificultăților ce confruntă omenirea, dar formulează și propuneri concrete pentru eliminarea lor.“

PENTRU a răspunde interesului viu, larg al opiniei publice din Grecia față de România socialistă, față de personalitatea proeminentă a conducătorului destinelor sale, cunoscută editură „Pneumatikos“ din Atena a luat, în urmă cu mai puțin de o jumătate de an, inițiativa publicării unui ciclu de lucrări consacrate gândirii social-politice și activității revoluționare a întregului președinte al României. Rezultatele acestei valoroase inițiative nu au întârziat să se arate: în numai trei luni au fost publicate aici primele trei volume cu titlul generic: „NICOLAE CEAUȘESCU — ROMÂNIA ȘI LUMEA CONTEMPORANĂ“, apariția acestor lucrări constituindu-se în tot atâtea evenimente editoriale în capitala Republicii Elene.

Îmbrățișînd o arie vastă de probleme de cea mai mare importanță ale dezvoltării contemporane, volumele apărute la Atena, totalizînd aproape 1000 de pagini, se caracterizează prin marea bogăție de idei și teze noi cu privire la evoluția lumii contemporane, așa cum se reflectă acestea în gândirea și acțiunea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Încercînd o concluzie asupra celor trei volume apărute pînă în prezent, se poate afirma că, prin conținutul lor, ele reliefează puternica personalitate de om politic de talie internațională a secretarului general al partidului, vocația sa de mare conducător, de militant de prim rang al mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Regăsim aceste mari adevăruri axiomatiche și în prefețele lucrărilor amintite, semnate de personalități de prim rang ale vieții social-politice și culturale grecești. Elaborînd prefața volumului inaugural al ciclului, apărut în preajma celei de a 35-a aniversări a revoluției de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă din August 1944, Dimitrios Papaspyrou, președintele Parlamentului elen, scrie: „Lucrarea urmează altor volume apărute pînă acum în Grecia și va deschide o serie dedicată gândirii atât de bogate și originale a președintelui României, pe care am avut fericirea să-l cunosc personal, îndepărtat, și pe care, îmi place să o spun de la bun început, îl consider drept unul dintre cei mai mari bărbați politici ai lumii de azi... Înainte de a-l cunoaște pe președinte i-am cunoscut țara, am cunoscut România prietenă și numai în urma acestei cunoașteri mi-am format convingerea fermă că între fizionomia istorică a acestei țări și profilul moral-politic al conducătorului său există o identitate perfectă. Așa am înțeles mîndria justificată a românilor de a rosti totdeauna împreună, nedespărțite, numele Ceausescu și România. Numai sub conducerea lui Ceausescu, România a reușit să devină o fericită sinteză a îndelungatului său trecut istoric, presărat cu nenumărate lupte și jertfe date pentru libertatea și independența națională, și a prezentului său, demn de gloria acestui trecut. Numai acest patriot, cinstit și curajos, înzestrat cu o viziune largă asupra lumii de azi, a știut să facă din numele României un stîndard al luptei care continuă, care trebuie să continue, pentru ca toate țările, indiferent de mărimea lor teritorială și de orînduirea lor socială, să fie libere și egale în

drepturi, să se respecte și să fie respectate“.

La rîndul său, Ilias Iliou, președintele partidului Uniunea Democrată de Stînga (EDA), scrie în prefața celui de al doilea volum „NICOLAE CEAUȘESCU — ROMÂNIA ÎN FAȚA LUMII CONTEMPORANE“, după ce se referă la lungul drum de lupte și victorii al secretarului general al partidului: „N-a fost deci o simplă întîmplare că un astfel de om s-a impus, încă din tinerețe, ca unul dintre autenticii militanți și apoi conducători ai Partidului Comunist Român. Așa cum apare, de asemenea, logic că numai după alegerea unui asemenea patriot și revoluționar în fruntea partidului său, acesta a devenit el însuși, dobîndindu-și trăsături distinctive, proprii. A devenit, într-adevăr, un partid de tip nou, legat organic de interesele poporului român, de realitățile istorice ale României, pe care, cunoscîndu-le bine, a știut să le valorifice într-o politică pe cît de cutezătoare, pe atît de înțeleaptă.“

Apărut cu puține zile înaintea deschiderii lucrărilor celui de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, cel de al treilea volum din seria „NICOLAE CEAUȘESCU — ROMÂNIA ȘI LUMEA CONTEMPORANĂ“ conține extrase din expunerile și articolele, precum și din interviurile acordate în ultima perioadă de secretarul general al partidului diferitelor publicații de peste hotare, reprezentanților unor posturi de radio și televiziune.

„Este o adevărată fericire pentru orice popor să aibă în fruntea sa, mai ales în perioade istorice de importanță deosebită, un mare om politic. România de azi are această fericire, prin prezența la conducerea țării a președintelui Nicolae Ceaușescu“, subliniază scriitorul grec Evangelos Averoff-Tositsa, ministrul apărării al Greciei, în prefața volumului. „Sînt bucuros că l-am cunoscut personal, în România și în Grecia, pe acest conducător înțelept, cu mari calități sufletești și spirituale, care știe să ducă o politică internațională echilibrată într-o lume confruntată de atîtea dificultăți, fără să jignească pe nimeni. Datorită acestei politici, România întreține relații apropiate cu toate țările lumii, contribuind la soluționarea a numeroase probleme internaționale, bucurîndu-se de stima întregii omeniri.“

AM fi putut aduce în fața cititorului și alte mărturii, la fel de calde și emoționante, desprinse din paginile volumelor consacrate puternicei personalități a celui care conduce astăzi, cu clarviziune și fermitate, destinele României socialiste. Aidoma celor înfățișate în rîndurile de mai sus, ele vorbesc cu putere de convingere despre activitatea prodigioasă, neobosită, plină de grijă și responsabilitate față de interesele majore ale poporului român, pentru păstrarea independenței și suveranității țării, pentru respectarea dreptului său sacru de a-și fi singurul stăpîn. În același timp, ele sînt dovezi revelatorii ale recunoașterii universale a meritelor incontestabile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, „un mare conducător al unui mare popor“, cum l-a numit un editor străin al lucrărilor sale, și le-a cîștigat în fața lumii întregi, ca unul dintre cei mai vajnici apărători ai libertății, independenței și suveranității popoarelor, promotor consecvent al luptei pentru pace, pentru oprirea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, pentru crearea unei lumi mai bune și mai drepte pe pămînt, o lume în care popoarele să trăiască în pace și bunăstare, ferite de spectrul sumbru, nimicitor al războaielor.

Nicolae Nicoară

A.I.C.L. — UN DECENIU DE ACTIVITATE

LA PARIS, între 30 oct. și 2 nov., a avut loc, cu prilejul împlinirii unui deceniu de activitate, reuniunea Comitetului Executiv al Asociației Internaționale a Criticilor Literari (A.I.C.L.), urmată de colocviul cu tema **Europa și Identitatea culturală**. La lucrări (desfășurate, în prima zi, la UNESCO, apoi la Societate des Gens des Lettres) au participat reprezentanți ai centrelor A.I.C.L. din **Belgia** (Marcel Lobet), **Bulgaria** (Ivan Tvetkov, Efrem Karanfilov), **Elveția** (Pierre Beuchat), **Finlanda** (Mirja Bolgar, Pentti Holappa), **Franța** (Robert André, Pierrette Chantôme, Michel Decaudin, Edmée de la Rochefoucauld, Jean Rousselot, Françoise Stanciu-Reiss), **Republica Democrată Germană** (Henrik Keisch, Klaus Jarmatz), **Grecia** (Dimitris Siatopoulos), **Italia** (Mario Lunetta), **Japonia** (Ruiji Nagatsuka, Takuma Miyahara), **Polonia** (Ryszard Matuszewski), **Portugalia** (Jacinto do Prado Coelho, Maria Alzira Seixo), **România** (George Ivașcu), **Spania** (Guillermo Diaz-Plaja), **Turcia** (Tashin Sarac), **Ungaria** (Miklos Szabolcsi), **U.R.S.S.** (Vitali Ozerov, Alex. Mihailov).

În cadrul reuniunii Comitetului Executiv, președintele Robert André a prezentat un tablou al celor zece ani de activitate ai A.I.C.L., de la constituirea sa, sub conducerea regretatului Yves Gandon, în mai 1969, la Parma, unde a avut loc și primul Congres internațional al criticilor literari. Acestor reuniuni le-au urmat cele de la Barcelona (1970), Nisa (1971), Reims (1972), Moscova (1973), Parma (1974), Lisabona (martie, 1976), Atena (oct. 1976) și Sofia (1978) — A.I.C.L. numărând astăzi 650 membri. Printre realizările de prestigiu a fost evocată stabilirea — sub auspiciile UNESCO — a **Bibliotecii capodoperelor literaturii europene**, recomandate ca atare a fi traduse în diferite limbi (listă în care literatura română e reprezentată prin 14 titluri). Tot cu concursul UNESCO, se proiectează apariția unei „Reviste internaționale de Critică literară”. Comitetul Executiv a stabilit reuniunile Asociației pentru următorii trei ani și publicarea, pe viitor, a **actelor** colocviilor respective.

Recentul Buletin al A.I.C.L. (nr. 14, sept. 1979) prezintă **Anul literar 1978** din țările unde activează centrele sale. România figurează cu aproape 80 de titluri — poezie, proză, critică, teorie, istorie literară, eseuri, memorialistică —, cu o prezentare a revistei „Secolul 20”, ajunsă în 1978 la nr. 200, și a cărții lui Adrian Marino, **Critica ideilor literare**, apărută în editura Complex din Bruxelles.

Am citit despre...

Fețele adevărului

● **DREW PEARSON** a fost cel dintâi ziarist american care a venit în România pentru a scrie corect despre realitățile de la noi după cezura postbelică a comunicării și a relațiilor normale. Asta s-a întâmplat în 1953, prilejul care l-a adus la București fiind prima Reuniune internațională a reporterilor. Nu l-am întâlnit de fapt, niciodată, deși a revenit de mai multe ori aici, și-a făcut prieteni, a contribuit la cunoașterea adevărurilor despre țara noastră, ba chiar a acceptat solicitările de a trimite câteva corespondențe pentru revista „Lumea”. Am întreținut o scurtă corespondență la un deceniu de la vizita lui inițială, cind i-am cerut consimțământul să traduc în românește romanul lui, **Senatorul**. A acceptat bucuros și mi-a scris că speră să vină din nou, dar a murit subit înainte de a apuca să-și realizeze această intenție și înainte de apariția versiunii române a romanului. Avea să mai scrie, totuși, unul, **Președintele**, amîndouă reprezentînd — nimic mai firesc — un fel de proză de anticipație aproape profetică. Nu era ceea ce se numește literatură foarte bună, dar fusesem să transpun în românește una dintre scrierile lui în semn de omagiu față de un reporter dispus să plătească orice preț pentru a aduce la cunoștința cititorilor adevăruri importante pentru viața lor. Îl admiram pe Drew Pearson (dat de 50 de ori în judecată pentru calomnie, dar condamnat o singură dată, toate grozăviile dezvăluite de el dovedindu-se a fi fapte incontestabile), azi o admir la fel, chiar mai mult, pe Oriana Falacci, formidabila reporteră care, neînfricată, tenace, știind exact ce vrea, pătrunde de ani de zile în toate vizuinele leilor mari și tari, fără altă pavăză decît redutabila ei inteligență, fără altă armă decît încrederea ei în puterea adevărului și în virtuțile democrației.

Am început prin a-l evoca pe Drew Pearson într-o ipostază aparent mai puțin caracteristică pentru personalitatea lui, aceea de promotor al înțelegerii internaționale și al spulberării unor prejudecăți de natură să-i dăuneze, din convingerea că a ține, mai presus de orice, la adevăr, înseamnă întotdeauna același lucru. Operă de asanare făcea gazetarul american mai cu seamă în faimoasa lui rubrică „Washington Merry-go-round” (Caruselul Washingto-

„Marele Premiu al romanului”

● Academia Franceză a decernat „Marele Premiu al romanului” lui Henri Coulonges, pentru cartea **Adieu à la femme sauvage** (ed. Stock). Istoric și critic de artă, pictor cunoscut, Henri Coulonges s-a născut în 1936, la Deauville. A publicat două romane, **Les Rives de l'Irraurady**, în 1976, și cel premiat acum, care a mai fost distins și cu premiul „Grand public” al

postului de radio și televiziune Luxembourg. Ca și în romanul precedent, acțiunea cărții distinsă acum se desfășoară pe fondul războiului care face ravagii. O fetiță și mama ei, nebună, fătăcesc printr-o Germanie în descompunere. Ajung la Praga, încă ocupată de trupele hitleriste, într-o lume delirantă, în care inocența și blindețea nu-și mai află loc.

In U.R.S.S. : Premiile de stat pentru literatură

● Cu prilejul aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, în Uniunea Sovietică au fost decernate premiile de stat în domeniile științei și tehnicii, literaturii, artei și arhitecturii. Înalta distincție a fost acordată scriitorilor: Afanasi Koptelov, pentru romanul

Punctul de sprijin, Robert Rojdestvenski, pentru volumul de versuri **Glasul poporului** și poemul **Două sute zece pași**, Vasili Fedorov, pentru poeziile și poemele apărute în ultimii ani, Viktor Šklovski, pentru volumul **Eisenstein** (ediția a II-a).

Din nou, Chagall

● Galeria Maeght din Paris prezintă o expoziție cu picturi de Chagall, datele din ultimii doi ani : 1978 și 1979.

Printre ele, această **Muziciană**, în care regnurile se îmbină pentru a sugera armoniile și umanitatea muzicii.

Dicționarul etimologic chinez

● Editat prima dată în anul 1915, la Beijing a apărut, într-o nouă ediție, primul volum al **Dicționarului etimologic chinez**, lucrare de referință asupra evoluției limbii han. Volumul II va apărea la începutul anului 1980. Întreaga lucrare va fi compusă din 4 volume și va cuprinde 100 000 de articole ; textul explicativ va număra peste 10 milioane de cuvinte.

Ignazio Buttitta — 80

● Cunoscutul poet italian Ignazio Buttitta (n. 1899), considerat „cel mai mare poet dialectal sicilian”, împlinește 80 de ani. Distins în decursul anilor cu prestigioase premii „Carducci” și „Vireggio”, Ignazio Buttitta s-a remarcat în special cu volumele de versuri **La peddi nova** și **Io faccio il poeta**.

Creația sa, inclusiv cea din ultimul volum — **Il poeta in piazza** —, este definită de aceleași valori și semnificații social-umane.

Lirica R.D.G.

● În editura „Aufbau” din Berlin a apărut, prilejuit de împlinirea a 30 de ani de la proclamarea Republicii Democratice Germane, volumul **Lyrik**

der D.D.R., antologie de poezie care înserează poezi din toate generațiile și care ilustrează evoluția poeziei din R.D.G. în decursul a trei decenii.

Pablo Casals — omagiu pentru eternitate

● La 8 noiembrie, mii de catalani au defilat prin fața scriului cu rămășițele pămîntesti ale marelui violoncelist Pablo Casals. Mort în exil politic, în 1973, el fusese înmormîntat la Porto-Rico. De joia trecută, Pablo Casals odihnește printre ai săi, acasă, în satul Vendrell, la poalele Pirineiilor.

Einstein, un jurnal intim

● Cum vîd lumea se intitulează volumul de scrieri neștiințifice ale marelui fizician, produse în anii '30. Ele alcătuiesc un fel de „jurnal intim” în care se înscriu opțiunile filosofice, politice și sociale ale savantului, răscolit de tragediile epocii sale. Mărturisindu-se fascinat de condiția umană și de existența unei lumi „fondată pe rațiune și inteligentă”, Einstein își exprimă, din primele pagini, incântarea : „Încerc emoția cea mai puternică în fața misterului vieții. Acest sentiment creează frumosul și adevărul, el naște arta și știința. Cel care nu cunoaște aceste senzații și nu mai este uimit sau surprins, este un mort în viață și ochii lui sînt orbi”.



„Tess”

● De un deosebit succes de prestigiu se bucură în presă noul film, **Tess**, realizat de Roman Polanski după celebrul roman al scriitorului englez Thomas Hardy, publicat în 1891. Succesul filmului se datorează în special interpretelor titulare, Nastassia Kinski, în vîrstă de 17 ani (în imagine).

Literatura și arta din Bosnia și Herțegovina

● Numărul pe luna octombrie a.c. al mensualului literar „Europe” este consacrat în totalitate unor aspecte ale literaturii și artei din R.S.F. Iugoslavia, în speță, aceluia din Bosnia și Herțegovina, prilej cu care sînt inserate două texte de Ivo Andrić (un reportaj despre Sarajevo și o nuvelă), proză de Mesa Selimović, Branko Ćopić, Vitomir Lekić și poezie de Dara Sekulić, Dusko Trifunović, Abulah Sidran, Izet Sarajlić etc., precum și esul care-i prezintă pe aceștia, semnat de Miodrag Mogicević, (**Poezii de azi**). Numărul mai conține și câteva studii de sinteză : **Un aspect al prozelor în Bosnia și Herțegovina de Midhat Begić și Bosnia și Herțegovina ; recepțarea în Franța de Midhat Samić**.

Premiul „Aujourd'hui”



● Decernat pentru a 18-a oară de către un juriu alcătuit din ziaristi, premiul „Aujourd'hui” a fost atribuit lui Jean Daniel pentru cartea **L'Ere des ruptures** (ed. Grasset). „O carte superbă — scria în cronică din „Le Monde”, Pierre Vianson-Ponté. Trei, patru, cinci lecturi. Cincisprezece ani din viața unei reviste. Mărturie anxioasă și adesea incomodă, un om pîndește forfota viitorului”.

„Pe strună de lăută”

● Renumitul folclorist, filolog și critic literar din R.S.F. Iugoslavia, prof. univ. dr. Tome Sazdov, decan al Facultății de filologie din Skopje, autor, între altele, al unor valoroase lucrări — **Poezia populară macedoneană și Privire de ansamblu asupra poeziei populare macedonene**, a predat editurii „Studentski zbor” din Skopje manuscrisul unui nou volum intitulat **Pe strună de lăută**. Este vorba, cum declară autorul, de un florilegiu al folclorului macedonean, antologat pentru prima dată într-o formă atît de amplă.

Bruno Schultz, scrisori

● La editura Pandora au apărut scrisorile pierdute, de curind regăsite, ale scriitorului polonez Bruno Schultz (1892-1942), cunoscut și publicului din România datorită unui volum apărut la ed. Univers, 1976. Este de urmărit în aceste epistole dialogul scriitorului cu Witold Gombrowicz în care se discută diverse aspecte ale operei, itinerarul sentimental și politic al celor doi.

Joe Hill — 100

● Recent, în Suedia și Statele Unite au fost marcate o sută de ani de la nașterea lui Joe Hill, muncitorului emigrant suedez stabilit în Statele Unite, inimitabilul poet, compozitor și cîntăret proletar care, în 1915, a fost judecat și condamnat pentru o învinuire nedreaptă. Multe din cîntecele lui au fost incluse în opera compozitorului englez Alan Bush intitulată **Joel Hill — omul care n-a murit niciodată**.

Felicia Antip

Jorge Amado tradus în italiană

Recent, a apărut în editura „I. David” din Italia, în traducerea lui Giovanni Passeri, romanul **Gabriella garofano e cannuella** al cunoscutului scriitor brazilian Jorge Amado (n. 1912). Acest roman de dragoste al lui Amado a mai fost tradus în limbile franceză, engleză și germană, bucurându-se de o bună primire a cititorilor, așa cum menționează Dario Puccini, în prefața la ediția italiană.

Festivalul Haydn

În 1982, cu prilejul celei de-a 250-a aniversări a nașterii lui Franz-Joseph Haydn, la Eisenstadt (Austria) se va organiza primul Festival internațional consacrat compozitorului. Sunt programate numeroase concerte interpretate de formații de frunte din diferite țări, precum și o expoziție internațională.

O medalie pentru Borges



Scriitorul Jean d'Ormesson a dus la Buenos Aires medalia de aur decernată de Academia Franceză lui Jorge Luis Borges, ca omagiu pentru „excepționala sa operă literară”. „Sunt surprins, sint copleșit de cinstea ce mi se face”, a spus Borges, acum în vîrstă de 80 de ani, profund tulburat și de faptul că, deși menționat în fiecare din ultimii 15 ani printre candidații la Premiul Nobel pentru literatură, această distincție a revenit de fiecare dată altui scriitor.

Carlo Levi — scrieri postume

Prestigioasa editură torineză Einaudi a publicat anul acesta un volum postum al marelui scriitor italian Carlo Levi: **Quaderno a cancelli**. Cele peste 200 de pagini ocazionale de o situație specială în viața autorului — între anii 1972—1973 Carlo Levi și-a pierdut vederea — sint, așa cum scriitorul mărturisește de la bun început, rezultatul dorinței de a rezista și depăși această situație. Prilej de introspecție și de reflecție asupra activității sale și a raporturilor cu lumea inconjurătoare.

„Dicționar de literatură destinată copiilor și adolescenților”

Sub egida Universității din Frankfurt a fost elaborată, în decursul a 15 ani, o lucrare originală, avînd în vedere tema și publicul cărui a se adresează: copiii și tineretul. Este vorba de **Dicționarul literaturii destinate copiilor și adolescenților**. La reușita lucrării, care este și bogat ilustrată, au colaborat 200 de specialiști. Intreaga lucrare va cuprinde 2 000 de articole și 30 000 de referințe bibliografice, precum și prezentări ale autorilor lucrărilor inserate în dicționar.



Dialogul imaginar al lui Malraux cu Picasso

Televiziunea franceză prezintă un „serial” intitulat **Jurnalul de călătorie al lui André Malraux în căutarea artelor lumii** și realizat de Jean Marie Drot. Unul dintre „episoade” este un dialog imaginar al lui Malraux cu Picasso, filmat între 1974 și 1976, în salonul albastru de la Verrières-

le-Buisson, ultima locuință a scriitorului. Sint evocate „invențiile frenetice” ale artistului, „ochiul său de vrăjitor modern” și „universul magic al picturii sale”. Dar eroul interviului nu este cel care a pictat *Guernica* (în centrul imaginii din stînga), ci, bineînțeles, Andre Malraux însuși.

„Cuaderno de cultura”

...este titlul unei noi reviste culturale care apare, de anul trecut, la Madrid, sub auspiciile Ministerului spaniol al Culturii. Din cuprinsul — variat și interesant, ca de fiecare dată — al numărului 15 (ultimul apărut pînă în prezent), semnalăm articolul Anei Suárez despre semnificația operei lui Quevedo, studiul lui Francisco Gallardo despre trăsăturile definițiilor ale artei baroce, reportajul Mariei Dolores Figares despre tradiționalul Festival Muzical al Granadei, considerațiile lui George Uscătescu în jurul personalității a doi

ilustri dispăruți din cultura franceză — Roger Caillois și Marcel Jouhandeau —, însemnările Răfălei Latova despre desenele rupestre de la Altamira, peștera de la a cărei descoperire se impunește, anul acesta, un veac, precum și emoționanta evocare a poetului Blas de Otero, de cîrînd plecat dintre noi (și a cărui memorie a omagiat-o și revista noastră), semnată de José María González de Uzqueta, în încheierea acestui număr de prestigioasă (ținută intelectuală și de o excepțională calitate grafică.

Comorile Americii precolumbiene

Misterele civilizațiilor Lumii Noi nu încetează a face obiectul studiilor, cercetărilor, descifrărilor. Mărturie stă numărul mare de cărți, unele spectaculoase, altele mai modeste, dar aproape toate aducînd unele elemente sau considerații noi. Dintre ultimele apariții consacrate acestei vaste zone care dă la iveală mereu noi și noi tezaure, se remarcă albumul **Les trésors de l'Amérique précolombienne** (ed. Skira-Flammarion), impresionantă imagine a 25 de secole de istorie precolumbiană.

Tiparul în anul 2000

Nu de mult, revista franceză de specialitate „Lire” a întreprins o anchetă privind tehnica tiparului cărții în anul 2000. În acest sens, printre numeroase procedee de imprimare și finisare a tiparului de carte se preconizează: un sistem rapid de lectură optică a manuscriselor, introducerea unor mașini și instalații de mare productivitate, care în scurtul timp de o oră vor efectua toate operațiunile de tipărire a circa 700 000 de exemplare dintr-o carte, începînd cu imprimarea și terminînd cu broșarea. Iată o tehnică corespunzătoare epocii!

Brecht inedit

Trei scrisori inedite ale lui Bertolt Brecht au intrat de curînd în posesia secției de conservare a moștenirii sale literare, aflată în Casa Brecht din Berlin. Ele au fost scrise de autor în 1940 cînd a emigrat în Suedia. Prețioasele relicve au fost donate centrului științific pentru studierea creației lui Brecht al Academiei de arte a R.D. Germane, de către ziaristul și scriitorul danez Frederic Martner.

Un Kipling al zilelor noastre ?



M.M. Kaye (în imagine) este autoarea a două romane de mare succes, recent apărute în Anglia: **The Far Pavilions** și **Shadow of the Moon**. Inspirată din viața femeilor în India secolului XIX, aceste cărți excelează în descrierea cadrului natural al existenței oamenilor, dar mai ales a relațiilor interumane, obiceiurilor, prejudecăților, aspirațiilor și inevitabilelor contradicții dintre ele. Elogiînd talentul și perspicacitatea autoarei, criticii au calificat-o drept „un Kipling al zilelor noastre”.

ATLAS

Geografie și istorie

AM străbătut Făgărașii în lung, de la Turnul Roșu pînă la orașul Victoria și de la Mănăstirea Sîmbăta pînă la Porumbacul de Sus; am străbătut Făgărașii în lat, de la Corbeni pînă la Piscul Negru și de acolo la Cîrțișoara; ne-am rătăcit în norii prevestitori de zei ai virfului Suru, ne-am lăsat hăituiți de colții Cleopatrei, ne-am lăsat răsfrînți de oglinda neagră a lacului Căltun, am fost fericiți cînd am scăpat din Strunga Dracului, am privit în cealaltă lume prin Fereastra Zmeilor, am pășit pe mijlocul de cuțit al Ciortei și pe malul dantelat al Vidrarului, și fiecare pas pe care l-am făcut în acele zone ambigue de amestec al cerului cu pămîntul a fost o victorie a noastră asupra noastră, și fiecare din acele expediții cu rucsace, honorace, bidonașe de apă, corturi și saci de dormit a fost o etapă a tinereții noastre și-o dovadă a forței ei. Nu mi-a dat niciodată prin gînd atunci — și de altfel gîndul nici nu ar fi fost atunci pentru mine decît o profanare — că voi străbate cîndva cărările acelea — pe care abia îmi încăpeau bocancii cu ținte, așezați cu grijă unul înaintea celui alt — într-o mașină al cărui efort îl simte numai schimbătorul de viteze, într-un fotoliu a cărui lunecare o înregistrează numai cifrele de kilometraj. Tocmai de aceea, ani de zile, realizarea Transfăgărășanului mi s-a părut un basm pe meandrele motorizate ale cărui a nu mi-am permis să mă înalț, ca și cum lunecarea ușoară în sus ar fi fost nu numai o infirmare a efortului eroic de odinioară, ci și o încheiere spectaculoasă dar lipsită de eroism a tinereții.

Și totuși, a venit o vară în care am trecut, din Transilvania în Țara Românească, pe Transfăgărășan.

Mi s-a întimplat rar, dar atunci cu mare intensitate, să regret că în poezie nu încap amănunțele și concretul. Nu știu să scriu imnuri de laudă genștilor — soldați și ofițeri, săpători și ingineri, artificieri și betoniști, șoferi de balastiere, asfaltagii —, cînturi înfiorate acestei armate care nu distruge, ci construiește, care nu amenință, ci apără și înalță. Dar cum altfel aș putea exprima emoția pe care am trăit-o înaintînd pe panglica aceea de asfalt care coșea prăpăștiile una de alta și lega norii cu funde extravagante, cum altfel aș putea să povestesc admirația pe care am simțit-o pentru autorii acelei adevărate opere, alături de care epitetele, oricît de grandilocvente, sînt modest și neîndestulător? Din loc în loc, o tăbliță zidită în peretele stîncii amintea detașamentul care învinsese acolo muntele; din loc în loc, norii măturau mirații asfaltul suit sfidător pînă la ei. Drumurile montane ale adolescenței noastre și eroismul solidar cu crestele de atunci se lăsa înlocuit de o emoție fierbinte și fraternă pentru eroii acelei fapte de vitejie și de frumusețe, întipărită în geografie și în istorie.

Ana Blandiana

PREZENȚE ROMĂNEȘTI

Prestigioasa revistă greacă „Ipirotiki Estia” a dedicat ultimul său număr aproape în întregime literaturii române contemporane. În cele peste 70 de pagini sint publicate texte, în versuri sau proză, semnate de Tudor Arghezi, Lucian Blaga, Al. Philippide, Ioan Alexandru, Al. Andrițoiu, Ana Blandiana, Geo Bogza, Constanța Buzea, Nina Cassian, Ion Caraion, Constantin Chiră, St. Aug. Doinas, Nicolae Dragoș, Laurențiu Fulga, Petre Ghelmez, Ion Gheorghe, Dana Gheorghiu, Ion Horea, Eugen Jebeleanu, Ion Loretanu, George Macoveșcu, Toma George Maiorescu, Dan Mutașcu, Fănuș Neagu, Vasile Nicolescu, Octavian Paler, Adrian Păunescu, Dumitru Popescu, D. R. Popescu, Marin Preda, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Corneliu Șerban, Virgil Teodorescu, Gheorghe Tomozci, Tiberiu

Utan. Traducerea textelor a fost realizată de Melinao Ludemis, Gh. D. Hurmuziadis, Lambros Zogas, Maria Marinescu-Himu, Costas Asimacopoulos și Keti Sismanoglu.

Menționăm cu acest prilej că revista „Ipirotiki Estia” (director: Dimostenis Kokinos) a mai publicat, în mai multe rînduri, lucrări literare de autori români.

Revista poloneză de literatură universală „Literatura na swiecie” prezintă, în numărul 8/1979, un dens comentariu consacrat publicației românești „Secolul 20”. Comparînd acțiunea culturală, superior educativă, a revistei, de-a lungul anilor, cu „opera enciclopediștilor” din Secolul Luminilor, este reliefată constanta grijă a revistei „de a prezenta lumea, mai ales literatura și arta, nu ca o sumă de fenomene izolate, ci ca o

unitate cu contradicțiile ei interne, ce-i conferă impuls și forță. Este vorba de o unitate bogată și diversă, care ne invită la un efort de spirit și imaginație, în vederea îmbrățișării unor momente esențiale ale prozei și criticii, dramei, poeziei, scenografiei și artelor plastice”. Urmărind preocupările revistei „Secolul 20”, în timp, de la apariție și pînă în prezent, autoarea comentariului, cunoscuta scriitoare și traducătoare Danuta Bienkowska, surprinde cu acuitate articularea diverselor etape, subliniînd vizibila tendință a unei selectări din ce în ce mai riguroase a textelor, spațiul larg acordat dezbaterilor de idei, interesanta modalitate de a trata operele trecutului „prin prisma contemporaneității, pe fundalul noilor căutări ale criticii moderne și reinterpretării textului, în lumina filosofiei și creației contemporane”.

Sport Argint înzăpezit, argint roșu și argint nocturn

Cînd simt că toamna-și rupe ultimele vreasuri apuc drumul munților. Și pentru că de o săptămîină se arată-n fundul zării corb făcut numai din perle negre și lunecînd prin inele de vînt înghețat, iată-mă azi la Sinaia, cu doi prieteni care se pricep să serbeze revelionul, dacă e nevoie, chiar și-n vinerea mare și să mute prințul spre miezul nopții. Am venit ca să ne cufundăm în jilturi de frunză galbenă și să ne scuturăm de urit. E o liniște de miere, parcă simți cum ți se scurge pe mîini, iar undeva, la spatele nostru, muntii se comportă ca-n povești, se bat cap în cap și scornesc apă vie. Cui i-o va duce turturea nu ne interesează, noi, ca niște drumeți de profesie, stăm cu ochii fixați pe Virful cu Dor peste care se imbulzește un cer plin de iezere și dumbrăvi albastre și ascultăm la radio transmisia meciurilor de fotbal. Echipele cu care țin eu joacă bine, și-mi cîntă bucuria din gusă de porumbel, dar nu pierd alea pe care nu le am la inimă și mi se duc în prăpastie cînci poduri din scoarță de mesteacăn. Jumătate îmbrăcat în purpură, jumătate în simburi de venin, imi zic: **dă-o-ncoala de greață, n-ai venit la munte ca să te amărăști** — și mă năpustesc cu mina într-o ulcea cu afine și-n clipa următoare încep să fluiet batjocoritor la adresa celor doi prieteni: **ai mei au scris în poarta ălora** — și ăia se vor duce cu pămînt în obraji în sălbatică divizia B. O dau pe partea cîntecului, iar cei doi mă numesc măsluitor de rezultate, inițiator al mistelor negre din campionatele A. B. C., dar

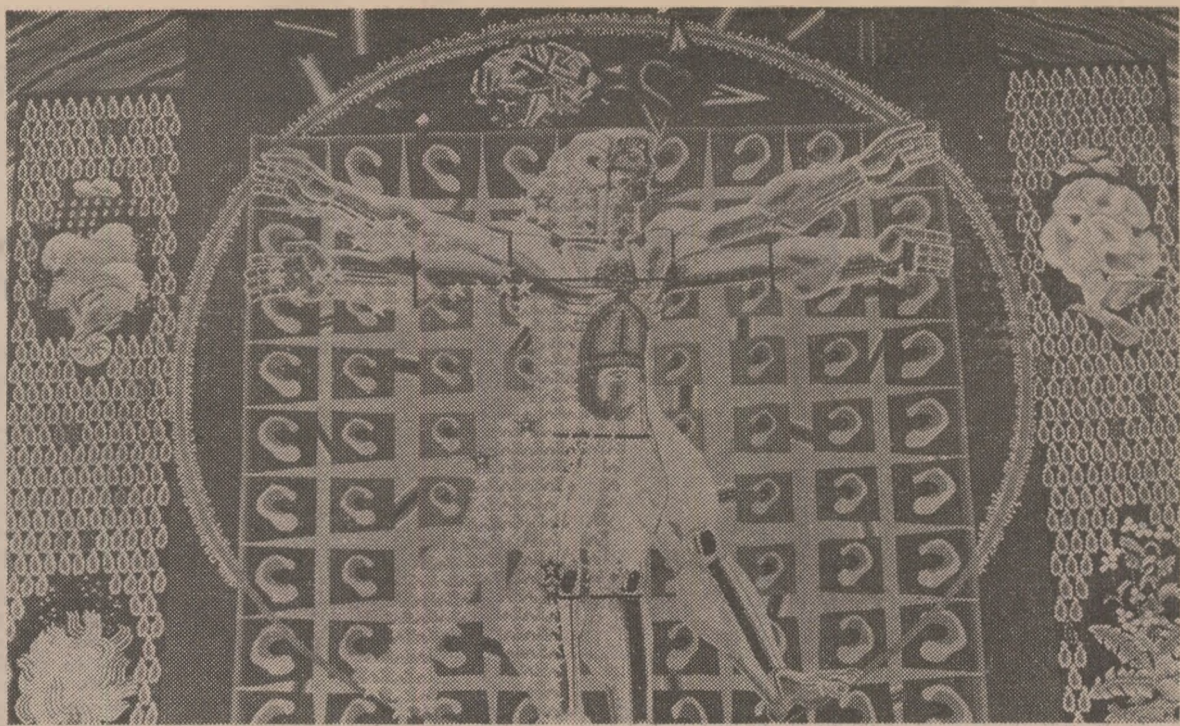
mă fac că nu aud, mă salut cu un nor conținînd vreo două litre de apă, cam cită arunci pe călcieele unui copil somnoros, atunci cînd vrei să-l vezi supărîndu-se aurii și sint plin în toată lumea sufletului de argint înzăpezit, argint roșu și argint nocturn. Vă spun, fraților, că trăiesc o zi frumoasă ca o pușcă ațîntită spre pieptul femeilor ce v-au înșelat tinerețea. Frații tac sau miriie în barbă, mie-mi miroase a mere uitate-n iarbă, a caș pus să se zvînte la subțioara brazilor și a drumuri urcînd prin măduvă de stejar. Sint făcut tot numai din sidex — și de-aia mă și sparg în clipa următoare, cînd echipa pentru care tremur primește două goluri într-un minut. Cîntă, mă, mai departe, zic ăia doi, dar mă viforăște între coaste cu gemete și junghiuri, ziua s-a făcut de lapte negru, iar ăla doi se tăvălesc prin iarbă, prin stoluri de grauri albaștri, prin poiana luminată de aluni. E un ceas în care ne-am îndopa unii altora oasele cu bulgări de jar, din care ne trezim vîmiți în clipa cînd, uimedă ca un bot de cerb ridicîndu-se din unda izvorului, seara se lungește peste brazii și

sus în muntii, la nalte curți,

răsună despicătură de buciam, din țară de brad peste uliți de grîu, sub o lună care gîndește zile pline de argint înzăpezit, argint roșu și argint nocturn.

Fănuș Neagu

Prezența valorii românești în lume



OMUL – tapiserie de Ion Nicodim

CUVINTELE lui Miguel Angel Asturias, rostite cîndva, sub flacăra blindă a unei toamne de la Cumpătu, despre originalitatea și frumusețea prozei românești contemporane, elogiile despre splendoarea universului liric al poeziei noastre, mărturisite cu un alt prilej, pe tărîmul Pacificului, de Pablo Neruda, ori surpriza plăcută, declarată la București, de Saul Bellow, într-un interviu mai recent, în legătură cu dinamica și virtuțile vieții noastre culturale, precum și zecile și zecile de **prezențe românești**, publicate statornic de ziarele și revistele noastre literare, sînt date mai mult decît suficiente care să ne permită, acum, în pragul celui de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, o consemnare mai mult decît sugestivă a dialogului rodnic pe care România îl poartă în prezent cu lumea contemporană. Nu am fost, este evident pentru oricine, niciodată mai prezenți și mai cunoscuți pe alte meridiane decît sîntem în clipa de față. Operele noastre literare, fie că este vorba de roman, poezie, teatru sau interpretare critică, au ajuns în foarte multe locuri, din Japonia în America de Sud, din Statele Unite în Africa și, mai cu seamă, aici, în continentul european, în toate țările socialiste, precum și mai departe, în Franța, Anglia, Italia, Spania sau Olanda.

Nu ne este prin urmare deloc greu să facem un astfel de bilanț real și edificator, dar mai înainte de acesta, apreciem utilă o altfel de abordare a unei atari problematice. Neexcluzînd nota sărbătorească din preajma marilor evenimente politice ale țării, stilul de lucru al comuniștilor, imprimat, în primul rînd de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este un stil direct, practic, eficient și fertil, în permanent contact cu realitatea noastră de zi cu zi, în construirea noii societăți socialiste.

Putem fi mindri de faptul că trei laureați Nobel prețuiesc, și nu circumstanțial, literatura română. Și ei nu sînt singurii. Prin aceasta, însă, pătrunderea literaturii noastre dincolo de frunțarii nu înseamnă că e rezolvată și tocmai de aceea, și, mai ales din considerentele notate mai înainte, cele de stil și sinceritate, aceste însemnări debutează printr-o amintire.

OULTIMĂ privire aruncată farului din Mesina, cu pleoapele incendiate de revărsatul zorilor și pocnetul sec al navei **traghetto**, aliniindu-se cu calea ferată de pe pămîntul ferm de la Villa de San Giovanni reprezintă clipa despărțirii mele de „triumful cu zei” al Siciliei. Și-apoi, sub lumina în creștere, toponimia gărilor: Nicotera, Vibo Valentia, Amantea, Cetraro, Agropoli, Paestum... Aici, lucrurile luau o întorsătură neașteptată: în timp ce saboții de fontă scrișeau pe bandajul roților, oprindu-le rotirea, un lung tren de marfă se desprindea de pe una din linii, pornind spre Sud. Văzuiam încă în mine marmura și soarele de la Selinunte și Agrigento, ruinele anticelor temple mai erau încă materie și încercam să mă desprind din miracolul acestui univers, numărînd, unul după altul, vagoanele care se scurgeau prin fața ferestrei. Și brusc, între ele, azi nu mai știu al cîtelea, un vagon cărămiziu, pe care albul ca de cretă al litelor se decupa clar: **România**.

Întîmplarea s-a petrecut în iulie 1967, n-am mai fost niciodată prin acele locuri, dar momentul acela m-a urmărit mereu. Nu-l evoc, însă, aici decît pentru a-mi lămuri, ca și atunci, semnificațiile lui. Fusese, aceasta, prima mea călătorie departe de Carpați și întîlnirea cu Italia, oricît ai fi de pregătit, te zdrobește prin imensa cantitate de suflet care a ars deasupra acestui pămînt, lăsînd în urmă atîta și atîta cultură. Sicilia nu înseamnă mai puțin, ba dimpotrivă, căci, mai înainte de a fi ceea ce este, a fost un splendid fragment din Magna Grecia. Spații pe care orizonturile culturale s-au succedat ritmic și și-au marcat diferit prezența și dăinuirea.

Acolo, în Sicilia, la Palermo, împreună cu cîțiva studenți de la seminarul de limbă și literatură română, primisem vestea plecării lui Tudor Arghezi din Mărgișor „Nu-ți voi lăsa drept bunuri după moarte...” sau acel „Le-am scris cu unghia pe tencuială...” Și acum,

la Paestum, de demult Posidonia, unde fuzionaseră cîndva trei orizonturi de cultură (grec, roman și etrusc), acest vagon românesc, călătorînd singur, asemeni mie, prin Campania, ca o a doua „ființă de acasă”, prima cu care-mi fusese dat să mă întîlnesc.

N-a fost, totuși, numai nostalgia cea care a explodat atunci în mine, pe pragul strigătului. N-a fost numai ea și sfîșierea pentru plecarea lui Arghezi. N-au fost numai acestea și tătăzuiră de marmură și frumos din Sicilia cele ce rotunjiseră cuvintele strigătului prin care voiam să chem această a doua „ființă” să vină acasă, lăsînd acolo, în spațiul ei, lumea aceea de care ne leagă și ne despart multe lucruri. Trecuse mai bine de un an (februarie 1966) de cînd poemele lui Tudor Arghezi, traduse de Salvatore Quasimodo, un alt Nobel, și tipărite la Verona, de Arnoldo Mondadori, intraseră în librăriile italiene și, totuși, aproape nimeni nu știa cine e Tudor Arghezi, iar, acum, nu întîlnisem știrea plecării lui nici măcar pe ultima pagină a ziarelor, atît de multe, și nu pe prima, cum credeam și mai cred că s-ar fi cuvenit.

AM ÎNTELES atunci, mai exact și mai sigur decît oricînd, că pentru noi, românii, comunicarea cu alte spații de cultură, oricîtă cultură ar avea acestea (uneori, tocmai de aceea!), nu va cunoaște un ritm deosebit de rodnic, dacă noi înșine nu ne vom schimba înțelegerea față de un astfel de proces. Vagonul acela, cu pereți de brad din pădurile noastre, a fost, pentru mine, primul semn al unei astfel de schimbări și trecerea anilor, sînt doisprezece de atunci, mi-a confirmat această convingere. Cît timp noi nu am deschis dialogul direct și angajant cu lumea din afara noastră, cît timp nu am dus în această lume valori materiale proprii și nu ne-am făcut cunoscută atitudinea noastră limpede și fermă în domeniul politic, social, economic și industrial, valorile noastre spirituale nu au avut șansa receptării lor dincolo de frunțarii decît sporadic.

O atare înțelegere este prima condiție și premisa fundamentală a acestui proces și cred că acum nu mai poate spune nimeni că ea nu a fost magistral îndeplinită: prezența României în ansamblul popoarelor lumii, în toate domeniile, este azi unanim recunoscută și aceasta reprezintă rezultatul direct al politicii angajate a statului nostru, a partidului nostru și a secretarului său general.

Nu vrem să susținem prin această afirmație că mai înainte nu ar fi existat nimic în acest sens. Dar nu putem să nu subliniem această stare de lucruri, limpede pentru noi toți: deschiderea noastră spre universul complex și supravegheat încă de multe umbre ale trecutului și tare ale prezentului, deschiderea aceasta spre lumea contemporană, n-a cunoscut pentru noi niciodată o eficiență mai mare decît aceasta, din ultimii trei lustri. Perioadă cînd, angajați în efortul construcției socialiste, am făcut ca prestigiul internațional al României să crească mereu, pe toate meridianele, antrenînd mai mult ca oricînd, modificîndu-i conținutul și dinamizîndu-l, schimbul de valori românești, materiale și spirituale.

IMPLICĂȚIILE de ordin filosofic, social și politic ale unui astfel de proces sînt numeroase, dar în aceste însemnări ne vom opri numai asupra cîtorva. Mai întîi, prin această nouă deschidere a noastră spre lume, am infirmat una din cele mai nerodnice atitudini: opinia că prestigiul nostru trebuie să ne vină din afară.

Nu este vorba, aici, doar de o stare de așteptare, condamnată oricum, pentru că istoria poate fi plină cu astfel de așteptări, dar nu și cu acte de generozitate. Este vorba, mai ales, de prețuirea parțială a propriilor noastre valori culturale. Prin acestea înțelegînd, firește, întreg ansamblul lor, material și spiritual, de-a lungul timpului. Această subapreciere este una din „moștenirile” cele mai incomode pe care ni le-a lăsat trecutul, îndepărtat și chiar și cel apropiat. Este vorba, în sfîrșit, de cultivarea unei stări permanente

de incertitudine, împotriva unuia dintre sentimentele vitale ale existenței omului, sentimentul încrederei al siguranței de sine și în sine. Sentiment care se afirmă și se dezvoltă numai dacă omul are posibilitatea să-și verifice eficacitatea cunoștințelor, deprinderilor și capacității sale creatoare. Verificare oferită numai de izbînda repetată a unor acțiuni, singurele în măsură să edifice în conștiința fiecăruia încrederea în propriile sale valori.

Potrivnice sau nu, împrejurările exterioare influențează acest edificiu al conștiinței de sine (succesul constă și în puterea de adaptare a circumstanței la posibilitate), dar este evident că determinante rămîn cele din interior, unde, așa cum am notat, trecutul ne-a lăsat o moștenire prea grea. Așteptarea că lumea din afară să ne descopere, atunci cînd va dori ea, este adoma ridicării unui templu antic în imensitatea mărilor de nisip. În același timp, disprețul și cultivarea neîncrederei înseamnă transformarea templului în nisip, înainte ca lumea, întimplător sau nu, să ajungă să-l vadă.

Acesta este, socotim, cadrul în care se poate discuta și dezbate în voie, fără eroare, asupra dialogului nostru cultural cu lumea contemporană. Fiindu-ne evident faptul că, în clipa de față, prin politica partidului nostru, de dezvoltare armonioasă a industriei, economiei și culturii, există toate condițiile pentru ca respectivul dialog să fie rodnic, spre beneficiul tuturor. Înțelegînd, în același timp, că, în ansamblul lor, valorile materiale și spirituale cunosc o stare de permanentă influențare și condiționare reciprocă. Optică pe care, rămînînd fermi pe teritoriul sincerității și adevărului, nu am avut-o multă vreme. Pentru că sentimentul de neîncredere și starea de așteptare reprezentată date identificate de mai demult de oamenii noștri de cultură, dar înțelese cu totul altfel.

În prezent, datorită acestei noi înțelegeri, nu ne este deloc greu să ne dăm seama că atunci cînd muncitorii români ridică, uneori în afara continentului european, așa cum au făcut-o mereu în ultimul deceniu, verticalele unui mare combinat chimic, ori un edificiu de locuit, în acele linii și volume se află materializată și o cantitate a valorilor noastre spirituale. Nu ne este greu, azi, să înțelegem că într-un turn de sondă, într-un tractor care ară pe cîmpiile canadiene sau într-o locomotivă care străbate pădurile hispanoamericane, se află o bună parte din capacitatea noastră creatoare, din gîndirea și sufletul nostru. Nu ne este greu să descifrăm în aceste valori politica de independență, suveranitate și colaborare cu toate popoarele lumii, promovată de partidul nostru.

Revenind în acest punct, exclusiv la circulația valorilor spirituale, în mod special la recepția și cunoașterea literaturii române în străinătate, nu avem dreptul să apreciem că, odată ce premisele fundamentale ale schimbului cultural au fost îndeplinite, totul urmează să se rezolve de la sine. Există în acest proces particularități și elemente specifice, cu totul altele decît cele din domeniul schimbului de valori materiale. Tehnica informației, mijloacele de transmitere, datele comparate, selecția, identificarea trăsăturilor originale etc sînt numai cîteva din aceste particularități pe care le vom discuta, poate, cu un alt prilej. Tratarea acestui proces, atît de complex, cu una și aceeași înțelegere din domeniul activității materiale nu este fertilă, nici de durată și nu putem ignora faptul că ea se mai poartă uneori de unii factori cu implicare directă în acest domeniu unde trebuie să conțene mai mult conținutul schimbului, impactul produs de acesta asupra unui anume spațiu, importanța sa asupra influențării viitoare și, foarte puțin statistica, bilanțul în cifre și comentarea festivă. În acest proces de difuzare spre o dreaptă afirmare și prețuire a culturii spiritului nostru în afara spațiului românesc, trebuie pornit, deci, de la o perfectă cunoaștere a valorilor în sine, a încrederei noastre în ele și, în același timp, de la identificarea elementelor cu adevărat eficiente de care ne putem servi pentru ca împlinirea să fie reală, profundă și de lungă durată.

Darie Novăceanu

„România literară”

Săptămînal de literatură și artă editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Director GEORGE IVAȘCU